

JELENTÉS

AZ ŐRSÉGI NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG

2022. ÉVI TEVÉKENYSÉGÉRŐL

Őrszentpéter, 2023. március 30.

Dr. Markovics Tibor
igazgató

A jelentést elfogadom.

Balczó Bertalan
helyettes államtitkár

Összeállították:

Dr. Markovics Tibor, igazgató
Dr. Németh Csaba, általános igazgatóhelyettes
Pál Éva, gazdasági igazgatóhelyettes
Czibik Eszter, pályázati koordinátor
Faragó Ádám, zoológus
Fera Gábor, zoológus
Harsányi Krisztián, észak-vasi tájegységvezető
Heffenträger Gábor, ökológus
Kovács-Mesterházy Viktória, ökoturisztikai és környezeti nevelési osztályvezető
Mesics László, őrségi tájegységvezető
Nagy Dániel, erdészeti szakfelügyelő
Dr. Szentirmai István, természetmegőrzési osztályvezető
Tanner Tibor, vendvidéki tájegységvezető
Tárczy Andrea, birtokügyi szakfelügyelő
Tóth Sára, botanikus
Világhy Andrásné, vasi-hegyháti tájegységvezető

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETÉS	9
2. SZEMÉLYI ÁLLOMÁNY	11
3. OLTALOM ALATT ÁLLÓ TERMÉSZETI ÉRTÉKEK ÉS TERÜLETEK ADATAI, INFORMÁCIÓI	17
3.1 ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ VÉDETT, VÉDELEMRE TERVEZETT TERMÉSZETI, NATURA 2000 ÉS EGYÉB TERÜLETEK ÉS EZEK VÁLTOZÁSAI	17
3.1.1 Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek.....	17
3.1.2 Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett természeti területek	17
3.1.3 „Ex lege védett” természeti területek	18
3.1.4 „Ex lege védett” természeti értékek	18
3.1.5 Natura 2000 területek	19
3.1.6 Nemzetközi jelentőségű területek	20
3.1.7 Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei	20
3.2 TERÜLET NÉLKÜLI, EGYEDI JOGSZABÁLYAL VÉDETT ÉS VÉDELEMRE TERVEZETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK	20
3.3 EGYÉB, SPECIÁLISAN MEGKÜLÖNBÖZTETETT VÉDELEMBEN RÉSZESÜLŐ TERÜLETEK	20
3.3.1 Országos Ökológiai Hálózat	20
3.3.2 Erdőrezervátumok	21
3.4 MAGAS TERMÉSZETI ÉRTÉKŰ TERÜLETEK	23
4. KUTATÁS ÉS MONITOROZÁS	35
4.1 KUTATÁS	35
4.2 MONITOROZÁS	37
4.3 TIR-BE BETÖLTÖTT ÉS BETÖLTÉSRE ELŐKÉSZÍTETT ADATOK MODULONKÉNT.....	47
4.4 JELENTÉSI KÖTELEZETTSÉG	47
5. TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TEVÉKENYSÉG	48
5.1 TERMÉSZETVÉDELMI KEZELÉSI TERVEK	48
5.2 NATURA 2000 FENNTARTÁSI TERVEK ÉS CÉLDOKUMENTUMOK	49
5.3 ÉLŐHELY-FENNTARTÁS, KEZELÉS	50
5.3.1 Élőhelyeket érintő legjelentősebb ökológiai állapotváltozások.....	50
5.3.2 Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése	52
5.4 ÉLŐHELY-REHABILITÁCIÓ	55
5.5 FAJMEGŐRZÉSI TEVÉKENYSÉGEK	59
5.5.1 A fajokat érintő legjelentősebb ökológiai állapotváltozások	59
5.5.2 Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése	59
5.5.3 Védett fajokkal kapcsolatos, illegális cselekmények észlelése	66
5.5.4 Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei.....	66
5.6 IDEGENHONOS INVÁZIÓS FAJOKKAL KAPCSOLATOS GYAKORLATI TEVÉKENYSÉGEK.....	66
5.7 TERMÉSZETVÉDELMI MENTŐTEVÉKENYSÉG	67
6. SAJÁT VAGYONKEZELÉSŰ TERÜLETEKEN FOLYÓ TEVÉKENYSÉG	72

6.1 TERÜLETVÁSÁRLÁSOK, KISAJÁTÍTÁSOK ADATAI (VÉDETTSÉGI SZINT HELYREÁLLÍTÁS, ELŐVÁSÁRLÁSI JOG, PÁLYÁZATOK).....	72
6.2 GÉNMEGŐRZÉS	75
6.2.1 Génmegőrző tevékenység állatok esetében.....	75
6.2.2 Egyéb állatállomány és kezelésük	78
6.2.3 Génmegőrző tevékenység növények esetében.....	78
6.3 A NEMZETI PARK IGAZGATÓSÁG VAGYONKEZELÉSÉBEN ÁLLÓ ERDŐTERÜLETEK	78
6.4 VADÁSZTERÜLETEKEN FOLYÓ VADÁLLOMÁNY SZABÁLYOZÁS.....	85
6.5 HALGAZDÁLKODÁSI VÍZTERÜLETEK	85
6.5.1 Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek.....	85
6.5.2 Védett természeti területen található halastavak.....	86
7. TÁJVÉDELEM	87
7.1 EGYEDI TÁJÉRTÉKEK.....	87
7.2 FEJLESZTÉSI KONCEPCIÓK ÉS EGYÉB TERVEK VÉLEMÉNYEZÉSE, KÖZREMŰKÖDÉS AZ ELKÉSZÍTÉSben	90
7.3 TELEPÜLÉS- ÉS TERÜLETRENDEZÉSI TERVEK, VALAMINT TELEPÜLÉSKÉPI ARCULATI KÉZIKÖNYV ÉS TELEPÜLÉSKÉPI RENDELET VÉLEMÉNYEZÉSE, KÖZREMŰKÖDÉS AZ ELKÉSZÍTÉSben, ADATSZOLGÁLTATÁS.....	90
7.4 TÁJKÉPVÉDELMI ÖVEZETEK MÓDOSÍTÁSA.....	91
7.5 TÁJVÉDELMI JELENTŐSÉGŰ BEAVATKOZÁSOK.....	91
8. PROJEKTEK.....	92
9. JOGI ÉS ÜGYIRATFORGALOMMAL KAPCSOLATOS TEVÉKENYSÉGEK	102
9.1 AZ IGAZGATÓSÁG ÜGYIRATFORGALMA.....	102
9.1.1 Szakvélemény adás, adatközlés hatóságok részére	102
9.1.2 Nem saját vagyongazdálkodásban lévő védett és Natura 2000 erdőterületek	103
9.1.3 Jelentési feladatok az Agrárminisztérium számára.....	106
9.1.4 Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés.....	106
9.2 SZABÁLYSÉRTÉS.....	106
9.3 TERMÉSZETVÉDELMI BÍRSÁG	107
9.4 BÜNTETŐ ÜGYEK	107
9.5 POLGÁRI PEREK.....	108
9.6 EGYÉB JOGI ÜGYEK.....	108
10. TERMÉSZETVÉDELMI ŐRSZOLGÁLAT	110
10.1 ALAPADATOK.....	110
10.1.1 Személyi feltételek.....	110
10.1.2 Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák.....	110
10.1.3 Polgári természetőrök	111
10.2 FELADATELLÁTÁS.....	111
10.2.1 Hatósági feladatellátás	111
10.2.2 Együttműködés más hatóságokkal.....	111
10.2.3 Nem hatósági feladatok ellátása	112

11. KÖLTSÉGVETÉS ÉS VAGYON	115
11.1 VAGYON	115
12. BEMUTATÁS, OKTATÁS, TÁRSADALMI KAPCSOLATOK	121
12.1 ÖKOTURISZTIKAI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI INFRASTRUKTÚRA	121
12.1.1 Látogató- és oktatóközpontok	121
12.1.2 Tanösvények	122
12.1.3 Egyéb bemutatóhelyek	122
12.1.4 Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek	123
12.1.5 Szálláshelyek	124
12.1.6 Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények	124
12.2 ÖKOTURISZTIKAI ÉS KÖRNYEZETI NEVELÉSI PROGRAMOK, SZOLGÁLTATÁSOK	125
12.2.1 Szakvezetési túrák, speciális túrák	125
12.2.2 Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények	125
12.2.3 Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás	126
12.2.4 Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások	126
12.2.5 Kiadványok	127
12.2.6 Látogatóstatisztika	127
12.2.7 Környezeti nevelési statisztika	133
12.3 TÁRSADALMI KAPCSOLATOK	137
12.3.1 Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatás	137
12.3.2 Natúrparkokkal való kapcsolat	138
12.3.3 Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok	138
12.4 TERVEZETT FEJLESZTÉSEK (2023)	140
12.5 EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁSOK	141
12.6 FONTOSABB ESEMÉNYEK	141
13. KAPCSOLATTARTÁS HAZAI PARTNERSZERVEZETEKSEL	151
14. KÖZFOGLALKOZTATÁS	154
15. BELFÖLDI ÉS KÜLFÖLDI EGYÜTTMŰKÖDÉSEK	155
16. ELLENŐRZÉS	158
17. LEGFONTOSABB EREDMÉNYEK ÖSSZEFOGLALÁSA	162
18. FONTOSABB CÉLKITŰZÉSEK A KÖVETKEZŐ ÉVRE	168
18.1 TERMÉSZETMEGŐRZÉSI OSZTÁLY	168
18.2 PÁLYÁZATKEZELÉSI OSZTÁLY	168
18.3 TERMÉSZETVÉDELMI ŐRSZOLGÁLAT	168
18.4 ÉSZAK VASI TÁJEGYSÉG	169
18.5 VASI HEGYHÁT TÁJEGYSÉG	170
18.6 ŐRSÉGI TÁJEGYSÉG	170
18.7 VENDVIDÉKI TÁJEGYSÉG	171

18.8 KÖRNYEZETI NEVELÉSI ÉS ÖKOTURISZTIKAI OSZTÁLY.....	171
18.9 PÉNZÜGYI ÉS SZÁMVITELI OSZTÁLY	171

1. Táblázatok

2.1. táblázat: Személyi állomány - nem hazai költségvetési források terhére foglalkoztatottak száma	15
3.1. táblázat: Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek összesítő adatai	25
3.2. táblázat: Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai.....	26
3.3. táblázat: Védelemre tervezett természeti területek adatai.....	27
3.4. táblázat: Ex lege védett természeti területek adatai.....	28
3.5. táblázat: Natura 2000 területek.....	29
3.6. táblázat: „Ex lege védett” természeti értékek.....	33
4.1. táblázat: Kutatás.....	36
4.2. táblázat: Monitorozás.....	38
5.1. táblázat: Kezelési tervek.....	49
5.2. táblázat: Natura 2000 fenntartási tervek.....	50
5.3. táblázat: Élőhely-fenntartás.....	54
5.4. táblázat: Élőhely-rehabilitáció.....	57
5.5. táblázat: Fajmegőrzés.....	63
5.6. táblázat: Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei	68
5.7. táblázat: Halgazdálkodási vízterületek.....	69
6.1. táblázat: Saját vagyongazdálkodású területek	74
6.2.1. táblázat: Saját állatállomány.....	77
6.5.1. táblázat: Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság halgazdálkodási kezelésében lévő víztestek.....	85
8.1. táblázat: Projektek.....	94
9.1. táblázat: Bíróságok.....	109
9.2. táblázat: Büntető ügyek.....	109
9.3. táblázat: Polgári perek.....	109
10.1. táblázat: Őrszolgálat	114
11.1. táblázat: Kiadások.....	117
11.2. táblázat: Bevételek.....	117
11.3. táblázat: Vagyongazdálkodás.....	118
11.4. táblázat: Befektetett eszközök	118
11.5. táblázat: Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök.....	118
11.6. táblázat: Épületek.....	119
11.7. táblázat: Eszközök.....	119
12.1.2. táblázat: Látogatóstatisztika.....	130
12.2.7. táblázat: Környezeti nevelési statisztika	134
12.3. táblázat: Turisztikai infrastruktúra.....	143
12.4. táblázat: Állandó kiállítás.....	144
12.5. táblázat: Tanösvények.....	146
12.6. táblázat: Oktató- és látogatóközpontok – szállás.....	148
12.7. táblázat: Kiadványok.....	149

<i>12.8. táblázat: Társadalmi kapcsolatok.....</i>	<i>150</i>
<i>13.1. táblázat: Együtműködés hivatalokkal, intézményekkel</i>	<i>151</i>
<i>13.2. táblázat: Együtműködés civil szervezetekkel.....</i>	<i>152</i>
<i>14.1. táblázat: Külföldi együtműködés.....</i>	<i>156</i>

1. Bevezetés

A 2022-es évben alapításának 20. évfordulóját ünnepelte a nemzeti park igazgatóság. Az ünnepi alkalmat megtisztelte jelenlétével dr. Rácz András környezetügyért felelős államtitkár, Balczó Betalan természetvédelemért felelős helyettes államtitkár és V. Németh Zsolt kiemelkedő nemzeti értékek felügyeletéért felelős miniszteri biztos, országgyűlési képviselő. A jubileumot 2022. március 9-én ünnepeltük meg Szalafő-Pityerszeren, ahol egyúttal átadtuk a bemutatóhely legújabb fejlesztését, az előző évben újjáépített, megszüpült Visontai házat is. Az ünnepséget követően bemutattuk a nemzeti park első húsz évéről készített filmet, illetve az évfordulás visszaemlékezésnek szenteltük a Harmónia című újságunk 2022. évi számát is.

A korona-vírus járvány erre az évre már nem volt hatással, így természetiskolai csoportjaink száma nőtt és nagyrendezvényeinket is maradéktalanul sikerült megtartani.

Kiemelkedő eseménye volt az évnek a dr. Rácz András környezetügyért felelős államtitkár, Balczó Betalan természetvédelemért felelős helyettes államtitkár és V. Németh Zsolt kiemelkedő nemzeti értékek felügyeletéért felelős miniszteri biztos, országgyűlési képviselő jelenlétében lebonyolított áprilisi rendezvényünk, melyen Csákánydoroszlóban a Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpontot nyitottuk meg a nagyközönség előtt. A bemutatóhely számára bevezető év volt 2022, örömteli, hogy a nyár elején vízitúra szolgáltatással is sikerült bővítenünk a nemzeti park és a Rába-folyó bemutatási lehetőségeit.

A 2022. évben a természeti értékek megőrzése érdekében az Őrségi Nemzeti Parkban, a Kőszegi és a Sághegyi Tájvédelmi Körzetben, természetvédelmi és Natura 2000 területeinken mindösszesen 565 hektár gyepterület fenntartó kaszálását végeztük el. További 612 hektárt legeltetéssel kezeltünk, valamint helyreállítottunk 20 hektárnyi, korábban elcserjésedett gyept, 139 hektáron pedig természetkímélő szántóföldi művelést végeztünk. 18 hektár kisméretű, de természeti értékeit tekintve különösen fontos gyepterület kézi kaszálását végeztük el.

2022. évben 229 hektárral csökkentettük a vágásos, ill. növeltük a folyamatos erdőborítást biztosító, arra átalakító, és faanyagtermelést nem szolgáló üzemmódban kezelt erdeink területarányát, így a jó természetességű erdőrészeink 60%-a már folyamatos erdőborítást eredményező erdőkezeléssel érintett. A 2022. évben végrehajtott fahasználatok többsége, 61 ha természetyszerű, illetve származék természetességi kategóriájú erdőrészletben történt. Erdőfelújítási kötelezettség alá vont területünk 2022-ben 105 ha volt, az erdőfelújítások állapota megfelelő.

64 fajhoz tartozó, 592 példány sérült madarat és emlőst láttunk el madárvédelmi mentőközpontunkban, melyekből 310 példányt sikerült egészségesen szabadon engednünk.

A gyepterületeink kezelését biztosító magyartarka szarvasmarha állományunk létszáma elérte az 579 darabot, 264 darab borjú született, 49 darabot számláló muraközi ménesünkben pedig 13 csikó látta meg a napvilágot. Vadon területünkön 5 borjúval növekedett az európai bölények állománya.

17 növény- és állatcsoport esetében vizsgáltuk azok állományainak változását. Öröndetes eredmény, hogy újra költött a daru, kimutatásra került a hamvas rétihéja első költése működési területünkön, továbbá egy új fekete gólya- és egy új rétisas fészek került elő. 2022 őszén új inváziós növényfaj, a széleslevelű nyílfű jelenlétét fedeztük fel fokozottan védett területen.

Természetvédelmi őrünk munkájának is köszönhetően, fokozottan védett természeti értékeink közül a darvak 1 párban 2 fiókát, a hamvas rétihéják 1 párban 4 fiókát, a rétisasok 6 párban 5 fiókát neveltek tavaly, a vörös kányák esetében 3 pártól 6 fióka, a fekete gólyáknál 5 párnál 3 fióka repült ki. Sikerült a fokozottan védett vadmacska két fiatal egyedét repatriálni a nemzeti park területén.

A természeti értékek bemutatása terén elmondhatjuk, hogy látogatóközpontjainkban és bemu-

tatóhelyeinken mindösszesen több, mint 57 000 fő látogatót fogadtunk, szolgáltatásainkat mindösszesen 80 000 fő vette igénybe. Az Őrség összes ma élő és a közelmúltig alkotott fazekasának bemutatásával könyvet adtunk ki „Az Őrségi fazekasok” címmel. Összesen tizenegyezer példányban juttattuk el újságunk 2022. évi számát a nemzeti park minden háztartásába.

Természetvédelmi Őrszolgálatunk gondoskodott a természeti értékek megóvásáról és az igazgatóság vagyonának védelméről. Feladatait 4 tájegységben, 13 fővel látta el, munkájukat pedig további 21 polgári természetőr segítette. Közös járőrszolgálatot látott el a rendőrhatalóság tagjaival, elsősorban a védett területeken végzett engedély nélküli közlekedés visszaszorítása, illetve a saját vagyonkezelésben lévő erdők vagyonvédelme érdekében.

A 2022-es év a jövőbeli fejlesztések megalapozása szempontjából is meghatározó jelentőségű volt, mivel az élőhelyrekonstrukciós, a vagyonkezelési és a bemutatási tevékenységünkhöz kapcsolódó beruházások terveit és engedélyeit is sikerült mintegy 100 mFt értékben elkészítenünk.

2. Személyi állomány

2022. évben 80 fő engedélyezett alaplétszámunk és 6 fő központosított létszámunk volt. Az év során 10 új jogviszony jött létre, melyből 4 fő kormánytisztviselői, 5 fő munkatörvénykönyves, 1 fő közfoglalkoztatotti jogviszony volt. Igazgatóságunknál a tavalyi évben 8 fő jogviszonya szűnt meg, ezek közül 1 fő közfoglalkoztatott volt, illetőleg 1 fő határozott idejű szerződése lejárt.

A létszámgazdálkodással kapcsolatos intézkedések elrendeléséről a 4057/2022. Korm. határozatban foglaltakról a 2022. július 18-án érkezett elektronikus levélben kaptunk tájékoztatást, mely Igazgatóságunk vonatkozásában 3 álláshely elvonását jelentette (1 alaplétszámba, 2 központosított álláshely-állományba tartozó).

Igazgatóságunk alaplétszáma az álláshely elvonás után 79 fő, központosított álláshelyeinek a létszáma 4 fő, közfoglalkoztatást január - februárban 1 fővel valósítottuk meg. A 2022. évi országos közfoglalkoztatási programban márciustól már nem vettünk részt.

Az átlagos statisztikai állományi létszám 84 fő volt, melyből 58 fő kormánytisztviselő, 26 fő pedig Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkavállaló.

Egyszerűsített foglalkoztatás keretében 4 főt alkalmaztunk a turisztikai szezon idejére májustól – szeptemberig a bemutatóhelyeinken összesen 186 nap időtartamban.

A munkabéren felüli, jogszabály által kötelezően előírt juttatásokat az év során biztosítani tudtuk (pl. közlekedési költségtérítés). A cafetéria kifizetés tekintetében év közben változott a szabályozás. Az év elején kifizetett nettó 400.000 Ft/fő összeg helyett a 2022. évben létrejött új jogviszonyokra vonatkozóan a foglalkoztatott bruttó 200.000 Ft-ra volt jogosult. A munkavállalóknak a fentiek szerint összesen 32.022.602 Ft-ot utaltunk a SZÉP kártyára.

A gyermeket nevelő munkavállalók részére iskolakezdési (25 munkavállaló kapott összesen bruttó 3.510.000 Ft összegben 39 gyermekre tekintettel) és gyermeknevelési támogatást (40 munkavállaló kapott összesen bruttó 9.892.109 Ft összegben 62 gyermekre vonatkozóan) is nyújtottunk a Kit. és a Közszolgálati szabályzatunk alapján.

Az év során 7 kolléga részesült gyermeke születése okán támogatásban bruttó 200.000 Ft/fő összegben. Szülési szabadságot, illetve fizetés nélküli szabadságot gyermekgondozás céljából 6 fő munkavállaló vett igénybe a 2022. évben.

Lakhatási költségtérítést biztosítottunk egész évben 3 fő részére 30.000 Ft/fő/hó összegben. Banki költségtérítés és motivációs elismerés fizetésére 2022. évben nem volt lehetőség.

Megbízási szerződés alapján összesen bruttó 4.144.659 Ft-ot fizettünk ki 3 fő részére a Contracts 2.0 projektet elősegítő kutatási tevékenység, illetve a muraközi lovaink körmölési, pataápolási és patkolási feladatok elvégzésére.

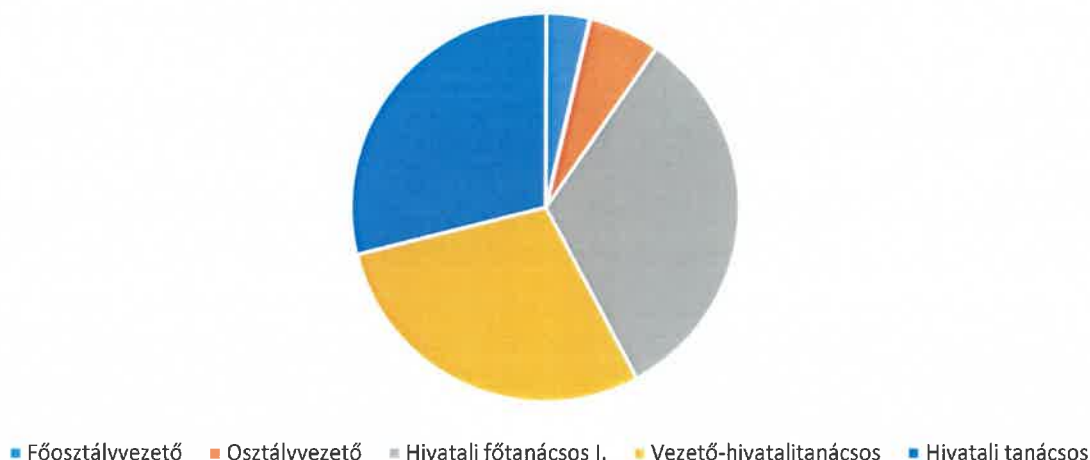
Kitüntetések:

Dr. Markovics Tibor igazgató úrnak a Magyar Érdemrend Tisztikeresztje kitüntetést adományozta Novák Katalin köztársasági elnök asszony 2022. augusztus 08-án a hazai természetvédelem terén végzett kiemelkedő munkája, illetve a muraközi lófajta rekonstrukciója érdekében végzett tevékenysége elismeréseként. Pivonka Zoltán gépkezelő Miniszteri Elismerő Oklevelet vehetett át 2022. augusztus 20-án kiemelkedő munkavégzéséért.

Igazgatóságunk álláshelyeinek megoszlása besorolási fokozat szerint:

álláshely besorolása	a besorolási kategóriába tartozó álláshelyek száma
Főosztályvezető	3
Osztályvezető	5
Hivatali főtanácsos I.	27
Vezető-hivatalitanácsos	24
Hivatali tanácsos	24

Az ÖNPI álláshelyei besorolás szerinti megoszlásban

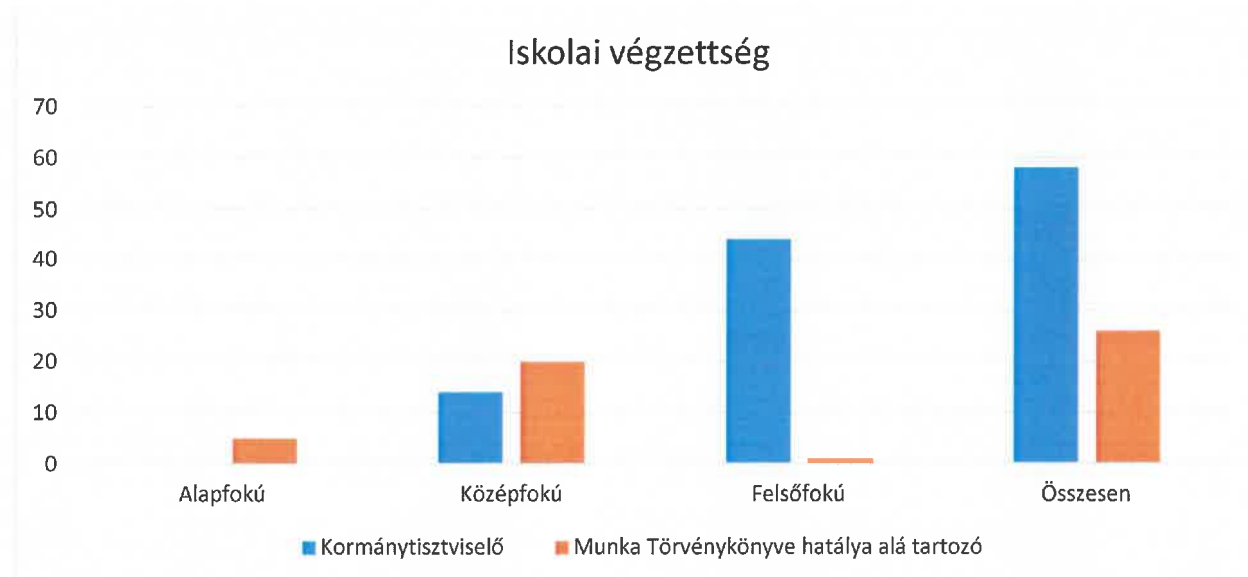
November hónapban javaslatot tettünk 5 álláshelyünk módosítására az álláshelyen meghatározott feladatokkal kapcsolatos indoklással, melyet jóvá is hagytak.

A Kormányzati Személyügyi Döntéstámogató Rendszerről szóló 2020. évi CLXII. törvény 3. § (1) bekezdés ad) alpontja szerint a közszolgálati alapnyilvántartás és munkaügyi nyilvántartás vezetésére a KSZDR rendszerleme a Személyügyi Támogató és Nyilvántartó Rendszer szolgál, melynek bevezetését megelőzte az új Álláshely Nyilvántartó Rendszer éles alkalmazása, ami szintén a KSZDR eleme. A WinTiszt állomány felülvizsgálatának és javításának, a nyáron tartott oktatásoknak, az oktató felületen való gyakorlásnak köszönhetően és a technikai feltételekkel kapcsolatos nehézségek ellenére megtörtént az első migrálás a WinTisztből. Az adatok ellenőrzése után szükségessé vált a migrációs eljárás javítása, és új verzió kifejlesztése, illetve ezek után a második körös migráció végrehajtásához az állományok leválogatása 2022. évben még nem történt meg.

A kormányzati igazgatási szünet elrendeléséről és a kormányzati igazgatási szünetre alkalmazandó veszélyhelyzeti szabályokról szóló 369/2022. (IX.29.) Korm. rendelet alapján 2022. december 22. napjától 2023. január 6. napjáig tartó időszakra a Kormány igazgatási szünetet rendelt el.

A munkatársaink iskolai végzettségét az alábbi táblázat foglalja össze:

	Iskolai végzettség			
	Alapfokú	Középfokú	Felsőfokú	Összesen
Kormánytisztviselő	0	14	44	58
Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó	5	20	1	26
Összesen	5	34	45	84

A továbbképzésre kötelezett 54 fő kormánytisztviselőnk 64 különböző képzésre jelentkezett a Probono rendszerben az év során. A továbbképzéseket 1 fő kivételével mindenki teljesítette.

Az Igazgatóság munkatársai az alábbi nyelvtudással rendelkeznek:

Nyelv	Típus	Fő
angol alap	“C” típus	2
angol alap	“B” típus	1
angol közép	“A” típus	1
angol közép	“C” típus	27
angol felső	“C” típus	1
francia felső	“C” típus	1
német alap	“C” típus	4
német közép	“C” típus	20
német közép	“B” típus	1
orosz közép	“C” típus	1

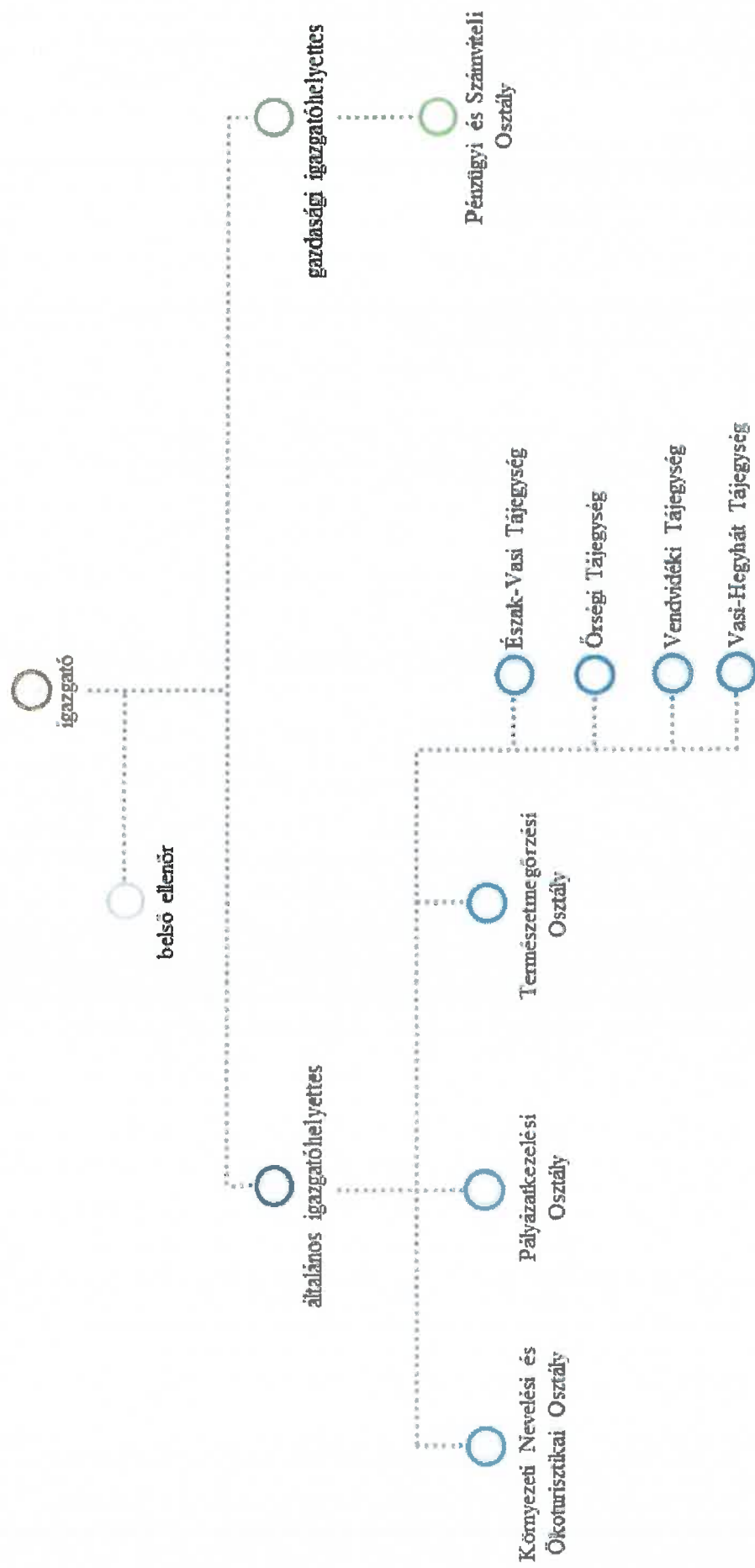
1. A nemzeti park igazgatóság részéről a védett természeti területek és a Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán nem hazai költségvetési források terhére foglalkoztatottak száma (fő)	
1.1. Kormánytisztviselők - teljes munkaidőben	0
1.2. Szerződéses munkavállalók - teljes munkaidőben	0
1.3. MTvK munkavállalók - teljes munkaidőben	5
1.4. Kormánytisztviselők - részmunkaidőben	7
1.5. Szerződéses munkavállalók - teljes munkaidőben	0
1.6. MTvK munkavállalók - részmunkaidőben	0
2. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán alkalmazott közfoglalkoztatottak száma (fő)	1
3. A védett természeti területek és Natura 2000 területek természetvédelmi kezelése kapcsán az igazgatósággal írásos megállapodás alapján együttműködő vállalkozások érintett munkavállalóinak becsült száma (fő)	
3.1 Turisztikai szolgáltatók	96
3.2. Megbízott tervező/kivitelező vállalatok	412
3.3. Gazdálkodók, mezőgazdasági, erdészeti vállalkozások	372
3.4. Egyéb	88

2.1. táblázat: Személyi állomány - nem hazai költségvetési források terhére foglalkoztatottak száma

Igazgatóságunk költségvetésében 2022. évre 462.665.000 Ft előirányzatot terveztünk a személyi juttatásokra, ezzel szemben az év végére 521.426.403 Ft volt a módosított előirányzat, a teljesített előirányzat összege pedig 486.822.121 Ft. Az előirányzat módosítás forrása: „állami génmegőrzési feladatok támogatása”, „természeti értékek védelme” AM szakmai keretek, előző évi költségvetési maradvány, EU-s pályázatok.

A módosított előirányzathoz képest a teljesítési előirányzat jelentősen nagyobb összegű, ennek oka túlnyomórészt abban rejlik, hogy a nem rendszeres juttatásokra vonatkozóan kifizetési tilalom volt érvényben, a korábbi évek gyakorlatának megfelelően szeretnénk volna év végén motivációs juttatást fizetni, azonban ez a hatályos szabályozás szerint nem volt lehetséges.

2.1. ábra: szervezeti diagram

3. Oltalom alatt álló természeti értékek és területek adatai, információi

3.1 Országos jelentőségű védett, védelemre tervezett természeti, Natura 2000 és egyéb területek és ezek változásai

3.1.1 Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek

Az Igazgatóság működési területe 334.933 hektár. Országos jelentőségű védett természeti területek közül egy nemzeti park, az Őrségi, két tájvédelmi körzet, a Kőszegi és a Sághegyi, valamint nyolc természetvédelmi terület található a működési területen (lásd 3.1-2. táblázatok a fejezet végén)

3.1.2 Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesíteni tervezett természeti területek

Az Igazgatóság működési területén jelenleg két védelemre tervezett terület található (3.3 táblázat a fejezet végén). A Csörnöc-menti Tájvédelmi Körzet védetté nyilvánításának előkészítése 1992-ben kezdődött. Az előkészítés lezárult, rendelet-tervezete már elkészült, de kihirdetésére még nem került sor. A 6147 hektáros területből 11% szántó, 31% gyepek, 48% erdő és 10% művelésből kivett terület. A tervezett Tájvédelmi Körzet 21%-a fokozottan védett. A Vasi Hegyhát és a Rába, Csörnöc árterének eltérő edafikus tényezőinek köszönhetően változatos élőhelyeket és életközösségeket találunk a TK területén, az erdők fajdiverzitása magas, kiemelt természetvédelmi jelentőségük van a legnagyobb faji sokféleséggel jellemezhető lápréteknek. A területen előforduló védett növények: a pajzstok (*Peltaria alliacea*), a kornistárnics (*Gentiana pneumonanthe*), a tavaszi tőzike (*Leucojum vernum*), a kisvirágú hunyor (*Helleborus dumetorum*), az óriás zsurló (*Equisetum telmateia*) és a téli zsurló (*Equisetum hyemale*). A hegyháti erdők különlegességei a tőzegmohás lapok. Tizennégy tőzegmoha faj előfordulását - köztük néhány ritka fajtát pl. *Sphagnum compactum*, *Sphagnum plumosum* - sikerült a területéről kimutatni. A Rába és a Csörnöc halfaunájának (40 faj), az erdők és a rétek kételtű-(13 faj), valamint madárfaunájának (169) fajgazdagsága kiemelkedő. A gerincesek közül számottevő annak a 18 madárfajnak az előfordulása, amely a Bonni vagy a Berni Egyezmény által is védett faj.

2021-ben megkezdődött egy a Gyunác nevű terület védetté nyilvánításának előkészítése az Őrségi Nemzeti Park bővítéseként. A Halogy, Körmen és Nádasd települések határában fekvő, összesen 854 hektár kiterjedésű terület védetté nyilvánításának célja a területen található védett növény- és állatfajok megóvása, különös tekintettel a védett és fokozottan védett madárfajok fészkelő állományára. A terület érintkezik az nemzeti park jelenlegi területével, ahhoz a Rába folyón és a Csörnöc-patakon keresztül szervesen kapcsolódik. Északi határát a Rába árvízvédelmi töltése, déli határát pedig az úgynevezett Csörnöc-letörés, azaz a patak völgy és a Vasi Hegyhát találkozási képezi. A területet legnagyobb részét üde és nedves gyepek, ártéri ligeterdők és fásorok, régi medermaradványok vizes élőhelyei, a két vízfolyás, kisebb mértékben pedig olyan szántóterületek alkotják, amelyekre jellemző az időszakos vízborítás. Ez a rendkívül változatos ártéri élőhelyegyüttes kivételesen gazdag élővilágnak ad otthont. A terület ad otthont hazánk második bizonyítottan fészkelő darupárjának (*Grus grus*) is.

Az Igazgatóság működési területén jelenleg 8 védelemre tervezett földtani alapszelvény van: Bérbaltavár Szőlő-hegy, Bögöte homokbánya, a Felsőcsatári kőfejtő, Hosszúpereszteg homokbánya, Kissomlyó vulkáni hegy, Kőszeg Hideg-völgy, Kőszeg Meszes-völgyi kőfejtő,

Vaskeresztes szőlőhegyi szerpentinit és kloritpala ásványai földtani képződmény. A védetté nyilvánítási eljárás előkészítése jelenleg is zajlik, melynek során elkészültek a megalapozó dokumentációk és a részletes kezelési tervek első változatai, valamint a területek lehatárolásai és azok térképi megjelenítése.

A természetvédelmi területek (TT) esetében megtörtént a Természetvédelmi Információs Rendszer (TIR) országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal védett természeti területeket tartalmazó nyilvántartási részének felülvizsgálata és aktualizálása, a védetté nyilvánító/védettséget fenntartó jogszabályok mellékleteiben szereplő ingatlanok adatai és a TIR nyilvántartásában szereplő ingatlan adatok közötti ellentmondások megszüntetése, azok térképi fedvényeinek pontosítása és javítása érdekében kért felülvizsgálat az állami ingatlan-nyilvántartási térképi adatbázis és a megküldött segédanyagok felhasználásával, továbbá a helyben rendelkezésre álló információk alapján.

3.1.3 „Ex lege védett” természeti területek

Az Igazgatóság működési területén 116 ex lege láp található (3.4 táblázat). 2015-ben befejeztük az ex lege lápok szisztematikus felmérését és ellenőrzését, amelyből kiderült, hogy a korábban kijelölt lápok jelentős része ma már nem felel meg a kritériumoknak, mivel például felszántották vagy kiszáradt. 2016-ban a felmérések alapján összesen 75 lápot választottunk ki, amelyek megfelelnek a kritériumoknak és megkezdtük az egyeztetést lehatárolásukról a természetvédelmi hatósággal. 2022-ben nem indítottunk új lépélehatárolási eljárást. A 2020-ban kezdeményezett esetben a természetvédelmi hatóság azóta sem hozta meg a határozatát.

Védett természeti emlékek közül Igazgatóságunk működési területén 96 forrás, 3 kunhalom és 61 földvár található (3.4 táblázat). A források teljes körű felmérését, korábbi adatlapjaik aktualizálását 2018-ra befejeztük. Ettől az évtől kezdődően az ellenőrzések már kiterjednek a kunhalmok megőrzésére is. Az általunk nyilvántartott földvárak száma 31 db-al meghaladja az Agrárminisztérium nyilvántartásában szereplők számát. Az eltérések kiküszöbölése érdekében az Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály 2018 októberében egyeztetést kezdeményezett az igazgatósággal, amely jelenleg is folyamatban van.

3.1.4 „Ex lege védett” természeti értékek

A barlangok tekintetében működési területünkön a Kőszegi-hegységet kell kiemelni. A barlangok felszíni védőövezetének kijelölése megtörtént 2009-ben, KvVM rendelet formájában. Igazgatóságunk 2020 folyamán egyenként ellenőrizte a nyilvántartásában szereplő 33 barlangot és 8 mesterséges üreget, melynek célja elsődlegesen állapotuk felmérése és denevérek jelenlétének megállapítása volt. A Borha-völgyi-táróban, a Vid alatti Hosszú-táróban és a Velemi cserkész tábor 3. bányában találtunk kis patkósdenevért (*Rhinolophus hipposideros*), vízi denevért (*Myotis daubentonii*), illetve nyugati piszedenevért (*Barbastella barbastellus*). Ebből kifolyólag 2021-ben a Borha-völgyi-táró a denevérek védelmének érdekében lezárásra került. Az általunk nyilvántartott barlangok természetvédelmi helyzetében 2022. évben nem állt be változás.

3.1.5 Natura 2000 területek

Az Igazgatóság működési területén 1 különleges madárvédelmi terület, 2 különleges természetmegőrzési terület és 12 kiemelt jelentőségű különleges természetmegőrzési terület található.

A Natura 2000 területek hatósági táblákkal való ellátását és azok karbantartását az igazgatóság Természetvédelmi Őrszolgálatja folyamatosan végzi. Tárgyévben összesen 5 db új táblát állítottunk és 33 db tábla javítására került sor Natura 2000 területeken. Emellett kaszálással megtisztítottuk minden hatósági tábla környezetét. Az Őrség Natura 2000 területen egy új tanösvény létesült és 9 tanösvény felújítása történt meg.

A GRASSLAND-HU LIFE IP projekt keretében gyepterületi tanácsadó kezdte meg munkáját, tuskómarási feladatok ellátása és hulladékgyűjtés történt, továbbá a gyepterület kezeléséhez szükséges kisgépeket szereztük be. Ezek az intézkedések hozzájárulnak a Natura2000 területek természetvédelmi helyzetének javításához és fenntartásához.

A Natura 2000 területek összesített adatai:

Terület kódja és megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	Élőhely-rekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma
HUON10001 Őrség	63	17	26	11
HUON20001 Ság-hegy	0	2	0	0
HUON20002 Kőszegi-hegység	21	2	0	0
HUON20003 Ablánc-patak völgye	0	0	0	0
HUON20005 Váti gyakorlótér	0	0	0	1
HUON20006 Pinka	26	0	0	0
HUON20007 Köles tető	0	0	0	0
HUON20008 Rába és Csörnöc-völgy	102	1	0	1
HUON20009 Csöngei legelő	5	0	0	0
HUON20011 Kenyeri reptér	3	0	0	0
HUON20012 Kemessőmjéni cserjés legelő	6	0	0	0
HUON20013 Öregcser	4	0	0	0
HUON20014 Gércei tufagyűrű és láprét	9	0	0	0
HUON20018 Őrség	51	17	26	11
HUON20020 Gyöngyös-patak és kőszegi Alsó-rét	5	0	71	1

3.1.6 Nemzetközi jelentőségű területek

Az Igazgatóság működési területén egy nemzetközi jelentőségű vizes élőhely található, a Rába-völgy Ramsari terület. 2006. szeptember 29-én került fel a 9552,3 hektár területű, az 1., 2., 3., 4., 7., 8., 9. sz.-ú Ramsari kritériumoknak megfelelő, 120 kilométer folyószakasz és az azt övező terület a Ramsari Területek Listájára.

2022-ben sor került a Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont és Kenekikötő hivatalos átadására. A komplexumot Igazgatóságunk a Kormorán Kenu Közhasznú Egyesülettel együtt üzemelteti. A Rába élővilágáról szóló interaktív kiállítás mellett a jövőben kerékpár-, és vízitúrákkal is bővül a programkínálat.

A nemzetközi jelentőségű területek összesített adatai:

Terület megnevezése	Kihelyezett tábla (db)	Területet érintő tanösvény vagy látogatóközpont megvalósulása (db)	Élőhelyrekonstrukció (ha)	Területet érintő projektek száma
Rába-völgy Ramsari terület	63	3	0	2

3.1.7 Országos jelentőségű védett természeti területek speciális természetvédelmi kezelési tervű, meglévő és tervezett részterületei

3.2 Terület nélküli, egyedi jogszabállyal védett és védelemre tervezett természeti értékek

Igazgatóságunk működési területén jelenleg nincsenek védett mesterséges üregek és nem is tervezzük mesterséges üreg védetté nyilvánítását.

3.3 Egyéb, speciálisan megkülönböztetett védelemben részesülő területek

3.3.1 Országos Ökológiai Hálózat

2021-ben elvégeztük az ökológiai hálózat felülvizsgálatát, melynek elsődleges célja az volt, hogy a területek lehatárolásánál figyelembe vegyük az első kijelölés óta összegyűjtött biotikai adatokat és így minél inkább a védett fajok előfordulásához igazíthassuk a hálózatot. Az elmúlt években két pályázati projektnek, a WeCon-nak és a DaRe to Connect-nek is kiemelt célja volt a védett területeken kívüli adatgyűjtés az ökológiai hálózat továbbfejlesztéséhez. Az utóbbi projekt keretében lezajlott az ökológia hálózat átfogó, a működési terület összes településére kiterjedő felülvizsgálata és továbbfejlesztése. Ennek eredményeként, 3733 ha újabb területet vontunk be a hálózatba és 6032 ha-t töröltünk belőle. A bővítés elsősorban vízfolyások menti ökológiai folyosókkal, illetve nagyobb erdőtömbök között lépegetőkövekként szolgáló facsoportokkal, fasorokkal, kisebb erdőfoltokkal történt. Az eltávolított területek leginkább intenzív szántóföldek voltak, illetve faültvények. Összességében az ökológiai hálózat kiterjedése 2299 ha-ral csökkent, ugyanakkor funkcionálisan mégis növekedett azáltal, hogy az ökológiai szempontból fontos területek bele kerültek. A jelenlegi hálózat 86 745 ha magterületet, 28 989 ha ökológiai folyosót és 1130 ha pufferterületet foglal magában. 2022-ben az AM Természetmegőrzési Főosztály munkatársaival egyeztetve további javításokat végeztünk a hálózat lehatárolásán. A fedvény

véglegesítésére 2023-ban kerül sor.

3.3.2 Erdőrezervátumok

Az Igazgatóság működési területén összesen négy erdőrezervátum található, amelyek a 13/2000. (VI. 26.) KöM rendelettel kerültek kihirdetésre. A Szalafői, a Szabó-völgyi és a Pap-erdői Erdőrezervátum az Őrségi Nemzeti Park, a Hosszú-völgyi pedig a Kőszegi Tájvédelmi Körzet területén található.

Név (kód)	Összterület (ha)	Magterület (ha)	Kihirdető rendelet
Pap-erdő erdőrezervátum (ER54)	42	20	13/2000. (VI. 26.) KöM rendelet
Szabó-völgy erdőrezervátum (ER52)	66	27	13/2000. (VI. 26.) KöM rendelet
Szalafő erdőrezervátum (ER53)	94	13	13/2000. (VI. 26.) KöM rendelet
Hosszú-völgy erdőrezervátum (ER51)	145	38	13/2000. (VI. 26.) KöM rendelet
Összesen	347	98	

Pap-erdő erdőrezervátum (ER54)

A rezervátum az Őrségi NP legnagyobb fokozottan védett erdőtömbjében található: az ún. szakonyfalui erdőtömbben. A Szakonyfalu 24-es tag egy állami tulajdonú erdő-zárvány a környékbeli magánerdők közepén. A védőzóna néhány részlete magántulajdon.

A rezervátumban a potenciális vegetáció az acidofil bükkös, (acidofil) gyertyános-kocsánytalan tölgyes, völgyekben a gyertyános-kocsányos tölgyes lehetett, a dombháton, gerinceken a lombelegyes erdeifenyves. A völgyekben égerliget a jellemző társulás, sőt éppen a rezervátum magterülete a Vendvidék egyik égerlápja. Az erdeifenyvesek tűavarját a vastag mohával együtt alomként gyűjtötték a II. világháborúig, ezzel is tovább savanyítva az egyébként is savanyú feltalajt. Az avargyűjtés, legeltetés megszűntével az erdeifenyvesek feltalaja gyors javulásnak indul, a humuszképződéssel a lombos fafajok létfeltételei is javulnak, egyre erősebben újulnak is, főleg a bükk. Az erdeifenyvesek szukcessziója igen gyors (néhány évtized alatt is szemmel látható), és mindig az ellombosodás irányában hat. A területre jellemzőek az erősen átalakított, kevésbé jellegzetes erdők, homogén szerkezettel, jelentős fenyőeleggyel.

A rezervátumban vagy közvetlen környezetében botanikai ritkaságként tőzegmohák (*Sphagnum spp.*), lapos korpafű (*Lycopodium complanatum*), kígyózó korpafű (*Lycopodium annotinum*) és kapcsos korpafű (*Lycopodium clavatum*), erdei bordapáfrány (*Blechnum spicant*), hegyi páfrány (*Oreopteris limbosperma*), zöldvirágú körtike (*Pyrola chlorantha*), ernyős körtike (*Chimaphila umbellata*), egyvirágú körtike (*Moneses uniflora*), kislevelű körtike (*Pyrola minor*) és kereklevelű körtike (*Pyrola rotundifolia*), vörös áfonya (*Vaccinium vitis-idaea*), havasi éger (*Alnus viridis*) található meg. Az állatvilágból érdemes kiemelni a feketeharkályt (*Dryocopus martius*), a fenyves cinegét (*Periparus ater*), búbos cinegét (*Parus*

cristatus), királyka fajokat (*Regulus spp.*). Az alpesi gőtének (*Triturus alpestris*) több biztos szaporodóhelye is van a pocsolyákban, a foltos szalamandra (*Salamandra salamandra*) is rendszeresen előkerül.

Magterület: Szakonyfalu: 24/C, 24/D, 24/F, 24/G, 24/H,

Összesen: 20ha

Védőzóna: Szakonyfalu 24/A, 24/B, 24/E, 67/A, 67/B, 67/C, 69/B, 69/C, 69/D, 71/D

Összesen: 22 ha

Erdőrezervátum összterülete: 42 ha

Szabó-völgy erdőrezervátum (ER52)

A rezervátum Felsőszölnök község külterületének nyugati végén, közvetlenül a magyar-osztrák-szlovén hármashatárnál helyezkedik el, ÉNY és DNY irányban az országhatárral közvetlenül szomszédos, nyugati sarka maga a „Hármashatár“, mely egyben hazánk legnyugatibb pontja is.

Két nagyobb gerincet és három völgyet tartalmaz, a magterület két gerinc között lévő domboldalakat és a középső völgyet foglalja el. 3 kisebb tisztás is a magterületbe esik. A rezervátum tengerszint feletti magassága 300-390 m.

A potenciális vegetáció a mezofil bükkös lehetett, a dombhátakon, gerinceken a lombelegyes erdeifenyves vagy acidofil bükkös. A völgyekben égerliget a jellemző, mely a kiszélesedő, pangó vizű részeken és a forrásos helyek környékén láposodó jellegűt mutat. Kifejezetten tájidegen fafajok kis területet leszámítva nem találhatók az ER területén. Csak a nyugati határszélre jellemző erdőállományok, kezelt gazdasági erdők találhatók itt, jelentős mértékű fenyőtelepítésekkel.

A rezervátum és közvetlen környéke erdeinek ritka, védett fajai a farkasboroszlán (*Daphne mezereum*) viszonylag szép számmal, zalai bükköny (*Vicia oroboides*), fehér acsalapu (*Petasites albus*), fehér zászpa (*Veratrum album*), hegyi páfrány (*Oreopteris limbosperma*), buglyos páfrány (*Phegopteris connectilis*), szálkás (*Dryopteris carthusiana*) és széles pajzsika (*Dryopteris dilatata*), erdei bordapáfrány (*Blechnum spicant*), havasi éger (*Alnus viridis*), kardos madársisak (*Cephalanthera longifolia*), kereklevelű körtike (*Pyrola rotundifolia*). Helyi viszonylatban ritkának számít a fürtös bodza (*Sambucus racemosa*). Az állatvilágból érdemes kiemelni a feketeharkályt (*Dryocopus martius*), a fenyves cinegét (*Periparus ater*), búbos cinegét (*Parus cristatus*), királyka fajokat (*Regulus spp.*). Az alpesi gőtének (*Triturus alpestris*) több biztos szaporodóhelye is van a pocsolyákban, a foltos szalamandra (*Salamandra salamandra*) is rendszeresen előkerül.

Magterület: Felsőszölnök, 1/E, 1/F, 1/TI, 2/F,

Összesen: 27 ha

Védőzóna: Felsőszölnök 1/A, 1/B, 1/C, 1/D, 1/G, 1/H, 2/A, 2/B, 2/C, 2/D, 2/E, 2/G

Összesen: 39 ha

Erdőrezervátum összterülete: 66 ha

Szalafő erdőrezervátum (ER53)

A 13,2 hektáros erdőfolt „Őserdő” néven az Őrségi Nemzeti Park egyik fokozottan védett területe, Szalafő község nyugati határában helyezkedik el.

A terület legjellemzőbb erdőtársulásai a kavicshátaikat borító elegyes- vagy elegyetlen erdeifenyvesek. Az elmúlt évtizedekben igen jelentős természetes fafajcsere történt, ennek dinamikája - egy korábbi részletes felmérés következtében - jól tanulmányozható. A volt pionír állományok jellegzetes növényei a közönséges boróka (*Juniperus communis*), a szőrös

nyír (*Betula pubescens*), a kutyabenge (*Frangula alnus*). Lágyszárú szintjük is számos jellemző fajnak ad otthont. A változatos mohapárnák között korpafüvekkel találkozunk, de megtalálható a vörös- és fekete áfonya (*Vaccinium myrtillus*) és valamennyi körtike fajunk. Az erdőszegélyek nyers talajfelszín kedvelő törpecserjéi a henye boroszlán (*Daphne cneorum*), valamint a csarab (*Calluna vulgaris*). Állatvilága is változatos, gyakran találkozunk méter magasságú hangyabolyokkal. A fatörzseken láthatunk nagy szarvasbogarakat (*Lucanus cervus*), az erdei pocsolyákban pettyes gótékkal (*Lissotriton vulgaris*) és alpesi gótékkal (*Triturus alpestris*), sárgahasú unkával (*Bombina variegata*) találkozhatunk. A madarak közül gyakoriak magashegységi, illetve északabbi elterjedésű fajok, melyek költenek is a területen, pl. sárgafejű- és tüzesfejű királyka, a süvöltő (*Pyrrhula pyrrhula*) vagy a keresztcsőrű (*Loxia curvirostra*).

Magterület: Szalafő 13/B, 13/I, 13/TI1

Összesen: 13 ha

Védőzóna: Szalafő 11/L, 11/TI2, 12/H, 12/I, 12/TI2, 13/A, 13/C, 13/D, 13/F, 13/G, 13/H, 13/J, 13/K, 13/L, 13/TI2, 14/A, 14/B, 14/C, 14/D, 14/TI1, 71/A, 71/B

Összesen: 81 ha

Erdőrezervátum összterülete: 94 ha

Hosszú-völgy erdőrezervátum (ER51)

Az erdőrezervátum a Kőszegi-hegységben, a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben helyezkedik el, Velem község határában.

A hegyvidék uralkodó erdőtípusai a mézskerülő tölgyesek és bükkösök, a luc- és erdeifenyvesek, továbbá a hegyvidéki égerligetek. A határ mentén, erdőszegélyeken nyíres-csarabosok húzódnak. Növénytani értéke a farkasboroszlán, valamint az illatos virágú erdei ciklámen (*Cyclamen purpurascens*). Szegélyükön fecsketárnics (*Gentiana asclepiadea*) virít és a magashegységekben gyakori fürtös bodza (*Sambucus racemosa*) található. Állattani értékei a gyakori nagy fakopáncs (*Dendrocopos major*) és zöld küllő (*Picus viridis*) mellett a bükkerdőkben a fekete harkály (*Dryocopus martius*). A lábon száradt, facsonkokkal és kidölt fatörzsekkel tarkított bükkösökben a fokozottan védett fehérhátú fakopáncs (*Dendrocopos leucotos*) is előfordul. A patakok szurdokaiban, vörösbecyék (*Erithacus rubecula*) és barátposzáták (*Sylvia atricapilla*), a fenyvesekben búbos cinege (*Parus cristatus*) költ.

Az erdőrezervátumban leginkább a Kőszegi-hegységre jellemző fenyőelegyes bükkösök találhatók, amelyek helyi viszonylatban átlagos állapotúak. A korábbi vágásos gazdálkodás eredményeként faállomány szerkezetük meglehetősen egyöntetű. A területen különleges élőhely, sziklai erdeifenyves is található.

Magterület: Velem 16/C, 18/A, 18/B, 18/C

Összesen: 38 ha

Védőzóna: Velem 11/A, 11/B, 11/C, 11/D, 11/E, 11/F, 11/G, 15/B, 16/A, 16/B, 17/A, 19/A, 19/B, 26/E, 26/F, 26/G, 34/A, 34/B, 35/A

Összesen: 107 ha

Erdőrezervátum összterülete: 145 ha

3.4 Magas Természeti Értékű Területek

Működési területünkön két Magas Természeti Értékű Terület (MTÉT) található, a Marcal-medence és az Őrség és Vendvidék. Ezek közül Igazgatóságunk az utóbbi koordinációs

feladatait látja el, míg az előbbi a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóságához tartozik. 2020-2021-ben lezajlott az MTÉT átfogó felülvizsgálata mind a területi lehatárolás, mind pedig az előírások tekintetében. A területi felülvizsgálat célja ezért elsősorban az volt, hogy növeljük a részvétel lehetőségét. Ennek érdekében az igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatára azonosította azokat a blokkokat az MTÉT vonzáskörzetében, amelyekben várható, hogy a gazdák érdeklődnek majd a támogatási lehetőség iránt. Ennek eredményeként néhány újabb blokk került be az MTÉT-be. Emellett kiigazítottuk azokat a hibákat, amelyek alapvetően adminisztratív jellegűek voltak. Ennek során bevontuk az MTÉT-be az ahhoz szervesen kapcsolódó blokkokat, amelyek korábban tévedésből maradtak ki. Ezzel egyidejűleg töröltük azokat a blokkokat, amelyek kizárólag lakott területeket tartalmaznak és támogatható terület nem esik rájuk. Bővítettük a területet Rába folyó Órségi Nemzeti Parkon belül található szakaszát övező gyep- és szántóterületekkel. A bővítés célja itt elsősorban a folyóra nehezedő mezőgazdasági eredetű terhelések csökkentése volt. A Rába az ország egyik legértékesebb vízfolyása, ugyanakkor a partjáig tartó szántók jelentős diffúz szennyezést okoznak, amely veszélyezteti a vízi élővilágot. A felülvizsgálat eredményeképpen az MTÉT területe 14 762 ha-ról 16 490 ha-ra, a támogatható terület pedig 10 737 ha-ról 12 091 ha-ra növekedett.

Az előírások felülvizsgálatának egyik célja az volt, hogy azok megfogalmazása a lehető legegyszerűbb legyen, így minimalizáljuk a félreértésekből adódó szanciók mennyiségét. A másik cél pedig az volt, hogy az előírások keretein belül lehetőséget teremtsünk a helyi viszonyokhoz és az adott év körülményeihez való alkalmazkodásra. Ennek érdekében pl. a kaszálás időzítésére vonatkozó előírásoktól a nemzeti park igazgatóság nyilatkozata alapján el lehet térni. Mindezekkel együtt a 2022-től igényelhető támogatások összege 72-92%-kal növekedett, amely várhatóan az eddiginél vonzóbbá teszi a programot a gazdák számára.

A 2021 őszen meghirdetett hároméves AKG pályázat népszerűsítésére Igazgatóságunk a GRASSLAND-HU LIFE projektből 2022-ben egy gyepvédelmi tanácsadót bízott meg. A tanácsadó elkészített egy színes szórólapot a működési területünkön elérhető támogatásokról, amelyen 312 gyepgazdálkodónak küldtünk ki. Emellett egy személyes és két online tájékoztató fórumot tartottunk a gazdáknak.

3.1. táblázat: Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett és védelemre tervezett természeti területek összesítő adatai

Működési terület (ha)	334 933
-----------------------	---------

Védettségi kategória	Védett természeti terület		Ebből fokozottan védett (ha)	Változás a tárgyévben (ha)	Védelemre tervezett	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)			Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Nemzeti Park	1	44048	3502	0	1	854
Tájvédelmi Körzet	2	4608	417	0	1	6174
Természetvédelmi Terület	8	295	3,8	0	0	0
Természeti emlék	0	0	0	0	0	0
Összesen	11	48 951	3 922,8	0	2	7028

Natura 2000 területek

Madárvédelmi terület*	1	45694	3084	0	0	0
Természetmegőrzési terület*	14	66448	3502	0	0	0

Nemzetközi jelentőségű területek

Ramsari	1	9552	21	0	0	0
---------	---	------	----	---	---	---

Megkülönböztetett védelemben részesülő területek

Erdőrezervátum	4	408	238	0	0	0
Országos Ökológiai Hálózat	1	116 864	3679	0	0	0

*A NATURA 2000 Madárvédelmi terület és a NATURA 2000 Természetmegőrzési terület tartalmazza kiterjedésben a már eddig védetté nyilvánított területeket is.

3.2. táblázat: Országos jelentőségű, egyedi jogszabállyal létesített védett természeti területek adatai

Név	Törzskönyvi szám	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)
Órségi Nemzeti Park	296/NP/02	44048,27	3502,199
Kőszegi Tájvédelmi Körzet	170/TK/80	4370,669	389,51
Sághegyi Tájvédelmi Körzet	110/TK/75	238,2288	25,411
Jeli arborétum TT	76/TT/60	75,3334	0
Jáki kardvirágos erdő TT	437/TT/20	70	0
Kámoni arborétum TT	20/TT/50	25,0597	0
Körmendi Kastélypark TT	66/TT/58	37	0
Kőszegi Tőzegmohás Láp TT	254/TT/93	3,805	3,805
Nemesmedvesi Történelmi Emlékhely TT	209/TT/89	58,0258	0
Sárvári arborétum TT	39/TT/52	9,2	0
Szelestei arborétum TT	43/TT/52	15,3548	0

3.3. táblázat: Védelemre tervezett természeti területek adatai

Név	Védelemre tervezett terület típusa (bővítés/egyedi)	Kiterjedése (ha)	Ebből fokozottan védett (ha)	Védetté nyilvánítás állapota
Csörmöc-menti TK	egyedi	6174	1330	ki hirdetésre vár
Órségi Nemzeti Park	bővítés	854	0	védelemre nyilvánítási javaslat készül

3.4. táblázat: Ex lege védett természeti területek adatai

Ex lege védett természeti területek	Egyedi jogszabállyal védett természeti területen elhelyezkedő		Egyedi jogszabállyal védett természeti területen kívül elhelyezkedő	
	Száma (db)	Kiterjedése (ha)	Száma (db)	Kiterjedése (ha)
Lápok	15	72,56	101	928,21
Szikes tavak	0	0	0	0
Kunhalmok	0	0	3	0,16
Földvárak	5	1,81	56	26,9
Források	0	--	96	--
Víznyelők	0	0	0	0

3.5. táblázat: Natura 2000 területek

Kód	Név	Terület (ha)	Jelölő állatfajok	Jelölő növényfajok	Jelölő élőhelyek	Védett %
HUON10001	Órség KMT	45694	<i>Alcedo atthis</i> , <i>Caprimulgus europaeus</i> , <i>Ciconia ciconia</i> , <i>Ciconia nigra</i> , <i>Crex crex</i> , <i>Dendrocopos medius</i> , <i>Dendrocopos syriacus</i> , <i>Dryocopus martius</i> , <i>Ficedula albicollis</i> , <i>Haliaeetus albicilla</i> , <i>Ixobrychus minutus</i> , <i>Lanius collurio</i> , <i>Milvus migrans</i> , <i>Pernis apivorus</i> , <i>Picus canus</i> , <i>Porzana parva</i> , <i>Sylvia nisoria</i> , <i>Lullula arborea</i> , <i>Actitis hypoleucos</i> , <i>Columba oenas</i> , <i>Otus scops</i> , <i>Riparia riparia</i> , <i>Motacilla cinerea</i> , <i>Remiz pendulinus</i>			80
HUON20001	Sághegy	238	<i>Lucanus cervus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i>		6110, 6240, 9180, 91H0	100
HUON20002	Kőszegi-hegység	4120	<i>Bombina variegata</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Maculinea nausithous</i> , <i>Maculinea teleius</i> , <i>Austropotamobius torrentium</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis emarginatus</i> , <i>Rhinolophus hipposideros</i> , <i>Myotis myotis</i>	<i>Pulsatilla grandis</i>	6520, 9110, 9130, 91G0, 91E0, 6410, 6510, 9180, 6210	100
HUON20003	Ablánc-patak völgye	1465	<i>Bombina bombina</i> , <i>Triturus dobrogicus</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Maculinea teleius</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Unio crassus</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> , <i>Myotis bechsteini</i>		6520, 6440, 6510, 91G0, 9130, 9180, 91E0	0

Kód	Név	Terület (ha)	Jelölő állatfajok	Jelölő növényfajok	Jelölő élőhelyek	Védett %
HUON20005	Váti gyakorlótér	596	<i>Triturus dobrogicus</i> , <i>Bombina bombina</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Eriogaster catax</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Myotis myotis</i>		6510, 3130, 91M0, 91E0	0
HUON20006	Pinka	486	<i>Bombina bombina</i> , <i>Gobio albipinnatus</i> , <i>Eudontomyzon spp.</i> , <i>Rhodeus sericeus amarus</i> , <i>Zingel streber</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Unio crassus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Barbastelle barbastellus</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Lutra lutra</i>		91G0, 6430, 6440, 91M0, 6510, 6190, 91E0	0
HUON20007	Köles-tető	385	<i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Myotis myotis</i>		91M0, 91E0, 91G0	0
HUON20008	Rába és Csörnöc-völgy	12146	<i>Triturus dobrogicus</i> , <i>Bombina bombina</i> , <i>Zingel zingel</i> , <i>Zingel streber</i> , <i>Sabanejewia aurata</i> , <i>Rhodeus sericeus amarus</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Gymnocephalus schraetzer</i> , <i>Gymnocephalus baloni</i> , <i>Gobio kessleri</i> , <i>Gobio albipinnatus</i> , <i>Aspius aspius</i> , <i>Cobitis taenia</i> , <i>Maculinea teleius</i> , <i>Maculinea nausithous</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Osmoderma eremita</i> , <i>Euphydryas maturna</i> , <i>Coenagrion ornatum</i> , <i>Unio crassus</i> , <i>Theodoxus transversalis</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Leucorrhinia pectoralis</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cucujus cinnaberinus</i> , <i>Myotis myotis</i> , <i>Myotis bechsteini</i> , <i>Lutra lutra</i>		6440, 6510, 3130, 3260, 3270, 91E0, 91G0, 91F0, 6410, 6430	0

Kód	Név	Terület (ha)	Jelölő állatfajok	Jelölő növényfajok	Jelölő élőhelyek	Védett %
HUON20009	Ostffyasszonyfacsöngei legelő	181	<i>Mustela eversmannii</i>		91E0, 6510	0
HUON20011	Kenyéri reptér	698	<i>Eriogaster catax</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Spermophilus citellus</i> , <i>Mustela eversmannii</i>		91M0, 6250	0
HUON20012	Kemenessömjéni cserjés legelő	618	<i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Eriogaster catax</i> , <i>Mustela eversmannii</i>		91M0, 6210	0
HUON20013	Öregeser	258	<i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Lucanus cervus</i> , <i>Myotis myotis</i>		91M0, 6210, 40A0, 4030	0
HUON20014	Gérci tufagyűrű és láprét	454	<i>Maculinea teleius</i> , <i>Maculinea nausithous</i> , <i>Lycaena dispar</i>	<i>Pulsatilla grandis</i>	6510, 6410, 6240, 7230, 91E0, 8220	0
HUON20018	Órség KTT	44165	<i>Bombina bombina</i> , <i>Emys orbicularis</i> , <i>Bombina variegata</i> , <i>Triturus carnifex</i> , <i>Gymnocephalus schraetzer</i> , <i>Sabanejewia aurata</i> , <i>Aspius aspius</i> , <i>Zingel streber</i> , <i>Misgurnus fossilis</i> , <i>Gobio kessleri</i> , <i>Gobio albipinnatus</i> , <i>Eudontomyzon spp.</i> , <i>Zingel zingel</i> , <i>Euphydrias aurinia</i> , <i>Colias myrmidone</i> , <i>Callimorpha quadripunctaria</i> , <i>Leucorrhinia pectoralis</i> , <i>Maculinea teleius</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Maculinea nausithous</i> , <i>Cordulegaster heros</i> , <i>Cerambyx cerdo</i> , <i>Euphydrias maturna</i> , <i>Barbastella barbastellus</i> ,	<i>Eleocharis carniolica</i>	6410, 6440, 6510, 6520, 7140, 9130, 91E0, 6230, 91G0, 4030, 3130, 3150, 3160, 3260, 3270, 6430, 7230, 91F0, 91M0	97

Kód	Név	Terület (ha)	Jelölő állatfajok	Jelölő növényfajok	Jelölő élőhelyek	Védett %
HUON20020	Gyöngyös-patak és kőszegi Alsó-rét	337	<i>Myotis myotis</i> , <i>Castor fiber</i> , <i>Lutra lutra</i> , <i>Myotis bechsteini</i> <i>Bombina variegata</i> , <i>Bombina bombina</i> , <i>Eudontomyzon spp.</i> , <i>Maculinea teleius</i> , <i>Maculinea nausithous</i> , <i>Lycaena dispar</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Unio crassus</i> , <i>Lutra lutra</i>		6410, 6510, 91E0	100

3.6. táblázat: „Ex lege védett” természeti értékek

Név	Felszíni terület	Kiterjedés	Védelemre javasolt	Denevér élőhely	Állapot
Antarktik-fülke	Kőszegi TK	2,5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Ara-barlang	Kőszegi TK	6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Árkos-barlang	Kőszegi TK	3,5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Arktik-fülke	Kőszegi TK	2,8 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Bolhás-barlang	Kőszegi TK	8,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Csaba-barlang	Kőszegi TK	4,4 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Csont-barlang	Kőszegi TK	5,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hárs-barlang	Kőszegi TK	3,6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hegedűs-eresz	Kőszegi TK	3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hétszemű-barlang	Kőszegi TK	5,35 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Holler-barlang	Kőszegi TK	6,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Hosszú-völgyi-fülke	Kőszegi TK	2,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kalapos-kői-barlang	Kőszegi TK	30,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Katicás-barlang	Kőszegi TK	2,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kendig-eresz	Kőszegi TK	2,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kőajtós-barlang	Kőszegi TK	3,02 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Konzerves-barlang	Kőszegi TK	3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kurta-völgyi-barlang	Kőszegi TK	7,5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Kút-melletti-barlang	Kőszegi TK	6,8 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Ledera-fülke	Kőszegi TK	5,6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Lena-fülke	Kőszegi TK	3,1 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Lili-barlang	Kőszegi TK	3,6 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva

Név	Felszíni terület	Kiterjedés	Védelemre javasolt	Denevér élőhely	Állapot
Limax-barlang	Kőszegi TK	13 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Lószeres-barlang	Kőszegi TK	2,9 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Nyiladék-melletti-barlang	Kőszegi TK	4,8 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Nyoszolya-barlang	Kőszegi TK	5 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Öreg bánya barlangja	Kőszegi TK	5,7 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Pókos-barlang	Kőszegi TK	5,2 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Seybold-kőfejtői barlang	Kőszegi TK	25 m	igen	nem jelentős	nincs lezárva, részben eltömődött, tisztítása és lezárása célszerű lenne
Szalamandrás-barlang	Kőszegi TK	3,3 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Szent Donát-barlang	Kőszegi TK	13,2 m	nem	nem jelentős	beomlott
Tűzfás-barlang	Kőszegi TK	7,1 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva
Vadles-melletti-barlang	Kőszegi TK	3,85 m	nem	nem jelentős	nincs lezárva

4. Kutatás és monitorozás

4.1 Kutatás

2022-ben igazgatóságunk egy kutatási feladatot végzett el.

4.1. táblázat: Kutatás

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
1.	Védett fajok felmérése erdőtervezéshez	Dr. Illyés Zoltán Péter, Zalai Béla	Szentgyörgyvölgyi erdőtervezési körzet	Természeti értékek védelme szakmai keret	1000	Összesen 31 védett növény (és zuzmó) több mint 24 000 egyednek 2535 előfordulási helye került rögzítésre. A kék galamb, fekete harkály, hamvas küllő, közép fakopáncs és örvös légykapó célfajokon túl 44 további állatfaj (10 madár, 1 puhatestű, 25 ízeltlábú, 4 kétlábú, 3 hüllő és 1 emlős) egyedeinek lokalitása került rögzítésre, valamint 1 védett gombafaj is, illetve odúk és idős, odvasodó famatuzsálemek adatai is, továbbá 6 Formica hangyák által épített boly.
Összesen:					1000 eFt	

4.2 Monitorozás

2022-ben Igazgatóságunk összesen 17 különböző monitorozási feladatot végzett el. Ezek jelentős része a Nemzeti Biodiverzitás-monitorozó Rendszer keretében zajlott. Ezen kívül végeztünk még saját kidolgozású monitorozási programokat is, köztük az élőhelykezelések hatásának monitorozását.

4.2. táblázat: Monitorozás

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
1.	Védett növényfajok monitorozása	Dr. Mesterházy Attila	Celldömök, Mersevát, Kemenesmagasi, Szergény	Természeti értékek védelme szakmai keret	100	A kifszékű aszat (<i>Cirsium brachycephalum</i>) faj felmérése történt meg. Részletes elemzésünket lásd a szövleges részben.
2.	Védett növényfajok monitorozása	Tóth Sára (ÓNPI)	ÓNPI működési területe	Országos Nemzeti Park Igazgatóóság intézményi kerete	210	6 faj felmérése történt meg. Részletes elemzésünket lásd a szövleges részben.
3.	Cönológiai monitorozás	Dr. Király Gergely	Bozsok	Természeti értékek védelme szakmai keret	240	Az NBmR társulásmonitorozás gyep vegetáció monitorozás keretében 2022-ben a bozsoki Zsidó-rét és Kovácsi-rét kékperjés láprét (<i>Succiso - Molinietum</i>) társulás felvételezése történt meg az NBmR módszertan szerint. A főbb eredmények a szövleges részben olvashatók.
4.	Cönológiai monitorozás	Tóth Sára (ÓNPI)	Szabó-völgy	Országos Nemzeti Park Igazgatóóság intézményi kerete	120	Az NBmR társulásmonitorozás erdői társulás monitorozás keretében 2022-ben a Szabó-völgyi Erdőrezervátum bükkös (<i>Cyclamini purpurascens - Fagetum</i>) társulás felvételezése történt meg az NBmR módszertan szerint. A főbb eredmények a szövleges részben olvashatók.

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
				yi kerete		szöveges részben olvashatók.
5.	Élőhelyértékelés	Dr. Király Gergely	Ostffyasszonyfa	Természeti értékek védelme szakmai keret	500	A főbb eredmények a szöveges részben olvashatók.
6.	Közösségi jelentőségű élőhelytípusok monitorozása	Dr. Mesterházy Attila	Szentgotthárd-Farkasfa, Orfalu, Óriszentpéter, Alsóújjak, Kercaszomor, Felsőcsatár, Bozsok, Rátót, Sárvár, Gersekarát	Természeti értékek védelme szakmai keret	540	A mintavételi helyek közül állapotuk értékelésekor 2 kapott „kedvező” minősítést (9150-9001, 6510-9002), 8 élőhelytípus „nem kielégítő” besorolást (9130-9001, 91F0-9002, 91G0-9005, 91M0-9009, 6230-9001, 6410-9002, 6440-9014, 6520-9001) és 2 élőhelytípus „rossz” (91E0-912, 4030-9003) értékelést kapott.
7.	Isophya costata monitorozása a Marcal-medencében	Dr. Kenyeres Zoltán	Marcal-medence	Természeti értékek védelme szakmai keret	500	A Boba melletti, rendszeresen vizsgált <i>Isophya costata</i> állomány korábban tapasztalt megerősödése az idei felmérés alapján tovább fokozódott. A jelenléthiány monitorozás során megvizsgált 19 potenciális élőhelyből 11 területén mutatták ki a faj előfordulását.
8.	Egyenesszárný közösségek monitoringja a bozsoki Zsidó-réten,	Dr. Kenyeres Zoltán	Bozsok: Zsidó-rét, Kovácsi-rét	Természeti értékek védelme	250	A három bozsoki kvadrát egyenesszárný-együtteseinek szerkezeti paramétereit összevetve azok között érdemi különbségek voltak láthatóak. A vizsgálatok során 23 faj

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
	Kovácsi-réten			szakmai keret		került elő, melyek között nem volt védett, az országos gyakorisági kategóriák alapján öt számított szórványos előfordulásúnak.
9.	Göte monitoring	Tóth Mihály	Órségi Nemzeti Park területe	Intézményi keret	50	Három alkalommal helyeztünk ki csapdákat a vizsgált helyszínekre. Összesen 124 gőtét sikerült fognunk. A Bárkás-tónál két faj, az alpesi tarajos göte és a pettyes göte összesen 28, Szalafőn a tájegységre jellemző mindhárom faj előkerült, összesen 87 egyeddel. A Grajka-völgyben az idei évben is megtaláltuk az alpesi göte mellett a pettyes göte egyedét is, összesen 14 egyedet mutattunk ki. Szalafőn a legstabilabb az állomány, míg a Bárkás-tóra, és a Grajka-völgyre az erőteljes ingadozás jellemző. Az oka az lehet, hogy a tóák vízmennyisége a legstabilabb a vizsgált helyek közül, míg a Bárkás-tó vízállása erősen változó a tavasz során. A Grajka-völgyi tókában is erősen ingadozik a vízszint. Itt az alpesi göte állomány csökkenést mutat.
10.	Kételtű és hulló közösségek monitorozása az NBmR keretében	Dankovics Róbert	Órségi Nemzeti Park	Természeti értékek védelme szakmai	560	13 mintavételi napon, összesen 27 mintavétel alkalmával, az alpesi göte, az alpesi tarajosgöte, a sárgahasú unka, a barna varangy, a mocsári béka, az erdei béka és a gyepi béka szaporodó állományainak aktuális

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
				keret		állapotát vizsgálták. A Kis vadkacsás-tó alpesi tarajosgöte állománya sikeresen szaporodott. A Hársas-tavon is sikerült kimutatni a mocsári békát, a barna varangy szaporodó állománya a korábbi években tapasztalt egyedszámnál kevesebb volt. A Sásas-tóban a mocsári béka egyedszáma töredéke volt az előző években megfigyelt mennyiségnek, és peterakását sem tapasztalták. A gyepi béka kisebb peterakó állománya jelen volt a szaporodási időszakban.
11.	Kisemlős közösségek monitorozása bagolyköpetek alapján az Őrségi Nemzeti Park Igazgatósága területén	Dr. Horváth Győző	Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területe	Természeti értékek védelme szakmai keret	500	A minták alapján 2021/22-es mintavételi időszakban három bagolyfajtól (erdei fülesbagoly, gyöngybagoly, macskabagoly) származtak a köpetek. Összesen 799 köpet feldolgozására került sor, amelyek 4 középtáj 15 településéről származnak. A minta összesen 2138 kisemlős egyedre tartalmazott, és 22 kisemlős zsákmánykategóriát különítettünk el.
12.	Gyeppek nappali lepke közösségeinek monitorozása	Scherer Zoltán	Őrségi Nemzeti Park területe	Intézményi keret	1500	Az ÖNPI 2016-ban indította el a gyeppek nappali lepke közösségeinek monitorozását 10 kiválasztott, saját vagyongkezelésben lévő réten. 2017-ben további 10, a működési területén lévő, magántulajdonú gyepterületet

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
						vont be a vizsgálatokba. 2022-ben legnagyobb egyedszámban a Maniola jurтина és a Melitaea athalia került elő. A 27 védett lepkefaj közül a Boloria selene és a Maculinea teleius volt a leggyakoribb. A kiemelt jelentőségüként kezelt Euphydryas aurinia példányait a korábbi években tapasztaltaknál magasabb számban figyelték meg.
13.	Vízimadár monitoring a Rábán	Faragó Ádám	Rába folyó	Intézményi keret	50	Két alkalommal kenutztuk végig a Rába Szentgotthárd és Rábagyarmat közötti szakaszát, egy-egy további alkalommal pedig a Rábagyarmat és Csörötnek, valamint Csörötnek és Körmend közötti szakaszát. Biztos fészkelésre utaló nyomot nem, de revirtartó magatartást a billegetőcankó esetében észleltünk. A madarak jelenléte azonban önmagában is következtetni enged fészkelés lehetőségére, hiszen a működési területünk egyéb vizes élőhelyein júniusban már nem jellemző a faj. Kis lilének láttuk párban mozgó egyedét, azonban biztos fészkelést ennél a fajnál sem tapasztaltunk.
14.	Ritka és telepesen fészkelő madárfajok (RTM) felmérése	Faragó Ádám	Órségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területe	Intézményi keret	50	A felmérés a következő fajokra terjedt ki 2022-ben: fekete gólya, barna kánya, vörös kánya, rétisas, hamvas rétihéja, daru, harris,

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
15.	„Vadonterület” madárközösségeinek monitorozása	Faragó Ádám	Kondorfa, Hegy-Völgy	Intézményi keret	40	golyatöcs, gulipán, dankasirály, küszvágó csér, uhu, gyurgyalag, partifecske, vetési varjú. Fekete gólyának és rétisasnak is került elő új fészke. Hamvas réthéjának egy ismert revírije volt. Nádasd mellett ismét sikeresen költöttek a darvak, 2 fiókát neveltek. A 70 ha-os körbekerített területen négy alkalommal végeztünk madárszámlálást március és július között. A célfajok előfordulási pontjait koordináták szintjén rögzítettük.
16.	Úrge monitorozás a Kenyeri reptéren	Faragó Ádám	Kenyeri reptér	Intézményi keret	10	Április 20-án került sor az ürge felmérésre Vas vármegye egyetlen ismert ürgegyepén. A terület teljes lejárása során nyolc fő részvételével összesen 209 friss ürgegyepet számoltunk, amely pontosan a fele annak, amennyit 2021-ben feljegyeztünk. Az NBmR módszere szerinti mintanégyzetben 5 lyukat rögzítettünk.
17.	Pelemonitorozás	Faragó Ádám	Kőszeg, Szalafő	Intézményi keret	50	A Kőszegi Alsó-réten, illetve Szalafőn kitelepített 25-25 odú egy-egy alkalommal került ellenőrzésre. Egyik odúban sem találtunk pelét.
18.	Makroszkopikus vízi gerinctelenek monitorozása	Kiss Béla, Kovács Zoltán,	HNPI, KMNPI működési területe	Természeti értékek	6500	Osszesen 20410 egyed gyűjtését és taxonómiai azonosítását történt meg. Az előkerült vízi makroszkopikus gerinctelen

No.	Monitorozási projekt tárgya	Kutató	Monitorozási projekt helyszíne	Monitorozás forrása	Forrás nagysága (eFt)	Kutatás főbb eredményei
	Müller Zoltán, Polyák László			védelme szakmai keret		fajok közül 9 védett (<i>Astacus leptodactylus</i> , <i>Borysthenia naticina</i> , <i>Gomphus flavipes</i> , <i>Gomphus vulgatissimus</i> , <i>Libellula fulva</i> , <i>Onychogomphus forcipatus</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Palingenia longicauda</i> , <i>Unio crassus</i>), 1 az EU Élőhelyvédelmi Irányelvének II. függelékében (<i>Unio crassus</i>) és 3 az EU Élőhelyvédelmi Irányelvének IV. függelékében (<i>Gomphus flavipes</i> , <i>Ophiogomphus cecilia</i> , <i>Unio crassus</i>) szerepel.
Összesen:					11 770	

Védett növényfajok monitorozása

- A kisfészkü aszat (*Cirsium brachycephalum*) teljes körű felmérése vállalkozó bevonásával történt meg 2022-ben. A fajnak erős, stabil állományai élnek a Marcal-medencében Celldömölk és Szigárd között, leggyakrabban a kaszált vagy bolygatott magassásosokban, pántlikafüvesekben fordul elő. Tíz évvel ezelőtt a faj jóval szórványosabb volt a Marcal-medencében, terjedése egyértelműen az élőhelyek kezelésbe vételével magyarázható. Egyedszáma és borítása az évjárás, az élőhelyek vízállapotának függvényében évről évre jelentősen változhat. Számos nem kezelt magassásos vagy nádas található a Marcal mellett, ahol a jövőben potenciálisan előfordulhat, így a területen a valós egyedszáma több százszoros lehet. A faj számára legnagyobb veszélyt élőhelyeinek tartós kiszáradása okozza.
- A sűrű csetkaka (*Eleocharis carniolica*) korábbról ismert összes élőhelyét bejártuk és felmértük 2022-ben. Előkerült a faj Szakonyfaluban és Orfaluban, de Alsószőlők, Szalafő és Nádasd területén is történt felmérés, továbbá Magyarfüdön is újra megtaláltuk. A faj állományváltozásainak tendenciája több okból is nehezen határozható meg, egyrészt az erős évjáráthatás miatt, másrészt élőhelyei időszakosan eltolódhatnak, illetve az adatsorok is hiányosak.
- A kikeleti hóvirág (*Galanthus nivalis*) 2022-es felvételezésekor főként Rába-menti településekről 3000 pontban több, mint 1,5 millió egyed jelenlétét rögzítettük. Valamennyi állomány háromévenkénti felmérése biztosan nem kivitelezhető, ezért a jövőben egy alaposabb módszerrel vizsgálható, kisebb kiterjedésű mintavételi terület kijelölése javasolt. Az állományokat a vágásos erdőgazdálkodás veszélyezteti leginkább. Trend meghatározása egyelőre nem lehetséges.
- Az adriai sallangvirágról (*Himantoglossum adriaticum*) általánosságban elmondható a korábbi évek adatai alapján, hogy évről-évre nő mind a vegetatív, mind a reprodukív tövek száma, tehát az állomány nagyság növekvőnek tekinthető.
- A heverő iszapfüvet (*Lindernia procumbens*) 2022-ben az aszályos időjárás és kapacitás hiányában csak az ismert élőhelyek egy részén kerestük, de több esetben sem sikerült megtalálnunk. Feltételezhetően az ideai száraz időjárás kedvezőtlen hatással volt az állományaira. Tendencia azonban nem meghatározható, amelynek oka elsősorban a heverő iszapfü fajra jellemző erős évjáráthatás.
- A korpafüvek (*Lycopodium clavatum*, *Lycopodium annotinum*, *Diplazium complanatum*, *Huperzia selago*) minden faja a terepi tapasztalatok és a szórványadatgyűjtés tendenciái alapján erősen visszaszorulóban van a megváltozott tájhasználat, erdőkezelés, klímaváltozás és erős vadnyomás hatására, így aktív és rendszeres beavatkozás hiányában a csoport eltűnése várható.
- Az osztrák tarsókának (*Thlaspi goesingense*) egyetlen előfordulási helye ismert, amely a Kőszegi-hegységben található Péterics-hegy. Az állomány stabil, 2022-ben 489 egyed virágzott.

Cönológiai monitorozás

Az NBmR társulásmonitorozás gyepek vegetáció monitorozás keretében 2022-ben a bozsoki Zsidó-rét és Kovácsi-rét Succiso-Molinietum társulásának felmérését végeztük el. A Zsidó-rét területen kijelölt mintaterület jelentős része a társulásra nézve már nem tipikus, emiatt 2022-ben újabb, 50 x 50 méteres mintaterület kijelölése vált szükségessé az ex lege védett bozsoki Kovácsi-réten, ahol a társulás nagyobb területen, megfelelő talajvíz-állapot mellett ma is megvan. Az új mintaterületet 2022-ben, a növényzeti és terepi adottságok alapján jelöltük ki a láprét erre legalkalmasabbnak tűnő északi részén. A **Zsidó-réten** a 2022-es adatok kiértékeléséből a terület további szárazodására következtetünk, A **Kovácsi-réten** az alapállapot felmérése történt meg 2022-ben, így idősorok vizsgálata még nem lehetséges, de a mintaterület jóval homogénebb láprét, itt nincsenek meg azok az egyéb szárazgyepi fajok, amelyek a Zsidó-rét mozaikját meghatározzák.

Az NBmR erdőtársulás monitorozás keretében 2022-ben a Szabó-völgyi erdőrezervátum a dunántúli bükkös (Cyclamini purpurascens-Fagetum) társulás felmérése történt meg, mely 2021-ben lett volna aktuális, de akkor egy másik társulás felmérése történt meg, így ezt 2022-ben pótoltuk. A vizsgált terület bejárása és a mintavételi eredmények alapján a felvételezett erdőtársulás összességében tipikusnak mondható. A mintaterületek jól reprezentálják az erdőrezervátum legjellemzőbb állományrészeit. Az eredmények értékelése a 2010 óta eltelt idő rövidsége, és a származtatott adatok ingadozása miatt csak igen óvatos következtetésekre szorítkozhat. A klímaváltozás (az átlaghőmérséklet és a nyári hőségnapok számának növekedése, kevesebb, csapadék, melynek jó része az egyre gyakoribbá váló heves esőzések nyomán elfolyik, az enyhe telek és a hóborítás hiánya) hatásait nehéz volna megjósolni, de mindenképpen számolni kell vele.

Élőhelytérképezés

A területen az első, Őrségi Nemzeti Parkhoz köthető térképezés 2002-ben történt, de még más ÁNÉR-kategóriákkal. Az ismételt felvételezés 2012-ben már az ÁNÉR-2011 rendszerében dolgozott, ennek megfelelően érdemi elemzést az utóbbi 10 év változásaival kapcsolatban lehet végezni. Amennyiben csak a 2012-es és 2022-es térképi foltokat és határaikat nézzük, számos változást találhatunk, ezek nagy része mögött azonban technikai jellegű okok állnak, és a „valós” terepi változások száma lényegesen alacsonyabb.

Az elmúlt 10 évben bekövetkezett fontosabb „valós” változások összefoglalóan a következők:

- a spontán kialakuló akácok foltok térhódítása folytatódott a felhagyott gyepeken, szőlőhegyeken, illetve a pusztuló fenyvesek helyén,
- egyes cserjésedő-erdősödő legelőkön a cserjés letermelése megtörtént, ezek gyepi jellegüket visszanyerték (bár, ha legeltetésük ehhez kapcsolódóan nem kezdődött el, akkor vissza is cserjésedhettek). Ezzel párhuzamosan egyes, részben cserjés gyepek az elmúlt 10 évben sűrűn becserjésedtek;
- a szántók, lucernások, vetett gyepek elhelyezkedése kissé átrendeződött. Ezek a változások akár 1-2 éven belül is végbe mehetnek, érdemi hatásuk a tájszerkezetre nincs.

4.3 TIR-be betöltött és betöltésre előkészített adatok modulonként

Az OKIR vagyron és ingatlan moduljának adatokkal való feltöltése korábban megtörtént, így e modulok esetében 2022-ben csak aktualizálást végeztünk. Szerződések közül 34 db-ot töltöttünk fel a rendszerbe. A védett objektum modulban jelenleg összesen 1729 rekord egyedi tájérték található. A biotikai adatbázisunkban rendelkezésre álló, 2017.01.01-2020.06.15. közt gyűjtött botanikai, mikológiai és zoológiai adatokat megküldtük. 2022-ben összesen 19 999 adatot készítettünk elő feltöltésre.

4.4 Jelentési kötelezettség

Igazgatóságunk a kutatási és monitorozási feladatokat a „Természeti értékek védelme” szakmai keretből végezte el. Tárgyévben a 2021-ben elvégzett feladatokról számoltunk be az AM Természetmegőrzési Főosztálya felé.

5. Természetvédelmi kezelési tevékenység

5.1 Természetvédelmi kezelési tervek

Igazgatóságunk működési területén, a meglévő tizenegy, egyedi jogszabállyal létesített országos jelentőségű védett természeti területből hat rendelkezik jogszabályban kihirdetett kezelési tervvel:

- Jeli Arborétum Természetvédelmi Terület: 86/2015. (XII. 21.) FM rendelettel módosított 109/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet;
- Kámoni Arborétum Természetvédelmi Terület: 162/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet;
- Körmendi-kastélypark Természetvédelmi Terület: 20/2016. (III. 30.) FM rendelettel módosított 152/2007. (XII. 27.) KvVM rendelet;
- Kőszegi-tőzegmohás láp Természetvédelmi Terület: 29/2006. (V. 22.) KvVM rendelet;
- Sághegyi Tájvédelmi Körzet: 16/2008. (VI. 3.) KvVM rendelet;
- Jáki kardvirágos erdő Természetvédelmi Terület: 40/2020. (VIII. 7.) AM rendelet.

A Kőszegi TK kivételével a többi védett terület kezelési terve elkészült, de még nem került sor a területi szintű egyeztetés lefolytatására.

2013-ban készült az Őrségi Nemzeti Park kezelési övezetei lehatárolásának tervezete. Az Igazgatóság és a Szombathelyi Erdészeti Zrt., valamint a Zalaerdő Zrt. kompromisszumos megállapodásának megfelelően a védett terület 3%-a került a természeti övezetbe, 95%-a a természetkímélő hasznosítási övezetbe és 2%-a a szolgáltató övezetbe. 2019-ben újratárgyaltuk az erdőgazdaságokkal a természeti övezet lehatárolását és megállapodtunk az eredeti fenntartásában. A kijelölés véglegesítéséhez további előkészítő munkák szükségesek, amelyek jelenleg is folyamatban vannak.

5.1. táblázat: Kezelési tervek

A védett vagy védelemre tervezett terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Megalapozó dokumentáció (+,-)	Részletes természetvédelmi kezelési terv (+,-)	"C" fejezet, jogszabály melléklete (+,-)
Órségi Nemzeti Park	44 048	+	+	+
Sághegyi TK	238	+	+	+
Csömöc-menti TK (tervezett)	6147	+	+	+
Kőszegi TK	4351	-	-	-
Kámoni arborétum TT	25	+	+	+
Jeli arborétum TT	75	+	+	+
Jáki kardvirágos erdő TT	70	+	+	+
Szelestei arborétum TT	14	+	+	+
Sárvári arborétum TT	9	+	+	+
Kőszegi -tőzegmohás láp TT	4	+	+	+
Körmendi Várkert TT	37	+	+	+
Nemesmedvesi Történelmi Emlékhely TT	59	+	+	+

5.2 Natura 2000 fenntartási tervek és céldokumentumok

Az Igazgatóság működési területén az összes Natura 2000 terület fenntartási terve elkészült. Ezek közül 14 tervet az Agrárminisztérium Szakmai Bizottsága is jóváhagyott, így ezek végleges változatai elérhetőek a honlapunkon. Az első hat tervet az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból kapott támogatásból készítettük el. A HUON20005 Váti gyakorlótérét Magyarország-Svájc Együttműködési Program támogatásával, fennmaradó terveket pedig a szaktárca Természeti értékek védelme szakmai keret, illetve a Természeti értékek védelme szakmai keretéből készítettük el. A HUON10001 Órség különleges madárvédelmi terület fenntartási tervét 2021-ben készítettük el. Ennek során komplex terv készült közösen a madárvédelmi területre és a HUON20018 Órség kiemelt jelentőségű természetmegőrzési területre

A Natura 2000 területekre – a természetvédelmi irányelvekkel és a végrehajtásukra kiadott bizottsági feljegyzésekkel összhangban – a kijelölésük alapjául szolgáló közösségi jelentőségű fajokra és élőhelytípusokra vonatkozó megőrzési célokat, valamint a hozzájuk rendelhető eszközöket tartalmazó céldokumentumok elkészítését is elkezdtük 2021-ben. Tárgyévben négy terület, a HUON10001 Órség, HUON20018 Órség, a HUON20006 Pinka és a HUON20009 Ostffyasszonyfa-csöngői legelő céldokumentuma készült el. Emellett Igazgatóságunk koordinációjával megtörtént 100 db, más Igazgatóságok által készített céldokumentum egységesítése.

5.2. táblázat: Natura 2000 fenntartási tervek

A Natura 2000 terület neve	A tervezési terület nagysága (ha)	Elfogadott terv (+)	Elfogadásra váró terv (+)	Készülő terv (+)
HUON20006 Pinka	486	+		
HUON20008 Rába és Csömöc-völgy	12147	+		
HUON20009 Ostffyasszonyfa-csöngői legelő	181	+		
HUON20011 Kenyeri reptér	699	+		
HUON20012 Kemenessömjéni cserjés legelő	618	+		
HUON20014 Gércei tufagyűrű és láprét	455	+		
HUON20013 Öregcser	258	+		
HUON20007 Köles-tető	385	+		
HUON20020 Gyöngyös-patak és kőszegi Alsó-rét	337	+		
HUON20001 Ság-hegy	238	+		
HUON20002 Kőszegi-hegység	4018	+		
HUON20003 Ablánc-patak völgye	1465	+		
HUON20005 Váti gyakorlótér	597	+		
HUON10001 Őrség különleges madárvédelmi terület	45694		+	
HUON20018 Őrség kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület	44165	+		

5.3 Élőhely-fenntartás, kezelés

5.3.1 Élőhelyeket érintő legjelentősebb ökológiai állapotváltozások

Gyeppek és szántók

Az Őrségi Nemzeti Park területén a gyeppek és a szántók esetében két egymással ellentétes folyamat játszódik le. Egyrészt továbbra is jellemző az apró rét és szántó parcellák felhagyása és erdősülése, de emellett más területeken egyre jellemzőbbé válik a gazdálkodás

intenzitásának növekedése is. A gyepek esetében ezt az állattartás lassú, de mégis érzékelhető fellendülése okozza, aminek következtében a meglévő rétek kezelése egyre intenzívebbé válik. A Szentgyörgyvölgyi-patak völgyében például újra jellemzővé vált az évi kétszeri kaszálás. A szántók esetében egyre több a nagytáblás monokultúra, ami nagyban eltér a hagyományos őrési gazdálkodástól. Megjelent az igény egyik oldalról az öntözésre, másról pedig a meliorációra. Pozitív folyamat ugyanakkor a gyepek esetében, hogy Igazgatóságunk folyamatosan hajt végre élőhelyrekonstrukciókat, aminek keretében gyomosodott és cserjésedett réteket állít helyre és tesz újra művelhetővé. Ezzel párhuzamosan több magángazdálkodó is elkezdte a korábban felhagyott területeinek helyreállítását és ezeket újra hasznosítani kezdte. A legeltető állattartás is egyre jellemzőbbé válik a nemzeti park területén, ami részben az igazgatóság állatkihelyezési programjának is köszönhető. Számos előnye mellett a legeltetés jelentős természetvédelmi kockázatokat is hordoz, elsősorban az üde gyepek esetében, ahol a nem megfelelő talajállapotok mellett végzett legeltetés könnyen az élőhelyek leromlását, gyomosodását okozhatja.

Erdők

Az erdők esetében több jelentős változás is bekövetkezett az utóbbi időszakban. A szántók és gyepek beerdősülésével az erdők aránya folyamatosan növekszik, jelenleg az Őrségi Nemzeti Park 72%-át erdők borítják (beleszámítva a cserjéseket is). A gazdálkodás módszereinek megváltozásával a lombos fafajok aránya folyamatosan növekszik, az erdeifenyő pedig rohamosan szorul vissza. Kivételt képeznek ez alól azok az erdők, ahol a gazdálkodó szándékosan visszaszorítja a lombos fafajokat az erdeifenyő javára. Ennek egyik sajnálatos következménye, hogy még mindig kevés olyan erdő van, amely esetében biztonságosan kivitelezhető a természetes folyamatokra alapozott kezelés és köztük a természetes felújítás. A kisparaszti szálalás eltűnésével veszélybe kerültek a számos védett növényfaj (pl. körtikék, korpafüvek) élőhelyét jelentő mészkérülő erdeifenyvesek. Pozitív folyamatok indultak el az erdők elegyességének és szerkezeti változatosságának növelése terén, azonban ez még nem általános. Sok esetben sajnos még most is bevett gyakorlat az elegyfajok, elsősorban a pionír lombos fafajok teljes eltávolítása a tisztítások és gyérítések során. A klíma szárazodása következtében a lucfenyő erőteljes visszaszorulása (szűfajok okozta pusztulás) zajlik, ami táji léptékben is jelentős tarvágásokat eredményez az állami tulajdonú (Szombathelyi Erdészeti Zrt kezelésében lévő) erdőkben.

Vizes élőhelyek

A vizes élőhelyek állapotának változására leginkább a klímaváltozás miatti kiszáradás a jellemző. Számos vendvidéki kis patak, amely korábban gazdag halfaunának adott otthont, mostanra időszakossá vált és a nyár nagy részén a medre teljesen szárazra kerül. A lápokot ugyanez a folyamat veszélyezteti. Élőhelyrekonstrukciós munkái során Igazgatóságunk igyekszik ezeknek az értékes élőhelyeknek a vízellátását megoldani. Több láp esetében készültek vízvisszatartó műtárgyak, amelyek várhatóan mérsékelik majd a szárazodás káros hatásait. A kis vízfolyásokkal és a Rábával kapcsolatos másik jelentős folyamat a szennyezések általi terhelés növekedése. A Rába mentén ennek legfőbb oka az intenzív mezőgazdasági művelés, ami a vegyszerek bemosódásának mértékét növeli meg. A kisvízfolyások esetében ez a probléma kevésbé áll fenn, helyette a kis vízhozammal párosuló, növekvő szennyvízbevezetés okoz gondot. A Zala nemzeti parki szakaszán több alkalommal is előfordult, hogy tisztítatlan szennyvíz került a patakba, ennek hatására pedig a gerinctelen élővilág jelentős részben megsemmisült. A szennyvíz csatornahálózat és a tisztítók elégtelen

működése miatt a szennyezések várhatóan a jövőben is elő fognak fordulni.

5.3.2 Élőhely-fenntartási, kezelési tevékenységek ismertetése

Őrségi Tájegység

Szántóföldi művelést több mint 139 ha-on végeztünk, elsősorban szántóföldi szálastakarmány előállítás érdekében, de jelentős gabona területeink is voltak, a gabona és az alomszalma igény kielégítése érdekében. A termelt gabonákból (zab, búza, tritikálé kukorica) a László-majorban lévő daráló gépünkkel abrak takarmányt állítottunk elő. Siló kukoricából silócirokból, lucernából és keverék kultúrákból (zabos-borsó, zabos-bükköny), erjesztett tömegtakarmányt készítettünk, ezt állataink téli takarmányozására használjuk fel.

A saját használatban lévő területek tekintetében 187 hektáron kaszáltunk első növedéket, második növedéket 122 hektáron kaszáltunk, 312 hektáron pedig legeltettünk. A legeltetett földrészek egy része egykori parlag szántó volt, amelyeket a folyamatos használat, vagy fűkeverék telepítésével vontuk újra művelésbe. A vegyes művelésű területek első növedékét kaszáltuk, második növedéket legeltettük 65 hektáron. Szántó és visszagyepesített területeinket jelentős mértékben ellepte a parlagfű, ezért a betakarított gabona tarlókat többször be kellett dolgozni, ami többletmunkával járt. Bérbeadott területeink között legelők és kaszálók is vannak. A nem kezelt gyepterületek egy része korábban becserjésedett és helyreállítása folyamatban van, más részük nem igényel kezelést, mert magassásos növényzet található rajta.

Vendvidéki Tájegység

A saját használatban lévő területek tekintetében 213 hektáron kaszáltunk, 189 hektáron legeltettünk, 198 ha-on pedig az első növedéket kaszáltuk, a másodikat pedig legeltettük. Kétszer kaszáltunk 15 ha-on. A legeltetett, illetve kaszált földrészek egy része egykori parlag szántó volt, amelyeket a folyamatos használat, vagy fűkeverék telepítésével vontuk újra művelésbe. A vegyes művelésű területek első növedékét kaszáltuk, második növedéket legeltettük. A kaszálással kezelt termőföldjeink között található nemzeti parkunk legértékesebb gyepterületei. A vendvidéki tájegységen 163 állategységi egyeddel végeztünk legeltetést 204 napig. Szántóföldi művelést 25 hektáron folytattunk szálás takarmány termelés céljából.

Vasi-Hegyhát Tájegység

A saját használatban lévő területek tekintetében közel 165 hektáron kaszáltunk első növedéket, átlagosan a széna hozamunk 3,3 tonna volt hektáronként. Ebben a tájegységben első növedéket kaszáltuk a második növedéket legeltettük 41 ha-on, a második növedéket is kaszáltunk 70,55 hektáron.

Észak-Vasi Tájegység

A Kőszegi Tájvédelmi Körzet mocsárrétjeinek területéből 60 hektárt használati megállapodás keretében a Kőszegi Evangélikus Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium kezelt. A vagyonkezelésünkben lévő területeken 2022-ben 4,8 ha gyepterületet haszonbérbe adással,

kaszálással hasznosítottunk. Hegyalján 4 hektárt megbízás alapján vállalkozóval kezeltettünk. A Doroszlói-réteken 70 ha-on legeltetést végeztünk 60 db üszővel és egy bikával.

5.3. táblázat: Élőhely-fenntartás

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Fenntartás célja – fő beavatkozások/kezelések
1.	Őrségi Tájegység	357	gyep	Védett növények és nappali lepkék élőhelyének fenntartása érdekében végzett kaszálás és legeltetés.
2.	Vendvidéki Tájegység	304	gyep	Kaszálás és legeltetés védett fajok élőhelyének fenntartása érdekében.
3.	Vasi-Hegyhát Tájegység	165	gyep	Védett növények és nappali lepkék élőhelyének fenntartása érdekében végzett kaszálás.
4.	Észak-Vasi Tájegység	138	gyep	Védett növények és nappali lepkék élőhelyének fenntartása érdekében végzett kaszálás.
5.	Őrségi Tájegység	139	szántó	Szántóföldi, madár és apróvad élőhelyek fejlesztése, fenntartása extenzív gazdálkodással.
6.	Vendvidéki Tájegység	25	szántó	Szántóföldi, madár és apróvad élőhelyek fejlesztése, fenntartása extenzív gazdálkodással.

5.4 Élőhely-rehabilitáció

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság működési területén számos olyan kisebb méretű, de természetvédelmi szempontból értékes gyepfolt található, melyek a hosszú ideig tartó kezeletlenség következtében becserjésedtek, fajkészletük leromlott, idegenhonos özönnövények uralkodtak el rajtuk, ugyanakkor az igazgatóság nem rendelkezik a helyreállításukhoz szükséges kapacitással. Az igazgatóság ezért a védett és fokozottan védett növényfajok veszélyeztetett állományai és a veszélyeztetett élőhelyek megőrzése céljából a szükséges beavatkozásokat külső vállalkozó megbízása útján végeztette el.

A beavatkozásokkal megcélzott élőhelytípusok: 6210 Szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyepek, 6240 Pannon lejtősztyepek és sziklafüves lejtők, 6410 Kékperjés láp-rétek, 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), 6520 Hegyi kaszálórétek.

Az élőhelyrehabilitációval, illetve fenntartó kezeléssel érintett, védett fajok: *Pulsatilla grandis*, *Pulsatilla nigricans*, *Orchis ustulata*, *Eriophorum angustifolium*, *Iris variegata*, *Adonis vernalis*, *Dyctamnus albus*, *Achillea ptarmica*, *Gladiolus imbricatus*, *Gentiana pneumonanthe*, *Iris sibirica*, *Hemerocallis lilio-asphodelus*.

1. Kisméretű, speciális kezelést igénylő közösségi jelentőségű gyepes élőhelytípusok helyreállítása, kézi és kisméretű erővel végzett kaszálás és szénalehordás útján – Belső-Őrségi gyepek

A 6410 Kékperjés láp-rétek, 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) közösségi jelentőségű élőhelytípus, valamint az *Iris sibirica*, *Gentiana pneumonanthe*, *Hemerocallis lilio-asphodelus* védett fajok érdekében Velemér, Magyarszombatfa települések közigazgatási határán belüli gyepterületeken, összesen több mint 2,5 ha-on történt kaszálás, illetve a lekaszált növényzet eltávolítása.

2. Kisméretű, speciális kezelést igénylő közösségi jelentőségű gyepes élőhelytípusok helyreállítása érdekében kézi erővel végzett szénalehordás Kondorfa, Ják, Nárái és Pornóapáti települések közigazgatási területén

A 6520 Hegyi kaszálórétek, a 6410 Kékperjés láp-rétek közösségi jelentőségű élőhelytípusok, az *Orchis ustulata*, *Iris sibirica*, *Gladiolus imbricatus* védett növényfajok, valamint a *Hemerocallis lilio-asphodelus*, fokozottan védett növényfaj élőhelyének helyreállítása érdekében vállalkozó bevonásával összesen 2,19 ha nagyságú területen végeztünk kaszálást, ebből 1,31 ha-on két alkalommal. A kaszálással és a kaszálék lehordásával az érintett gyepterületeken a tápanyagfeldúsulást megelőztük, a honos fajok életterét növeltük. A munkákkal az özönfajokat és egyéb gyomokat, cserjéket is visszaszorítottuk.

3. Kisméretű, speciális kezelést igénylő közösségi jelentőségű gyepes élőhelytípusok helyreállítása kézi és kisméretű erővel végzett kaszálás és szénalehordás útján Apátistvánfalva, Kétyölgy, Szakonyfalva, Szentgotthárd, Orfalva és Szőce községek területén.

A 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*), 6520 Hegyi kaszálórétek, a 6410 Kékperjés láp-rétek közösségi jelentőségű élőhelytípusok, az *Eriophorum angustifolium*, *Iris sibirica*, *Gentiana pneumonanthe*, *Achillea ptarmica* védett növényfajok, valamint a *Hemerocallis lilio-asphodelus* fokozottan védett növényfaj élőhelyének helyreállítása, fenntartása érdekében összesen 7,95 ha nagyságú területen

végeztünk kaszálást, szénalehordást. Az orfalui és apátistvánfalvai gyepek kezelését haszonbérli bevonásával tudtuk megoldani.

4. Kisméretű, speciális kezelést igénylő, közösségi jelentőségű gyepes élőhelytípusok helyreállítása érdekében kézi vagy kisméretű eszközökkel végzett kezelések Borgáta, Kissomlyó, Sitke, Gérce, Mesteri és Nagytillaj községek területén

A 6210 Szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyepek, 6240 Pannon lejtősztyeppék és sziklafüves lejtők, a 6510 Sík- és dombvidéki kaszálórétek (*Alopecurus pratensis*, *Sanguisorba officinalis*) valamint a *Pulsatilla grandis*, *Iris variegata*, *Adonis vernalis*, *Orchis purpurea*, *Ophrys sphegodes* védett növényfajok megőrzése érdekében 2,16 ha kiterjedésben végeztünk kézi és kisméretű kaszálást, valamint a kaszálék lehordását.

5. Kisméretű, speciális kezelést igénylő közösségi jelentőségű gyepes élőhelytípusok helyreállítása érdekében kézi, kisméretű erővel végzett kaszálás és szénalehordás Cák és Kőszeg települések közigazgatási területén

A 6210 Szálkaperjés-rozsnokos xero-mezofil gyep közösségi jelentőségű élőhelytípus, a *Dactylorhiza sambucina*, *Orchis ustulata*, *Pulsatilla grandis* védett növényfajok, valamint a *Himantoglossum adriaticum* fokozottan védett növényfaj és *Lycaena dispar* védett állatfaj élőhelyének helyreállítása érdekében összesen 2,31 ha nagyságú területen végeztünk kaszálást és a kaszálék legyűjtését. A cáki terület kezelését haszonbérleti szerződés útján tudtuk megoldani. Az érintett gyepterületeken végzett munka hozzájárul a tápanyagfeldúsulás megelőzéséhez, a honos fajok életterének növeléséhez, az özönfajok és egyéb gyomok, cserjék visszaszorításához.

6. Kisméretű, speciális kezelést igénylő kiemelt közösségi jelentőségű gyepes élőhelytípusok helyreállítása érdekében kézi, kisméretű erővel végzett cserjeirtás a Ság-hegyen Celldömölk település közigazgatási területén

A 6240 Szubpannon sztyeppék kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus, a *Stipa pennata* védett növényfaj élőhelyének helyreállítása érdekében végzett cserjeirtás 100 m² területen.

7. Kisméretű, speciális kezelést igénylő közösségi jelentőségű lápi élőhelytípusok helyreállítása érdekében kézi, kisméretű erővel végzett cserjeirtás és favágás a Kőszegi tőzegmohás lápon Kőszeg település közigazgatási területén

A 7140 Tőzegmohás lápok és ingólápok közösségi jelentőségű élőhelytípus, a *Sphagnum* spp. védett növényfajok élőhelyének helyreállítása érdekében 0,388 ha-on végeztünk cserjeirtást és favágást száraz talajon, kézi munkaerővel.

5.4 táblázat: Élőhely-rehabilitáció

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Forrás	Kezdetre és várható befejezése	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
1.	Belső-orségi gyepek	2,5	6410, 6510	ÓNPI	2022	A közösségi jelentőségű élőhelytípus, valamint az <i>Iris sibirica</i> , <i>Gentiana pneumonanthe</i> , <i>Hemerocallis lilio-asphodelus</i> védett fajok megőrzése. – Kézi és kisépítési erővel végzett kaszálás és szénalehordás.
2.	Kondorfa, Ják, Nárái és Pornóapáti	2,93	6520, 6410	ÓNPI	2022	A közösségi jelentőségű élőhelytípusok megőrzése, az <i>Orchis ustulata</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Gladiolus imbricatus</i> védett növényfajok, valamint a <i>Hemerocallis lilio-asphodelus</i> fokozottan védett növényfajok élőhelyének helyreállítása. – Kaszálás és kézi erővel végzett szénalehordás.
3.	Apátistvánfalva, Felsőszőlőnk, Kétyvölgy, Szakonyfalva, Orfalu és Szőce	7,95	6510, 6410	ÓNPI	2022	A közösségi jelentőségű élőhelytípusok megőrzése, az <i>Eriophorum angustifolium</i> , <i>Iris sibirica</i> , <i>Gentiana pneumonanthe</i> , <i>Achillea ptarmica</i> védett növényfajok, valamint a <i>Hemerocallis lilio-asphodelus</i> fokozottan védett növényfaj élőhelyének helyreállítása, fenntartása érdekében összesen 7,95 ha nagyságú területen végeztünk kaszálást, szénalehordást.
4.	Borgáta, Kissomlyó, Sitke, Gérce, Mesteri	2,16	6210, 6240, 6510	ÓNPI	2022	A közösségi jelentőségű élőhelytípus és a <i>Pulsatilla grandis</i> , <i>Iris variegata</i> , <i>Adonis vernalis</i> , <i>Orchis purpurea</i> , <i>Ophrys sphegodes</i> védett növényfajok megőrzése. – Kézi és kisépítési erővel végzett kaszálás és

No.	A terület megnevezése	Az érintett terület nagysága (ha)	Élőhely típusa	Forrás	Kezdetre és várható befejezése	A rehabilitáció célja - fő beavatkozások/kezelések
						szénaleghordás.
5.	Cák és Kőszeg	2,3080	6210	ÖNPI	2022	A közösségi jelentőségű élőhelytípus helyreállítása és a <i>Dactylorhiza sambucina</i> , <i>Orchis ustulata</i> , <i>Pulsatilla grandis</i> védett növényfajok, valamint a <i>Himantoglossum adriaticum</i> fokozottan védett növényfaj és a <i>Lycaena dispar</i> védett állatfaj megőrzése. – Kézi és kisméretű gépi erővel végzett cserjeirtás.
6.	Ság-hegy	0,01	6240	ÖNPI	2022	A kiemelt közösségi jelentőségű élőhelytípus helyreállítása és a <i>Stipa pennata</i> védett növényfaj megőrzése. – Kézi és kisméretű gépi erővel végzett cserjeirtás.
7.	Kőszeg	0,388	7140	ÖNPI	2022	A közösségi jelentőségű élőhelytípus helyreállítása és a <i>Sphagnum spp.</i> védett növényfajok megőrzése. – Kézi és kisméretű gépi erővel végzett cserjeirtás és fakivágás.

5.5 Fajmegőrzési tevékenységek

5.5.1 A fajokat érintő legjelentősebb ökológiai állapotváltozások

A védett, réti növény- és állatfajokat az élőhelyük kezeletlensége vagy épp ellenkezőleg, a túl intenzív kezelés, elsősorban a túllegettetés veszélyezteti. Ezek következtében továbbra is jellemző a gyepek, forráslápok gyomosodása, cserjésedése, erdősödése. Ezzel a fajok élőhelye fokozatosan szűkül, a megmaradt élőhelyek egymástól elszigetelődnek. A mézskerülő erdeifenyvesek, csarabosok és védett fajaik a váltógazdálkodás, majd az erdei avargyűjtés megszűnését követően folyamatos visszaszorulást mutatnak. Sajnos a nemzeti park területének túlnyomó részén jelenleg a túl nagy vágásterületekkel dolgozó állami erdőgazdálkodás a jellemző, ami védett fajok tömegeit veszélyezteti. A tájban jellemző méretű vágásokban ugyanis teljesen megváltoznak a növények életkörülményeit meghatározó fény és nedvességviszonyok, agresszíven terjedő és növekedő gyomnövények jelennek meg, ezzel az eredeti erdei növényzet alkotói erősen megritkúlnak vagy eltűnnek. Az elegyfajok száma általánosságban véve alacsony, az erdőállományok sematikus kor- és fajösszetételűek, kevés idős és holt fát tartalmaznak, ami kedvezőtlenül hat számos védett faj fennmaradására nézve. Egyre inkább érzékelhető a csapadékhiány miatt az élőhelyek kiszáradása, amely például a bükkösökben érhető tetten.

5.5.2 Fajmegőrzési tevékenységek ismertetése

Fehérmájvirág (*Parnassia palustris*)

Magyarországon védett, nem rendelkezik fajmegőrzési tervvel. Az Őrségi Nemzeti Park működési területén évek óta hiába keressük, korábban ismert élőhelyeiről eltűnt. Emiatt indokoltnak láttuk, hogy a szőcei Lápok Háza mellett található szaporító kertben megkezdjük ex situ védelmét, mesterséges szaporítását. 2021-ben a szaporítókertből gyűjtött magokat a szőcei lápréten két, a faj számára ideálisnak tűnő helyen kiszórtuk, amelyeket megjelöltünk. Ezeket 2022-ben visszaellenőriztük, csíranövényeket nagy számban találtunk is, azonban sajnos később nem tudtuk detektálni a fajt. Emiatt 2022-ben a magszórás mellett 10 tő kiültetése is megtörtént a szőcei lápréten belül új, a faj számára reményeink szerint megfelelőbb élőhelyre.

Karcsú pásztorbotmoha (*Hamatocaulis vernicosus*)

Magyarországon védett mohafaj, nem rendelkezik fajmegőrzési tervvel. A Magyar Természettudományi Múzeum munkatársainak közreműködésével a szőcei láprétekre megkísérletük visszatelepíteni a hazánk területéről kipusztult karcsú pásztorbotmohát. A kísérlet egyelőre biztató eredményekkel szolgált, mert a hat kiültetett telepből négy továbbra is folyamatos növekedést mutat. Ebben fontos szerepe van a rendszeres, körültekintő kezelésnek.

Kereklevelű harmatfű (*Drosera rotundifolia*)

Magyarországon ritka, védett faj, amely nem rendelkezik fajmegőrzési tervvel. A korábbi évek tapasztalataiból kiindulva a Szőcei láprétek területén új helyen való magvetéssel igyekeztünk a faj elterjedését elősegíteni, jelenleg itt megközelítőleg 265 egyed található. A faj

egyedszáma a legutóbbi felméréshez képest a gondos kezelés ellenére kissé csökkent, amelynek oka a terület szárazodása és taposása. Ennek kezelésére az élőhelyén 3 db, körülbelül 0,5 m² nagyságú területen nyers talajfelszínt létesítettünk. Ezekre a Sásos-tóból gyűjtött harmatfű magokat szórtunk ki, így erősítve a szőcei állományát és teremtve alkalmas helyet a tőzegmoha és harmatfű terjedésére. A lápi növények szaporítókertjében is igyekszünk harmatfűvet nevelni, itt 2021-ben 255 egyeddet számoltunk (ezt nem adtuk hozzá a szőcei állomány egyed-számához). 2022-re csupán néhány egyed maradt a kertben. Ennek több oka van, a kertben elszaporodott erősebb kompetitorok (pl. fehérmájvirág), amelyek leárnyékolják, túlnövik, továbbá fagyérzékeny, talaja az öntözés ellenére is kiszárad télen. A nagyon gondos kerti munka ellenére eltűnt, ahogy a tőzegmoha is.

A Sásos-tó úszólápján mesterségesen kialakított populáció mintegy 1600 egyeddet számlál. Enyhén csökkent a 2020-as állománymérethez képest, amelynek oka lehet az aszályos év, illetve a terület cserjésedése. A cserjék visszaszorítása 2022 tavaszán megtörtént. Azonban 2022 őszen új inváziós faj jelenlétét fedeztük fel a területen: a széleslevelű nyílfűvet (*Sagittaria latifolia*). Egyelőre az irtását nem kezdtük el, mert a növény nagyon erős rhizomái nagy területen átszötték a talajt, emiatt a kézi kihúzás nem lehetséges, a tőzegmohaláp igen értékes és jelentős méretű részét tönkretenné. A lápok kiemelt természetvédelmi jelentőségű vizes élőhelyek, így a növényvédőszer alkalmazását is kizártuk. A széleslevelű nyílfű a szakirodalom szerint fagyérzékeny, ezért abban bízunk, hogy télen visszaszorul. Azt egyelőre nem tudjuk, hogy hogyan került be a Sásos-tóra, hiszen úgy tudjuk Magyarországon generatív úton nem szaporodik, tehát a mag behurcolása nem történhetett meg. Fokozottan védett terület lévén nehéz elképzelni, hogyan került ide a széleslevelű nyílfű vegetatív szaporítóanyaga.

A kereklevelű harmatfű Grajka-patak völgyébe visszatelepített állománya 2021-re a 2020-ban elmaradt kezelés miatt eltűnt. Emiatt 2021-ben kétszer kaszáltuk és sarlóztuk a területet. 2022-ben Grajka-völgy kezelését két alkalommal elvégeztük, illetve a Sásos-tóról gyűjtött szaporítóanyagból magszórás is történt.

Keskenylevelű gyapjúsás (*Eriophorum angustifolium*)

A védett keskenylevelű gyapjúsás az elmúlt évtizedek során erősen megritkult az Őrség és a Vendvidék területén, ezért megőrzése érdekében igazgatóságunk és az ELTE Fűvészkert munkatársai közösen fáradoznak a faj helyi állományának felszaporításán. A Lápok Háza udvarán kialakított szaporító kertben az eredeti 14 egyeddet sikerült 700 egyedre növelnünk 2022-ben. A tövek kiültetése a jövőben tervezett. Fajmegőrzési tervvel nem rendelkezik.

Töviskés sás (*Carex echinata*)

Erősen megritkult, védett sásfajunk. Az Őrségi Nemzeti Park működési területén található állományai jövőbeni megerősítése céljából a lápi növények szaporítókertjében neveljük egyedeit. Ez a faj nem rendelkezik fajmegőrzési tervvel.

Tőzegeper (*Potentilla palustris*)

A Szent István Egyetem közreműködésével megkíséreltük a fokozottan védett tőzegeper őrségi helyzetét stabilizálni, ennek érdekében az Igazgatóság működési területén egyedüli szőcei populációból dugványszaporítás útján nyert 3 egyeddet a Szentgotthárd-farkasfai Sásos-tó lápi zombékosába ültettünk ki 2015-ben. 2017-ben, majd 2018-ban és 2019-ben is újabb állományerősítés történt. Az újonnan telepített egyedek mindegyike túlélte és virágzott, majd termést is érlelt. A korábban ültetett egyedek láthatóan megerősödtek, és folyamatos terjedésben vannak. A hajtások száma jelenleg 130 körülire tehető. A faj egyetlen, az igazgatóság

működési területén található élőhelyén a kipusztulás szélére került az élőhelyül szolgáló láp feltöltődése miatt, ezért a Lápok Háza udvarán kialakított szaporító kertben folyamatosan dolgozunk az egyedszám mesterséges növelésén. A szaporítás egyelőre sikeresnek bizonyul, az eredetileg 12 egyed 2022-ben 92 egyedre sikerült növelnünk, amelyből 5 tövet a korábbi években ki is ültettünk a Szőcei-láprétre. 2022-ben a kiültetett tövek környezetét és az eredeti élőhelyét is sarlózással kezeltük, illetve 2 lokalitáson további egyedeket ültettünk ki a szaporítókertről. 2022-ben Szőcén 84 egyed mértünk fel a lápréten. A tőzegeper nem rendelkezik fajmegőrzési tervvel.

Alpesi göte (*Ichtyosaura alpestris*)

A fajjal kapcsolatban célzott, kifejezetten rá irányuló tevékenységet nem végzünk. Ugyanakkor korábbi projektek során 100 feletti, a faj számára alkalmas erdei kis vízállást hoztunk létre. A szokásos éves göte monitoring során került elő 1-1 példánya Szalafő Pityerszeren, illetve a Grajka-völgyben, egyéb adatai azonban 2022-ből nincsenek.

Barát- és cigányréce (*Aythya ferina*, *Aythya nyroca*)

A fajokkal kapcsolatban célzott, kifejezetten rájuk irányuló tevékenységet nem végzünk, állandó fészkelő állományuk nem ismert az igazgatóság működési területén. Terepi megfigyeléseiket rögzítjük, melyek szinte kizárólag bányatavakról, és egyéb mesterséges víztározókról származnak.

Diszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*)

A fajjal kapcsolatban különleges védelmi tevékenységet nem folytattunk. A működési területünkön ismert legnagyobb állomány rajzását Kenyeri mellett azonban tölünk, illetve a mi megbízásunktól függetlenül jelölés-visszafogásos módszerrel vizsgálták.

Lápi tarkalepke (*Euphydryas aurinia*)

A védett és közösségi jelentőségű lepkefaj az utóbbi 10 évben csaknem a kipusztulás szélére sodródott a nemzeti parkban. A visszaszorulás megállításának érdekében fajvédelmi programot indítottunk. Ennek keretében a három legjelentősebb élőhelyen (Orfalu, Gödörháza, Kercaszomor), ahol a jelenlegi állomány túlnyomó része él, teljeskörű hernyófészkek felmérést végeztünk a kaszálás megkezdése előtt. A fészkeket kijelöltük, kézi kaszával körbekaszáltuk, így a gépi kaszálás során ezek érintetlenek maradtak. A fennhagyandó bűvósávokat a lepke petecsomóinak előzetes felderítése után jelöltük ki. A területek állapotát a későbbiekben is ellenőriztük, a bűvósávokat a gazdálkodók megkímélték, a korlátozással érintett időszakra figyelemmel voltak.

Fehér gólya (*Ciconia ciconia*)

Észak-Vasban két helyre állítottunk önálló oszlopot gólyafészektartóval, emellett további 9 alkalommal renováltunk elhasználadott gólyafészkeket. A vármegye egyéb területein, beleértve az Őrségi Nemzeti Park területét is további 5 db gólyafészek-tartó került kihelyezésre.

Haris (*Crex crex*)

Igazgatóságunk a fokozottan védett és közösségi jelentőségű haris megőrzése érdekében egy esetben kezdeményezte gazdasági korlátozás elrendelését nem védett területen.

Ragadozómadárvédelem

Az Igazgatóság működési területén fészkelő nappali- és éjszakai ragadozómadár-fajok közül a rétisas (*Haliaetus albicilla*), a vörös kánya (*Milvus milvus*), a barna kánya (*Milvus migrans*), a hamvas rétihéja (*Circus pygargus*), és az uhu (*Bubo bubo*) kapott kiemelkedőbb figyelmet. Az ismert revíreknél a sikeres fészkelések biztosítása érdekében a szükséges korlátozásokat elrendeltettük.

2022 őszén öt régióban (Kőszeg, Kenyeri, Káld, Vasvár, Körmend) összesen 537 db középvezetési elektromos vezetékoszlopot ellenőriztünk, melyek alatt 28 áramütött madár tetemét találtuk meg.

Madárodútelepek

Az Őrségi Nemzeti Park területén három helyszínen üzemeltetünk énekesmadár-odútelepet 36-40 db. odúval helyszínenként. Csörötneken 36 db-ot foglaltak a 40-ből a következő arányban: örvös légykapó (*Ficedula albicollis*) 11 db, széncinege (*Parus major*) 8 db., kék cinege (*Parus caeruleus*) 2 db., csuszka (*Sitta europaea*) 1 db. odú, rajtuk kívül 14 további odúban fajra pontosan meg nem határozott fészket, fészkekkezdeményt találtunk. A rábagyarmati telepen az alábbiakat tapasztaltuk: széncinege 21 odúban, mezei veréb (*Passer montanus*) 8 odúban, csuszka és örvös légykapó 1-1, öt darab odú üres, nyolcban pedig nem azonosított fészkek. A szalafői "Őserdő" erdőrezervátum szegélyében található jelenleg 36 odút számláló telepen 28 odúban volt jele legalább a fészkelés elkezdésének, az alábbi megoszlásban: örvös légykapó 13, széncinege 3, kék cinege 6, csuszka 3, cinege-faj 3.

A Chernel-kerti odútelep régi odúit februárban lecseréltük, így a 2022-es költési szezont 25 új mesterséges fészkekkel kezdte meg. A költő párok 15 odút foglaltak el. 12 odúban volt sikeres költés az alábbi megoszlásban: széncinege (*Parus major*) 10, csuszka (*Sitta europaea*) 1 és kék cinege (*Parus caeruleus*) 1 db.

2022-ben a kőszegi legelőre (Doroszlói-rétek) is telepítettünk 1 db A, 32 db B, 3 db C és 6 db D típusú odút.

2022-ben két gyöngybagoly oszlopládát telepítettünk. A vármegye elektromos hálózata mentén az Igazgatóság által működtetett 25 db ún. nagysúlyom-, illetve 109 db kisméretű ládában vörös vércsék (*Falco tinnunculus*) költöttek.

5.5. táblázat: Fajmegőrzés

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv (+,-)*	Védettség foka **	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
1.	Féhmájvirág (<i>Parnassia palustris</i>)	-	V	A Lápok Háza szaporító kertjében mesterséges állománynövelés folyik, a szócei láprétre két lokalitáson történt magszórás és egy lokalitáson ültetés.
2.	Karsú pásztorbotmoha (<i>Hamatocaulis vernicosus</i>)	-	V, Natura 2000	Visszatelepítés a Szócei-láprétre: hatból négy egyed folyamatos növekedést mutat a megfelelő kezelés hatására.
3.	Kereklevelű harmafű (<i>Drosera rotundifolia</i>)	-	V	A Lápok Háza szaporító kertjében megkezdtük a faj szaporítását, amely nem volt sikeres. Előhely kézi kaszálása, sikeres állománynövelés és fenntartás. Stabil állomány a Sásos-tavon, a Grajka-völgyből eltűnt, visszatelepítése folyamatban.
4.	Keskenylevelű gyapjúsás (<i>Eriophorum angustifolium</i>)	-	V	Sikeres szaporítás, 2022-ben újabb Lápok Háza szaporítókertjébe telepített egyedekből kialakított mesterséges állomány hajtásszáma 14-ről 700-ra nőtt.
5.	Töviskés sás (<i>Carex echinata</i>)	-	V	A lápi növények szaporítókertjében mesterséges állományszaporítása folyik.
6.	Tözegeper (<i>Potentilla palustris</i>)	-	FV	2022-ben is folytattuk ex situ szaporítását a Lápok Háza szaporítókertjében, 12-ből 92 egyeddet neveltünk. Korábbi években 5 került kiültetésre a szócei láprétre, továbbá 2022-ben 2 lokalitáson ültettünk ki hajtásos töveket, amelyeket 2022-ben kézi sarlózással kezeltünk a kompetitorok visszaszorítása érdekében.
7.	Alpesi götte (<i>Ichtyosaura alpestris</i>)	+	FV, Natura 2000	Korábbi projektek során több mint 100 db a faj szaporodására alkalmas erdei kis vízállást hoztunk létre. A szokásos éves götte monitoring során került elő 1-1 példány Szalafő Püyerszeren, illetve a Grajka-völgyben.

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv (+, -)*	Védettség foka**	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
8.	Barát- és cigányréce (<i>Aythya ferina</i> , <i>Aythya nyroca</i>)	+	V, FV, Natura 2000	A fajokkal kapcsolatban célzott, kifejezetten rájuk irányuló tevékenységet nem végzünk, állandó fészkelő állományuk nem ismert az igazgatóság működési területén. Terepi megfigyeléseiket rögzítjük, melyek szinte kizárólag bányatavakról, és egyéb mesterséges víztározókról származnak.
9.	Díszes tarkalepke (<i>Euphydryas maturna</i>)	+	V, Natura 2000	A fajjal kapcsolatban célzott védelmi tevékenységet nem folytattunk. Ugyanakkor az élőhelyeinek védelméhez szükséges korlátozásokat minden esetben beépítjük a körzeti erdőtervekbe.
10.	Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	+	FV, Natura 2000	Észak-Vasban két helyre állítottunk önálló oszlopot gólyafészektartóval, emellett további 9 alkalommal renováltunk elhasználadott gólyafészkeket. A megye egyéb területein, beleértve az Orségi Nemzeti Park területét is további 5 db gólyafészek-tartó került kihelyezésre.
11.	Haris (<i>Crex crex</i>)	-	FV, Natura 2000	Igazgatóságunk a fokozottan védett és közösségi jelentőségű haris megőrzése érdekében egy esetben rendeltetett el gazdasági korlátozást nem védett területen, amely biztosította a fészkelés zavartalanságát.
12.	Lápi tarkalepke (<i>Euphydryas aurinia</i>)	+	V, Natura 2000	A védett és közösségi jelentőségű lepkefaj az utóbbi 10 évben csaknem a kipusztulás szélére sodródott a nemzeti parkban. A visszaszorulás megállításának érdekében fajvédelmi programot indítottunk. Ennek keretében a három legjelentősebb élőhelyen (Orfalu, Gödörháza, Kercaszomor), ahol a jelenlegi állomány túlnyomó része él, teljeskörű hernyófészkek felmérést végeztünk a kaszálás megkezdése előtt. A fészkeket kijelöltük, kézi kaszával körbekaszáltuk, így a gépi kaszálás során ezek

No.	A faj magyar és tudományos neve	Fajmegőrzési terv (+,-)*	Védettség foka**	A tevékenység és az eredmények rövid ismertetése
13.	Madárodútelepek	-	V, Natura 2000	<p>érintetlenek maradtak. A fennhagyandó bűvósávokat a lepke petecsomóinak előzetes felderítése után jelöltük ki. A területek állapotát a későbbiekben is ellenőriztük, a bűvósávokat a gazdálkodók megkímélték, a korlátozással érintett időszakra figyelemmel voltak.</p> <p>Az Orségi Nemzeti Park területén három helyszínen üzemeltetünk énekesmadár-odútelepet 36-40 db. odúval helyszínenként. Csörötneken 36 db-ot foglaltak a 40-ből, Rábagyarmaton 31-et, a szalafői "Óserdő" erdőrezervátum szegélyében található 36 odúból 28 odúban volt jele a fészkelés elkezdésének, a Chernel-kerti odútelep régi odúit februárban lecsereltük, a 25 új mesterséges fészekodúval a költő párok 15 odút foglaltak el.</p>
14.	Ragadozómadár védelem	-	FV, Natura 2000	<p>Az Igazgatóság működési területén fészkelő nappali- és éjszakai ragadozó madárfajok közül a rétisas (<i>Haliaetus albicilla</i>), a vörös kánya (<i>Milvus milvus</i>), a barna kánya (<i>Milvus migrans</i>), a hamvas rétihéja (<i>Circus pygargus</i>), és az uhu (<i>Bubo bubo</i>) kapott kiemelkedőbb figyelmet. Az ismert revíreknél a sikeres fészkeléseket biztosítása érdekében a szükséges korlátozásokat elrendeltettük. 2022 őszén öt régióban (Kőszeg, Kenyeri, Káld, Vasvár, Körmen) összesen 537 okozépfeszültségű oszlopot ellenőriztünk, melyek alatt 28 áramütött madár tetemét találtuk meg.</p>

* Van (+); Nincs (-); Fajvédelmi/kezelési terv kidolgozása a cél (x)

** Védett(V)/fokozottan védett(FV); Natura 2000, illetve nemzetközi egyezmények hatálya alá tartozik (Berni, Bonni, CITES)

5.5.3 Védett fajokkal kapcsolatos, illegális cselekmények észlelése

2022-ben egy esetben fokozottan védett vörös kánya, védett holló és egerészölyv mérgezése történt. 2022.10.10-én érkezett a bejelentés, hogy a Szombathelyi Erdészeti Zrt. hivatásos vadásza, Tima István elhullott madarakat talált Hosszúpereszteg határában. A laborvizsgálat is megerősítette, hogy karbofurán mérgezés történt. Az ügyet a "Büntető ügyek" című részben részletesebben taglaljuk.

5.5.4 Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

Igazgatóságunk működési területén 2022-ben kizárólag az eurázsiai hód — mint védett és közösségi jelentőségű faj — kártételével kapcsolatban érkezett bejelentés, illetve megkeresés, összesen 13 db. Ezek a Vas Vármegyei Kormányhivatal Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztályának megkeresései (állásfoglalás kérése riasztással, gyérítéssel kapcsolatban) voltak. Lakossági bejelentés 5 esetben történt 2022-ben, melyet kollégáink személyesen, a helyszínen oldottak meg. A korábbi évek tapasztalaiból leszűrhető, hogy a hatósági engedélykiadások és a társadalmi elégedetlenség miatt jelentkező megkeresések magas száma miatt szükség volna egy országos hódstratégia minden érdekelt bevonásával történő kidolgozására.

5.6 Idegenhonos inváziós fajokkal kapcsolatos gyakorlati tevékenységek

A 2018-ban felmért kaukázusi medvetalp (*Heracleum mantegazzium*) állományt 2022-ben újból felmértük, valamint a megtalált egyedeket a szárukba injektált, glifozát tartalmú szerrel kezeltük. A kezelés során 190 egyedet tudtunk injektálni.

A Sághegyi Tájvédelmi Körzetben szakdolgozat témájaként 2021-ben kb. 3 hektáron felmértük az ottani mirigyes bálványfa (*Ailanthus altissima*) állományát és abban az évben mégközel 700 egyedet kezeltünk kéreghántás után glifozát tartalmú készítménnyel az őszi hónapokban. 2022-ben megtörtént a kezelés visszaellenőrzése, mely során az egyedek nagyszámú pusztulását tapasztaltuk.

Igazgatóságunk 2022-ben az illetékes vadászati hatóság és 3 vadászatra jogosult bevonásával megkezdte az inváziós nutria (*Myocastor coypus*) gyérítését a Rába mentén. Év végéig 5 nutriát sikerült kilőni, melyből 3 tetem került meg. Ezen felül a Szombathelyi Erdészeti Zrt. munkatársai is kilőttek két példányt, melyek a jogszerűen, hódoknak kihelyezett élvefogó csapdából kerültek meg a Himfai-tó partján.

Munkatársaink elektromos halászgéppel több, vagyonekezelésünkbe tartozó különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterület esetében végezték inváziós halfajok felmérését, mely során körülbelül 700 ezüstkárász (*Carassius gibelio*), naphal (*Lepomis gibbosus*), kínai razbóra (*Pseudorasbora parva*) és törtpeharcsa (*Ameiurus sp.*) került kifogásra.

Munkatársaink 2022-ben az előző évben kezelt fehér akácok (*Robinia pseudoacacia*) nem teljesen elhalt törzseit utókezelték (kb. 70 törzs és sarj) fűrással-injektálással, kéreghántással-kenéssel.

A Sásos-tó úszólápján 2022 őszen új inváziós faj jelenlétét fedeztük fel: a széleslevelű nyílfüvet (*Sagittaria latifolia*). Egyelőre az irtását nem kezdtük el, mert a növény erős rhizomái nagy területen átszőtték a talajt, emiatt a kézi kihúzás nem lehetséges, a tőzegmohalápján igen

értékes és jelentős méretű részét tönkretenné. A lápok kiemelt természetvédelmi jelentőségű vizes élőhelyek, így a növényvédőszer alkalmazását is kizártuk. A széleslevelű nyílfű a szakirodalom szerint fagyérzékeny, ezért abban bízunk, hogy télen visszaszorul. Azt egyelőre nem tudjuk, hogy hogyan került be a Sásos-tóra, hiszen úgy tudjuk Magyarországon generatív úton nem szaporodik, tehát a mag behurcolása nem történhetett meg. Fokozottan védett terület lévén nehéz elképzelni, hogyan került ide a széleslevelű nyílfű vegetatív szaporítóanyaga.

5.7 Természetvédelmi mentőtevékenység

Az Igazgatóság Chernel-kerti Madárvédelmi Mentőközpontjába 55 madárfaj 514 sérült vagy elárvult egyede került be 2022 folyamán. 447 példányt a mentőközpont munkatársai, 67 példányt pedig az őrszolgálat tagjai mentettek. A leggyakoribb fajok a fekete rigó (88), a molnárfecske (55), az énekes rigó (35) és a házi rozsdafarkú (34) voltak. Fokozottan védett madarak közül 6 faj 30 példány került be. A bekerülés leggyakoribb okai a fészekből való kiesés, ablaknak vagy más tereptárgynak való ütközés, odú vagy fészek megsemmisülés, leromlott kondíció és az áramütés voltak. Összesen 258 madár repatriálására került sor, ebből 16 fokozottan védett faj példánya volt (14 fehér gólya, 1 gyöngybagoly, 1 kuvik).

A madarak mellett 78 emlőst fogadott a mentőközpont, melyek 9 különböző fajhoz tartoztak. A leggyakoribb fajok a keleti sün (31), az európai mókus (19), a nagy pele (7) és a fehérszélű törpedenevér (5) voltak. Többségük elárvult, ezért szorultak mentésre. 52 egyedét sikerült repatriálni. Egy fokozottan védett példány (nyugati pisedenevér) érkezett az év során, mely szabadon is lett engedve.

A mentőtevékenységre megközelítőleg 4 000 órát és 10 500 futott kilométert fordított az Igazgatóság.

	madár	ebből fokozottan védett madár	emlős	ebből fokozottan védett emlős	egyéb gerinces
mentett	514	30	78	1	0

5.6. táblázat: Védett és közösségi jelentőségű fajok kártételei

A panaszal érintett faj	A panaszban szereplő kártétellel érintett termény, állatfajta stb.	A panasz szerinti kártétel dátuma	Kártétellel érintett terület nagysága (ha)	Károsított példányok száma (db)	Kártétel panasz szerinti mértéke (Ft)	A panaszal kapcsolatos intézkedések	Volt-e helyszín-bejárás (I/N)	Panasz megalapozottsága (%)	Megelőző intézkedés megfeleléssége
Castor fiber	gyümölcsfa	január	-	3	270 000	fák egyedi védelme	I	100	nem volt
Castor fiber	gyümölcsfa	január	-	5	450 000	fák egyedi védelme	I	100	nem volt
Castor fiber	gyümölcsfa	január	-	7	630 000	fák egyedi védelme	I	100	nem volt
Castor fiber	gyümölcsfa	február	-	1	90 000	fák egyedi védelme	I	100	nem volt
Castor fiber	gyümölcsfa	március	-	3	270 000	fák egyedi védelme	I	100	nem volt
Castor fiber	gyümölcsfa	március	-	1	90 000	fák egyedi védelme	I	100	nem volt

5.7. táblázat: Halgazdálkodási vízterületek

Név	Kiterjedés (ha)	Vízterkód	Halgazdálkodásra jogosult	Különleges rendeltetésű
Abért I. és II. tavak	25,85	18-0042-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Arany-patak	8,9	18-0035-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Csepregi-tó	0,8	18-0004-1-5	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Gencsapáti Perenyei-tó	1,8	18-0033-1-4	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Gersekarát-Sárvíz-tó	36	18-0044-1-5	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Gyöngyös	25	18-0007-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Hársas-tó	17,4	18-0015-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Herpenyő	21,85	18-0008-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Himfai-tó	11,2	18-0009-2-1	Szombathelyi Erdészeti Zrt.	igen
Hosszú-víz	6,4	18-0037-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Kerka-patak	127	18-0072-2-1	Órségi Nemzeti Park Igazgatóság	igen
Kőrös patak + árapasztó	29,4	18-0036-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Láhn-patak	13,8	18-0039-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	
Lánka-patak	37	18-0038-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége	

Magyarszecsődi-tó	9		18-0013-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Marcal	43		19-0023-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Mersevát-tó	4,24		18-0016-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Perint	5,2		18-0017-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Pinka	5,2		18-0018-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Püspökmalnári-tó	4		18-0019-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Rába	790,7		18-0021-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Rábasömjéni-tó	3,2		18-0024-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Répcse	23		18-0025-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Strém	1,7		18-0028-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Szombathelyi csónakázó- és hotgásztó	12,4		18-0029-1-5	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Szölnöki-patak	6,9		18-0026-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Újperint 1. sz. tó	4,67		18-0032-1-5	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Vadása-tó	4		18-0030-1-1	Szövetsége Sportgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége

Vasvári csónakázótó	4	18-0031-1-5	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége
Vörös-patak	17,3	18-0040-1-1	Sportorgász Egyesületek Vas Megyei Szövetsége

6. Saját vagyongazdálkodású területeken folyó tevékenység

Mezőgazdasági támogatások

A 2022. támogatási évre vonatkozóan benyújtott egységes kérelemben szereplő adatok:

Hasznosítás megnevezése	Igényelt terület (ha)
Őszi búza	13,3427
Siló kukorica	20,897
Pihentetett terület (parlag)	0
Állandó gyepek (legeltetett)	383,555
Lucerna	4,6016
Ideiglenes gyepek (kaszált)	208,8688
Kukorica	20,4616
Ideiglenes gyepek	137,9351
Állandó gyepek (kaszált)	259,2001
Füves here	11,765
Keverék kultúra	24,2438
Tavaszi zab	25,142

A Vidékfejlesztési Program keretén belül a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága, mint Támogató által 2021.09.24 napján kiadott, Agrárkörnyezetgazdálkodási kifizetés című, VP4-10.1.1.-21 kódszámú felhívásra benyújtott kérelmünk elbírálásra került, így támogatási okirattal rendelkezünk. A 2022-es évi egységes kérelemben az alábbi területekre kértünk kifizetési igénylést:

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, gyepek hegy- és dombvidéki madárvédelmi előírásokkal címen 474,3 hektár területre nyújtottunk be támogatási kérelmet.

Magas Természeti Értékű területi lehatárolás, gyepek nappali lepke védelmi előírásokkal címen 90,2 hektár területre nyújtottunk be támogatási kérelmet.

Horizontális gyepek területre 88,6 hektárra nyújtottunk be támogatási kérelmet

6.1 Területvásárlások, kisajátítások adatai (védeltségi szint helyreállítás, elővásárlási jog, pályázatok)

2022-ben Igazgatóságunknál nem került sor területvásárlásra, kisajátításra.

Több vagyongazdálkodási szerződést is kötöttünk, amelyeknek főbb adatait az alábbi táblázat tartalmazza:

tulajdonosi joggyakorló	sz szerződés száma	kikerült/bekerült	darab	terület
MNV Zrt	SZT143969	kikerült	1	0,024
MNV Zrt	SZT-146751	bekerült	1	0,6
NFK	VK-2016/80/6	kikerült	1	0,1003
NFK	VK-2016/80/7	bekerült	32	13,5077

A vagyonkezelésünkből kikerült területek közül az egyik egy kivett, közforgalom elől el nem zárt magánút volt, amelyet a települési önkormányzat kapott meg vagyonkezelésbe, a másik pedig egy erdő, ami közvetlenül a Rába-folyó partján fekszik és a Nyuduvízig kezelésébe került.

2022. év folyamán összesen 371,34 ha területet kezeltünk haszonbérbe adás útján, amelyből 167,68 ha szántó, 201,96 ha rét/legelő, 0,72 ha fásított terület, 0,98 ha művelésből kivett terület. 137 db haszonbérleti szerződésünk volt érvényben, 27-et 2022. év folyamán kötöttünk. A haszonbérbe adás mindegyik esetben pályázatás nélkül történt, mivel a birtoktestek mérete nem érte el az 5 ha-t. 7.819.464 Ft bevételünk keletkezett az említett szerződésekből. 4 szerződést a bérlővel kötött kölcsönös megegyezés alapján felbontottunk, néhány esetben találtunk a területekre új haszonbérlet, a többi területet Igazgatóságunk saját maga kezeli.

A tárgyévben elvégzett haszonbérleti ellenőrzések tapasztalatai az alábbiakban foglalható össze: 6 cél- és 20 átfogó ellenőrzést végeztünk összesen 69 ha-on. Három gazdálkodót írásbeli figyelmeztetésben részesítettünk a bérbeadott területek nem megfelelő kezelése, bűvóságok hiánya, rétek műtrágyázása miatt. Az ingatlanok rét, illetve szántó művelési ágúak voltak, de kaszálóként hasznosították őket. Az írásbeli figyelmeztetés eredményre vezetett, ezért azt a szerződést nem bontottuk fel.

6.1. táblázat: Saját vagyonekezelésű területek

Művelési ág	Tárgyévben vásárolt/kisajátított terület (ha)	Tárgyévben kikerült (ha)	Összes kiterjedése (ha)	Saját használatban		Haszonbérbe (hasznosításba) adva	
				ha	%	ha	%
Szántó	3,31	0	1033,02	865,34	84	167,68	16
Gyep	0	0	1233,94	1031,98	84	201,96	16
Gyümölcsös	0	0	1,21	1,21	100	0	0
Erdő	0	0,1	3095,39	3094,67	99,98	0,72	0,02
Kivett	0	0,02	454,3	453,32	99,8	0,98	0,2
Összesen	3,31	0,12	5817,86	5446,52	94	371,34	6

6.2 Génmegőrzés

6.2.1 Génmegőrző tevékenység állatok esetében

Az Igazgatóság a vagyonkezelésében lévő gyepterületeket elsősorban saját állatállománnyal hasznosítja, legeltetéssel, illetve az állatok részére történő szénakészítéssel. Az Igazgatóság a magyar tarka szarvasmarhákat és a muraközi lovakat elsősorban génmegőrzési és területkezelési céllal, míg kecske és szamár egyedeket bemutatási céllal tartja. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságé hazánk egyetlen állami tulajdonú muraközi ménese.

Magyartarka szarvasmarha állományunkban 2022. évben 264 db borjú született 4,67 %-os borjú elhullással. 30 db választási üszőt hagytunk meg továbbtartás céljából állományunk növelésére és a kiesett, selejtezett egyedek pótlására. Ezen felül 114 választott üszőt értékesítettünk az év folyamán továbbtartásra. A választási bika borjakat az újonnan megépült bikahizlaldánkba helyeztük, ahol végsúlyig hizlaltuk őket. 88 egyed adtunk el átlagosan 680 kg-os testtömeggel. Jelenleg 95 egyed van beállítva hizlálásra, ekkora a maximális férőhely kapacitása az istállónak. Ezen túli szaporulatot választási korban továbbtartásra értékesítettünk (30 darabot). 3 választási bikát tenyészbika jelöltként üzemi teljesítmény vizsgálaton indítottunk, amiből 2 tenyészbika minősítést kapott. A következő évre a 80%-os vemhesülési arányt produkáltunk. A vemhesítésnél mesterséges, illetve háremszerű párosítást alkalmaztunk. Az alábbi bikákat használtuk természetes fedeztetés során: 30303 Őrségi Pityke Comet, 29596 Nyögéri PORTRE Iklad, 33220 Őrségi SZINKRON Nadap, 35458 Őrségi Utód Hans, 39763 Őrségi Zsombék Prémium. A hódmezővásárhelyi gazdanapokon borjas tehén kategóriában a 3. helyezést értük el

A muraközi ménesünk létszámát 2022-ben sem növeltük, 55 lovat tart Igazgatóságunk. Az újonnan beállított tenyészkanca javító hatással vannak állományunk minőségére. A teljes szaporulat 2022-ben 13 csikó volt (6 kanca-, 7 méncsikó). 17 kancát fedeztettünk, 4 tenyészment használtunk (6644 Ják-210 Pedro, 6642 Jákfa-304 Aramis, 6543 Wiliem, Sir Pieter Ibn Armani). Az állományból az értékesítésre kínált egyedeket sikerült jó áron eladni, ezek között továbbtenyésztésben nem kívánatos egyedek, valamint választási csikók és selejt mének is szerepeltek.

A BGMF/121-1/2021 támogatói okiratszámú, magyar hidegvérű fajta, muraközi típusú ló génmegőrzési mintaprogram 2022. évi elvégzett feladatai:

- az induló kanca és ménállomány adatfelvétele az új Típusbíráló módszertanával
- párosítási terv elkészítése,
- párosítási terv végrehajtása,
- ellési adatok gyűjtése, rendszerezése,
- fedeztetési adatok gyűjtése rendszerezése,
- csikó választási adatok gyűjtése, rendszerezése, elemzése,
- növendék csikók minősítése,
- választási csikók minősítése,

- muraközi szakmai nap szervezése, lebonyolítása,
- muraközi törzskönyv felállítása, vezetése.

Szántóföldi művelést a szántó művelési ágban lévő területek közül közel 139 hektáron végeztünk, elsősorban szántóföldi szálás és abrak takarmány előállítás, és az alomszükséglet megtermelésének érdekében. Gyepeink egy részén szintén szálás takarmány előállítást végeztük. Az idei évben a súlyos aszály miatt kevesebb réti széna bálánk keletkezett, a tavalyi többlet termés és az idei betakarítás fedezi a 2022-2023-as szükségletet. Az eredményes bikahízaláshoz takarmány kukoricát vásároltunk 100 tonna mennyiségben, ez a mennyiség az őszi betakarításokig fedezte a szükségletet. A 2022-ben betakarított szemes kukorica mennyisége hozzávetőlegesen májusig fedezi a takarmányigényünket ezért 2023-ban is takarmány vásárlásra szorulunk.

Rendelkezésünkre álló szálás és abrak takarmányok mennyisége.

Kultúra	2022-ben termelt (t)	Készlet 2022.12.31 (t)
Őszi búza	76	27,2
Tavaszi zab	112	79,5
Silókukorica	707	599,2
Kukorica	58,2	58,2
Lucerna szenázs	50,4	33
Zabos bükköny szenázs	143	64,8
Zabos borsó szenázs	194	179
Réti széna	1372	204,6
Alomszalma	181	92,5
Rozs szenázs	84,5	5,8
Csenkesz perje szenázs	118	118
Tritikálé	43,2	42,7

A Vidékfejlesztési Program keretén belül a Vidékfejlesztési Program Irányító Hatósága, mint Támogató által 2017.03.30. napján meghirdetett, védett őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának ex situ vagy in vitro megőrzése, továbbá a genetikai beszükülést megelőző tanácsadói tevékenységek támogatása című, VP4-10.2.1.2-17 kódszámú felhívás alapján a 2022-es évben 1 660 054 forint támogatási összeget igényeltünk, amit várhatóan 2023-ban utalnak ki részünkre.

2022 évben az egységes kérelem keretében „Szarvasmarha tartás támogatása” és „termeléshez kötött anyatehéntartás támogatása” nevű támogatásokra nyújtottunk be kérelmet.

2022. évben az alábbi támogatások pénzügyi teljesítése történt:

- Válságtámogatás: Tenyészbika tenyésztésbe állításának támogatás: 1 842 555 Ft
- Egységes területalapú támogatás: 50 780 441 Ft
- Termeléshez kötött anyatehéntartás támogatása: 18 001 279 Ft
- Zöldítés: 33 282 860 Ft

- Szarvasmarha tartás: 3 710 124 Ft
- Pénzügyi feyelem visszatérítése: 2 613 820 Ft

6.2.1. táblázat: Saját állatállomány

Faj	Fajta	Egyedszám (db)	Tárgyévi állomány- növekedés (db)	Tárgyévi állomány- csökkenés (db)
Szarvasmarha	Magyar tarka szarvasmarha	579	45	
	Kárpáti borzderes	1	-	-
Ló	Magyar hidegvérű muraközi típusú ló	55	6	
Szamár	Magyar parlagi szamár	4	-	-

6.2.2 Egyéb állatállomány és kezelésük

Igazgatóságunk egyéb állatállománya bemutatási és vadon területkezelési célokat szolgál. Ezek között megtalálható a baromfi, a kameruni törpekecske, a kárpáti borzderes szarvasmarha, a magyar parlagi szamár, a Przsevalszkij vadló és az európai bölény is.

Kondorfa Hegy-völgy Vadon Terület - az Őrségi Nemzeti Park speciális kezelési tervű részterülete

Több, mint egy évtizeddel ezelőtt a nemzeti park igazgatóság vezetése úgy döntött, hogy a nemzeti parkon belül létrehoz egy kezelés mentes, „vadon” területet és arra visszatelepíti az egykor itt is élt európai bölényt. A cél érdekében az elmúlt évek során az igazgatóság megvásárolta a Kondorfa község határában található un. Hegy-völgy területét. A zömében gyepterületekből álló, kilencven hektáros élőhelyen jelentős mennyiségben található fásszárú vegetáció is, tölgyes, erdeifenyves erdőfoltok formájában. A vásárlást követően egy mélyfúrású kutat létesítettünk. 2019 tavaszára készült el a teljes élőhely körül egy speciális, ötezer folyóméter hosszú, hét vezetékshálóból álló elektromos kerítés és abban az évben népesítettük be a terület 70 hektárját európai bölényekkel.

A 2022. évben folytattuk az állatok életnyomainak és a terület vegetációjára gyakorolt hatásának dokumentálását. Madártani felmérést végeztünk a fészkelő madárközösségek vizsgálata céljából. Az év során a németországi Straubing állatkertjéből kaptunk kihelyezésre egy bölény üszőt, melyet a Vadon Területen helyeztünk el. Öt borjú született, így 2022. év végére a terület állatlétszáma 18 európai bölény és két Przsevalszkij vadló volt, míg a szalafői bemutató területen 5 bölény bika és 2 vadló él. Az állatok előtt megnyitottuk az eddig elzárt 20 hektáros területrészt is, így ezévtől a teljes 90 hektárt használják. A vadon terület zárt, oda szigorú biztonsági szabályok betartásával jelenleg csak az igazgatóság szakemberei léphetnek be.

6.2.3 Génmegőrző tevékenység növények esetében

Óriszentpéteren, a Csörgőalma és a Keserűszeri Gyümölcsöskertben az őrségi és a vendvidéki helyi honos gyümölcsfajtákból összegyűjtött gyümölcsfaoltványok fenntartása során tavasszal metszést végeztünk, pótoltuk a hiányokat, az évben háromszor kaszáltunk. A fajták megismerését táblák segítik. A génmegőrző kertjeinkből szedett oltóvesszőket márciusban a Csörgőalma Oltónapunkon hasznosítottuk, valamint postai és személyes úton juttattunk el az érdeklődőknek. A Vadkörte Gyümölcsész Kör segítségével megrendezett Oltónapon kb. 220 vad gyümölcsfa alanyt oltottunk be régi tájfajtával. A rendezvényen Dr. Szani Zsolt, a NÉBIH pomológusa tartott népszerűsítő előadást a tájfajták szerepéről a hagyományos gazdálkodásban és a mai házikertekben.

6.3 A nemzeti park igazgatóság vagyonkezelésében álló erdőterületek

Az üzemtervezett erdőterület összesen 6 erdőtervezési körzethez tartozik, melyből 5 a Vas Vármegyei, 1 pedig a Zala Vármegyei Kormányhivatal illetékességi köre. Területi szempontból a legjelentősebb a Felső-Őrség és Vendvidék erdőtervezési körzet, továbbá az Alsó-Őrségi és Szentgyörgyvölgyi körzetek. A vagyonkezelt területekre jellemző az elaprózottság. Az egyes körzeteken belül sincs nagy, összefüggő erdőtömb a tulajdonviszonyok mozaikossága miatt.

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság a bejegyzett erdőgazdálkodó minden -a vagyonkezelésében álló 1/1-es állami tulajdonú - erdőrészletben. Az osztatlan közös tulajdonban lévő erdőterületek esetében, többlethesználati megállapodások megkötését követően erdőgazdálkodóként bejelentkezett az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság. Ezek a területeken a magántulajdonosok felé évente elszámolunk. Azokon a területeken, ahol használati megosztást tudunk lefolytatni, önálló, magántulajdontól elkülönített módon tudjuk az erdőkezelési tevékenységünket folytatni, mint erdőgazdálkodó. Így mindösszesen az erdőgazdálkodási körbe tartozó terület: 2347,74 ha. Ugyanakkor a vagyonkezelésbe tartozó összes erdőterületből (3001,88 ha) maradtak fenn olyan területek is, ahol, mint vagyonkezelő jelen van az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság, de az említett eljárások valamilyen okból nem voltak lefolytathatóak (pl.: túl alacsony tulajdoni hányad), idegen erdőgazdálkodó végzi az erdőgazdálkodási feladatokat. Ezen erdőgazdálkodók tevékenységét figyelemmel kísérjük, évente az elszámoltatásuk megtörténik.

Erdőterület adatok védettség szerinti megoszlásban:

Igazgatósági vagyonkezelésben lévő erdőterületek	Terület (ha)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	0	0	0
Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	100,68	116	3
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	4,58	5	3
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	2148,45	807	6
Országos jelentőségű védett/ fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	94,03	33	3
Egyéb erdőterületek			
Összesen	2347,74	961	6

Faállomány-típusok, és a hozzájuk tartozó élőhelytípusok az Őrségi Nemzeti Park vagyongazdálkodásában álló erdőterületeken

A faállomány-típusok és a hozzájuk tartozó terület adatok az Országos Erdőállomány Adattár - 2022.12.31-i állapotának megfelelően szerepelnek az alábbi táblázatokban.

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek		
Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Bükkösök	120,1	K5 - 9130 (9110,9180)
Gyertyános tölgyesek	231,99	K2 - 91G0
Tölgyesek	115,91	L2b, L2a - 91M0
Cserések	1,27	L2b, L2a - 91M0
Molyhos tölgyesek	0	
Hazai egyéb kemény lombosok	120,37	RC - 91F0
Hazai nyárasok	28,49	J5 - --
Víztűrő egyéb lágylomb	199,27	J4, J5 - 91E0
Hazai egyéb lágylomb	93,7	RB - --
Erdei fenyves - ahol tájhonos	1096,28	N13, RDa - --
Lucfenyvesek-elegyes lucosok	36,94	N13 - --
Elegyes tölgyes	105,46	P1 - --
Elegyes tölgyes	2,95	P8 - --

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság vagyongazdálkodásában álló erdőterületeken – elsősorban a Vendvidéken – még kisebb foltokban jelen vannak olyan lucfenyő állományok, amelyek a kedvező természetességi kategóriákba tartoznak, a domborzati és mikroklímatis viszonyoknak köszönhetően a „helyükön” vannak.

A 2022-ben végrehajtott 6,68 ha mesterséges elsőkivittel 105,46 ha-ra nőtt a felújítási terület (P1). A 2017-es nagy viharkár nyomán, korábbi idegen erdőgazdálkodó által letermelt erdőfenyves állományok helyén lévő, üres vágásterületek használati megosztás révén 2022-ben az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság gazdálkodásába kerültek. Ezeket a területeken végeztük el a mesterséges első kivitelekkel jellemzően hazai lombos fajokkal, tölgy főfafajjal.

2023. évre terveztük a fennmaradó további területek mesterséges első kivitelét, 2,95 ha-on. (Az „erdővagyon kezelés tervezése” excel tábla 36. sor)

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek

Faállomány-típus (OEA)	Faállomány-típus területe (ha)	Előforduló élőhelytípusok felsorolása (Á-NÉR kód és Natura 2000 kód)
Akácosok	39,65	S1
Idegenhonos kemény lombosok	5,54	S3
Nemes nyárasok és nemes fűzesek	10,11	S2
Erdei-, fekete- és egyéb fenyvesek	25,97	S4
Őshonos hazai lombállományok 15%-ot meghaladó akác elegyaránnal	30,77	S6

A természetesség növelése érdekében első lépésben a táblázat utolsó sorában megjelenő erdőrészekben szeretnénk az akác elegyarányát megszüntetni. Ezzel ez a 30,77 ha is a természeteszerű természetességi kategóriába kerülne át. Vágásterület nélkül, injektálással szeretnénk megvalósítani ezt a célt, ahol a visszamaradó lombos állomány záródása biztosított az akác egyedek pusztulását követően.

A táblázat első sorában szereplő akácosok teljes szerkezetátalakítását a későbbiekben szeretnénk csak elindítani, amikor már a jelenleg folyamatban lévő mesterséges erdőfelújításaink elérték a befejezett állapotot, a védelmükre szolgáló vadkárrelhárító kerítések lebontásra kerülhetnek. Így nem növelnénk a bekerített területek összkiterjedését.

Üzem mód szerinti területi arányok a természetességi kategóriákban

Erdőtörvény 7.§ szerinti a, b, c természetességi kategóriájú erdőrészek		
Üzem mód		terület (ha)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	13,81
	Fokozatos felújítévágás	65,23
	Szálalévágás	42,04
Vágásos üzem mód összesen		908,5
Átmeneti üzem mód		186,34
Örökerdő üzem mód		137,60
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		836,28

Erdőtörvény 7.§ szerinti d, e, f természetességi kategóriájú erdőrészek

Üzem mód		terület (ha)
Vágásos üzem mód	Tarvágás	6,67
	Fokozatos felújítívágás	-
	Szálalívágás	-
Vágásos üzem mód összesen		51,21
Átmeneti üzem mód		2,68
Örökerdő üzem mód		-
Faanyagtermelést nem szolgáló üzem mód		58,15

2022. évben az Alsó-Őrség Erdőtervezési Körzet erdőtervezésével párhuzamosan további 229,14 ha-ral csökkent a vágásos üzem móddal kezelt erdőterület. Ekkora területen történt üzem módváltás a vágásos üzem módról a folyamatos erdőborítást biztosító, arra átalakító üzem módokra, illetve faanyagtermelést nem szolgáló üzem módra. Az örökerdő és átalakítási kezelési terveket elkészítettük. Ez a tervezési feladat örökerdő esetében 8 erdőrészt, átmeneti üzem mód esetében 38 erdőrészt érintett.

A 229,14 ha-ból több, mint fele 144,77 ha végvágás jellegű előírással érintett erdő részlet volt az üzem módváltás előtt.

Így 2023-ra az a, b, és c természetességi kategóriájú erdő részletek 60%-a már folyamatos erdőborítást eredményező erdőkezeléssel érintett.

Vagyonkezelésben lévő erdőkben folyó kezelési tevékenységek alapelvei

Erdőkezelési alapelveinket, céljainkat a 2017-ben készült, "Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság saját vagyonkezelésű erdeinek erdőstratégiája és kezelési koncepciója" fogalmazza meg:

„A vágásos erdőgazdálkodás visszaszorítása, a folyamatos erdőborítást biztosító módok előtérbe helyezése.

A természetes erdődinamikai folyamatokra minél nagyobb mértékben támaszkodó erdőkezelés kialakítása és alkalmazása.

Az erdő(állományok) természetességi állapotának javítása, a természeti értékek megőrzése.

Az erdőhöz kötődő védett és közösségi jelentőségű élőhelytípusok és fajok állományának fenntartása, növelése.

Elmozdulás a célok irányába nem csak állományléptékben, hanem táji léptékben is.”

A jelenleg megtalálható faállomány-típusok miatt a teljes fafajcserés átalakításra kevés erdő részlet esetében van szükség.

A folyamatos erdőborítás eléréséhez cél a kevés fafajból álló állományok fajgazdagságának (cserjefajokra is tekintettel) növelése, valamint kor-és méret szerint változatos szerkezetű erdőkép kialakítása, amely maga is folyton változik térben és időben a természetes

folyamatok miatt. Ennek érdekében a mesterséges beavatkozásoknak a lehető legkisebb térléptékkal kell megvalósulnia, a természetes folyamatokat elősegítve, azokra alapozva.

Főként az elegyetlen erdei fenyvesek szorulnak átalakításra. A tisztításokat és gyérítéseket ezekben az állományokban akkora eréllyel kell végrehajtanunk, hogy lehetőséget teremtsünk a lombos elegyfajok – elsősorban természetes úton való – megtelepedésének és fejlődésének, illetve, ahol már jelen vannak, ott megerősödésének.

A holtfa jelenléte kívánatos az erdőben. A fakitermelések során erre való tekintettel ügyelünk rá, hogy mind lábon álló, mind földön fekvő holtfa maradjon az erdőben.

A kedvező erdőklíma megtartásának érdekében a nagy erdőtömbök határán kívánatos az erdőszegély kialakítása, ahol az hiányzik.

Mag- és csemetetermelés, beszerzés

A mesterséges erdőfelújításokhoz, pótlásokhoz szükséges, igazolt származású szaporítóanyagot erre szakosodott, elsősorban helyi termelőktől szereztük be. Mag- és csemetetermeléssel a jövőben sem tervezünk foglalkozni. A természetes folyamatokra alapozott erdőkezelés ezt nem teszi szükségessé.

Fahasználatok

2022. évben végrehajtott fahasználatok többsége természetszerű, illetve származék természetességi kategóriájú erdőrészletekben történt.

Tisztítást 6,11 ha-on hajtottunk végre elegyetlen erdei fenyves állományban a feljebb írt célkitűzéseknek és módszereknek megfelelően.

Törzskiválasztó gyérítést 23,14 ha érintett területen végeztünk a Magyarszombatfa 26 erdőtagban. A beavatkozás célja, hogy az erdeifenyves állományban „megbújó lombos elegy” megerősödését segítsük a fahasználattal.

Egészségügyi és egyéb fahasználattal érintett 15,47 ha területen részben lucfenyő-pusztulás miatt, részben faanyagtermelést nem szolgáló erdőrészletekben a fenyő elegyarányának csökkentését és a lombosok elegyarányának növelését szolgáló történetek a beavatkozások. Az egészségügyi termelések nem eredményeztek felújítási kötelezettséggel járó, tarvágott területeket.

Szálalás 12,94 ha érintett területen, két erdőrészletben történt Magyarszombatfa községhatárban. A terület nagy része bükk főfafajú. Az erdő „magára hagyás”-ának előkészítése volt a cél. Egyenetlen bontással, illetve lécek nyitásával igyekeztünk megindítani a „kis erdőciklust”.

Átalakító üzemmódban, gyérítés jellegű beavatkozásokat hajtottunk végre 3,06 ha-on lombelegyes fenyvesekben.

2022. évben átmeneti, illetve kultúrerdőkben történt fahasználatok:

Növedékfokozó gyérítést 3,53 ha érintett területen hajtottunk végre Nádasd községhatárban, akác, illetve vöröstölgy állományokban. Az Igazgatóság épületeinek fűtésére szolgáló tűzifa megtermelése volt a cél.

Erdőfelújítás, erdőművelési munkák:

Erdeifenyves állományokban, viharok miatt keletkezett vágásterületeken kellett mesterséges erdőfelújításokat, első kivitelek végrehajtani tölgy főfajajjal. A pótlások során a későbbiekben az elegyítés lesz a fő szempont. Az erdei fenyő természetes úton is visszakerül az állományokba. Kis mennyiségben az ápolások során a spontán megjelenő, akár pionír elegyfajokat (nyír, kecskefűz) is meghagyjuk, kíméljük az erdősítésekben.

A mesterséges elsőkiviteléknél mindenütt részleges (pásztás) talajelőkészítést hajtottunk végre, hogy a jó állapotú erdőtalajokat a lehető legjobban kíméljük.

Erdőtelepítést sem a közelebbi, sem a távolabbi jövőben nem tervezünk, mert a terület erdősültségét és táji szerkezetét figyelembe véve új erdő mesterséges úton való létrehozása nem stratégiai cél.

Erdőfelújítási kötelezettség alá vont területünk 2022-ben 105,46 ha volt. Az erdőfelújítások állapota megfelelő, nincs erdősítési hátralék, vagy bírság.

Erdővédelmi tevékenység:

Mesterséges erdősítések körül állandó kerítéseket üzemeltetünk vadkárelhárítás céljából. Célunk, hogy minél hamarabb elérjék a zárt, befejezhető állapotot ezek az erdősítések, és a kerítések elbonthatók legyenek.

Részben épített, részben elektromos kerítést üzemeltetünk a Pro Silva erdőtömb körül Csörötneken. Itt a lékdinamikai folyamatok megfigyelése a cél a vad kizárása mellett, így hosszú fenntartási idővel tervezzük működtetni a kerítést.

Inváziós (és egyéb tájidegen) fásszárúak visszaszorítása:

Inváziós fajok közül az akác bír jelentőséggel az Őrségi Nemzeti Park vagyonkezelésében álló erdőterületeken. Jelenléte ugyanakkor a területadatokból is láthatóan nem túl magas.

2022. évben a folyamatos tölgy erdősítésekben Óriszentpéter és Szalafő községhatárokon vegyszeres kezelésekkel igyekeztünk az akácot kiírtani.

Ugyancsak vegyszeres módszereket is alkalmazva terveztük a feljebb említett akáccal fertőzött idősebb lombos erdőkben (30,77 ha) az inváziós fásszárúak visszaszorítását. Amennyiben nyílik erre támogatási forrás, akkor azt igénybe szeretnénk venni.

Erdőtervezésben való részvétel az Igazgatóság vagyonkezelésében álló erdőkre vonatkozóan

2022. évben az Alsó-Őrségi Erdőtervezési Körzet üzemtervezése zajlott. Az erdőtervezés során a gazdálkodói javaslat lehetőségével éltünk minden erdőrészlet esetében. Üzemmódváltást kezdeményeztünk közel 230 ha-on, vágásos üzemmódról folyamatos erdőborítást biztosító egyéb üzemmódokra. Ennek számszerű, részletes megjelenése fent táblázatos és szöveges formában is olvasható.

Eszköz és infrastruktúra ellátottság:

Az erdőterületek feltártsága, megközelíthetősége viszonylag jó, bár a saját vagyongazdálkodásban álló területek szétszórtsága miatt saját feltáróúttal nem rendelkezünk.

A korábbi KEHOP pályázatnak köszönhetően jelentős saját gépparkkal bír a nemzeti park igazgatóság. Saját gépparkunk része egy Valtra T194-es traktor maróval és pásztakészítővel, valamint egy kihordószerelvénnyel is, mellyel a kisebb beavatkozások esetében is megoldható az értékesítésre szánt faanyag gyors és kíméletes közelítése.

Faanyag értékesítés:

A fakitermelések során keletkezett választékok közül a saját felhasználásra szükséges tűzifán kívül minden egyéb belföldi értékesítésre kerül.

2022. évben leginkább fenyő fűrészipari rönk (602 m³) és fenyő rostfa (2049 m³), kisebb mértékben lombos tűzifa (259 m³) választék képződött a végrehajtott fahasználatok során.

Mind a kitermelt, készletezett választék esetében, mind a lábon történő értékesítés esetében nyílt ajánlattételi felhívást tesz közzé a nemzeti park igazgatóság, így célozva meg a lehető legkedvezőbb értékesítési árat.

6.4 Vadászterületeken folyó vadállomány szabályozás

Igazgatóságunk nem rendelkezik vadászterülettel, nem folytat vadgazdálkodási tevékenységet.

6.5 Halgazdálkodási vízterületek

6.5.1 Természetvédelmi és génmegőrzési szempontból különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterületek

Az Igazgatóság működési területén összesen 32 víztér áll védelem alatt, amelyből 9 van igazgatóságunk halászati kezelésében. Igazgatóságunk a területeken semmilyen bevételt eredményező gazdálkodási tevékenységet nem folytat, ugyanakkor 2021-ben elkészítette a 18 különleges rendeltetésű halgazdálkodási vízterület halgazdálkodási tervét. Ezekben kiemelt szerepet kapott az őshonos halfajok állománymegőrzése és az idegenhonos inváziós halfajok gyérítése

6.3.1. táblázat: Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság halgazdálkodási kezelésében lévő víztestek

Sorszám	A halászati víztér	Kiterjedése (ha)	Víztérkód
1.	Grajka-patak	4,8	18-065-2-1
2.	Hársas-patak	11,5	18-066-2-1
3.	Szakonyfalui-patak	7,2	18-067-2-1
4.	Huszászi-patak	13,1	18-068-2-1
5.	Lugosi-patak	15,0	18-069-2-1

Sorszám	A halászati víztér	Kiterjedése (ha)	Víztérkód
6.	Szentgyörgyvölgyi-patak	3,6	18-070-2-1
7.	Kerca-patak	10,7	18-071-2-1
8.	Kerka-patak	7,7	18-072-2-1
9.	Alsószőlők 029/1a hrsz holtág	0,4	18-073-2-1
Összesen:		74	

Ezen vízterületeken továbbra sem folyik sem halászati sem horgászati tevékenység. Cél a természetes-természetközeli állapotok fenntartása, melynek érdekében a természetvédelmi kezelés részeként halfaunisztikai vizsgálatokat végeztünk elektromos halászgéppel.

6.5.2 Védett természeti területen található halastavak

Az Igazgatóság működési területén összesen három védett természeti területen lévő tó van, a Himfai-tó a Szombathelyi Erdészeti Zrt., a Vadása-tó magán és önkormányzati, a Hársas-tó pedig önkormányzati vagyonkezelésben van. A tavak mindegyike horgászati hasznosítás alatt áll, halászat nem folyik rajtuk. Az Igazgatóság vagyonkezelésében védett halastó nincs.

7. Tájvédelem

7.1 Egyedi tájértékek

Az Igazgatóság működési területén **126** településen összesen **2 184** db egyedi tájértéket tartunk nyilván. 2022-ben további települést és egyedi tájértéket nem vettünk nyilvántartásba.

Település	Értékek száma	változás 2022-ben
Bajánsenye	7	-
Bozsok	11	-
Cák	9	-
Felsőjánosfa	12	-
Felsőmarác	12	-
Hegyhátszentmárton	9	-
Ispánk	10	-
Ivác	22	-
Kercaszomor	10	-
Kerkáskápolna	6	-
Kisrákos	18	-
Kőszegdoroszló	33	-
Kőszegszerdahely	10	-
Magyarszombatfa	13	-
Nagyrákos	17	-
Orfalu	27	-
Órimagyarósd	13	-
Perenye	12	-
Szaknyér	11	-
Szalafő	84	-
Szatta	16	-
Velem	11	-
Velemér	8	-
Viszák	17	-
Alsószölnök	9	-
Apátistvánfalva	66	-
Csörötnek	13	-
Daraboshegy	12	-
Felsőszenterzsébet	7	-
Felsőszölnök	15	-
Halogy	11	-
Kétvölgy	7	-
Kondorfa	12	-
Kőszeg	20	-

Település	Értékek száma	változás 2022-ben
Magyarföld	18	-
Magyarlak	9	-
Nádasd	19	-
Őriszentpéter	51	-
Pankasz	11	-
Rábagyarmat	14	-
Szakonyfalu	14	-
Szentgotthárd	21	-
Szentgyörgyvölgy	10	-
Szóce	14	-
Döbörhegy	17	-
Nagymizdó	27	-
Petőmihályfa	52	-
Sárfimizdó	13	-
Szarvaskend	30	-
Csönge	25	-
Kemenessömjén	22	-
Kenyeri	27	-
Pápoc	15	-
Vönöck	21	-
Csehimindszent	13	-
Csipkerek	18	-
Mikosszéplak	20	-
Olaszfa	25	-
Pácsony	15	-
Harasztifalu	17	-
Horvátlovó	11	-
Kemestaródfa	26	-
Magyarnádalja	11	-
Nagykölked	13	-
Pinkamindszent	24	-
Pornóapáti	28	-
Rádóckölked	9	-
Szentpéterfa	29	-
Vasalja	17	-
Meggyeskovácsi	23	-
Nemeskolta	14	-
Püspökmolnári	17	-
Rábahídvég	23	-
Rábatöttös	16	-

Település	Értékek száma	változás 2022-ben
Zsennye	16	-
Gyanógeregye	17	-
Csákánydoroszló	18	-
Döröske	18	-
Egyházashollós	26	-
Gasztony	18	-
Magyarszecsőd	15	-
Molnászecsőd	20	-
Nemesmedves	17	-
Rátót	8	-
Rönök	19	-
Vasszentmihály	17	-
Andrásfa	14	-
Felsőcsatár	21	-
Gersekarát	19	-
Halastó	21	-
Hegyháthodász	11	-
Hegyhátsál	15	-
Katafa	8	-
Narda	17	-
Telekes	11	-
Vaskeresztes	21	-
Bérbaltavár	25	-
Bögöte	16	-
Csehi	13	-
Duka	12	-
Győrvár	13	-
Hegyhátszentpéter	17	-
Hosszúpereszteg	34	-
Keléd	7	-
Nagytilaj	26	-
Vashosszúfalu	15	-
Alsóújlak	14	-
Bejczyertyános	19	-
Borgáta	7	-
Egervölgy	19	-
Egyházashetye	12	-
Kám	17	-
Kissomlyó	15	-
Köcsk	12	-

Település	Értékek száma	változás 2022-ben
Nyőgér	10	-
Szemenye	7	-
Acsád	26	-
Gencsapáti	31	-
Gyöngyösfalu	16	-
Lukácsháza	15	-
Meszlen	9	-
Nemescsó	9	-
Salköveskút	8	-
Söpte	6	-
Vasasszonyfa	7	-
Vasszilvagy	10	-
Összesen	2184	0

Az Agrárminisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztálya általi (NPTF/679/2021 sz. levél) megkeresésre a nyilvántartott korábbi összes egyedi tájérték adatbázisát átvizsgáltuk és a 34 hibás adatot javítottuk, 2022 áprilisában felrögzítettük a TIR-be az adatbázis korábbi elemeit.

7.2 Fejlesztési koncepciók és egyéb tervek véleményezése, közreműködés az elkészítésben

Szlovénia-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program (INTERREG SI-HU) keretében Stratégiai Együttműködési Megállapodást írt alá az Igazgatóság.

Az Igazgatóság szakvéleményét kérték ki a Horvátország-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Programhoz (INTERREG VI-A) készülõ környezeti vizsgálati jelentés tematikájához.

Az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Együttműködési Program (INTERREG AT-HU) stratégia környezeti vizsgálatában szintén részt vett korábban az Igazgatóságunk, a Program 2022. szeptemberében elfogadásra került.

7.3 Település- és területrendezési tervek, valamint településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet véleményezése, közreműködés az elkészítésben, adatszolgáltatás

Az igazgatóság 2022-ben településrendezési eszközök módosításának/felülvizsgálatának véleményezése keretében összesen 100 alkalommal tett szakmai állásfoglalást. 7 településképvédelmi rendelet véleményezését is elvégeztük, 33 alkalommal pedig adatot szolgáltatunk rendezési eszköz módosításához. Észrevételeink legtöbb esetben beépültek a tervekbe, kész tervek visszamutatása is elégséges.

Lechner Tudásközpont által kezelt településképi arculati kézikönyvekkel (TAK) kapcsolatos ügyintézés (véleményezés, módosítás) már csak online végezhető, melyek kezelése Ügyfélkapus rendszerben történik a munkatársak saját (több esetben magán) email címén. A TAK-os feladatok kiosztása így más módszert igényel, mint az Igazgatóság központi rendszerébe (online, levélben) érkező ügyiratoknál.

A településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletekkel kapcsolatos feladatok	Kimenő ügyiratok száma 2022
Adatszolgáltatások a településképi arculati kézikönyvek és településképi rendeletek készítéséhez	1
Településképi arculati kézikönyvek véleményezése	3
Településképi rendeletek, ill. rendelet módosítások véleményezése	7
Összesen 2022. év végéig:	11

7.4 Tájképvédelmi övezetek módosítása

2022-ben nem történt módosítás a tájképvédelmi övezetekben.

7.5 Tájvédelmi jelentőségű beavatkozások

Az igazgatóság tájvédelmi tevékenysége elsősorban a hatósági munka segítésének céljával kiadott belföldi jogsegély keretein belül valósul meg. Az igazgatóság 2022-ben 9 alkalommal művelési ág váltás, 9 esetben más célú hasznosítás, 5 esetben pedig művelésből való kivonás ügyében nyilatkozott. Az elsődlegesen élővilág védelmével kapcsolatos ügyek véleményezése során minden esetben figyelembe vettük azok tájvédelmi vonatkozásait is. Az igazgatóság összesen 32 esetben adott építésügyi szakvéleményt. A tervezők jellemzően elfogadták, és a tervekbe beépítették a javaslatokat. A véleményezések tárgyát épület felújítása/bővítése, családi házak, vendégház és vendéglátóhely, szabadidős horgászépület, piac, gazdasági épületek, mintagazdaság, vadkerítés építése képezte.

8. Projektek

Megalakulásunk óta folyamatosan figyelemmel kísérjük az aktuális pályázati lehetőségeket. A központi költségvetési keretek szűkös volta miatt a nagyobb léptékű célok eléréséhez szükséges a pályázati lehetőségek kiaknázása. 2022-ben pályázati aktivitásunk az előző évhöz hasonlóan alakult azzal a különbséggel, hogy egy kivétellel lezárult az összes, a jelenlegi fejlesztési ciklusban megvalósítandó építési beruházásunk.

2022-ben az alábbi eredményeket értük el a források lekötése és a projektek megvalósítása terén:

- A Természetvédelmi rendeltetésű területek muraközi lóval történő kezeléséhez szükséges istálló és kiszolgáló létesítmények fejlesztése című KEHOP pályázatunkat lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.
- Az Erdőt természetesen – leromlott állapotú erdei élőhelyek rekonstrukciója az Őrségben című KEHOP projektünket lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.
- A Magyartarka szarvasmarhával történő természetvédelmi célú területkezelés infrastrukturális feltételeinek kialakítása című KEHOP projektünket lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.
- A Rába és ártere közösségi jelentőségű természeti értékeinek interaktív bemutatásához szükséges infrastruktúra kialakítása című projektben az építési munkák befejeződtek. Megtörtént a kiállítás kivitelezése, kerékpárok, kenuk és egyéb eszközök beszerzése. A beruházást a tavasz folyamán, ünnepélyes keretek között adtuk át.
- Az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Program pályázati kiírása által támogatott PaNaNet+ című pályázatunkat lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.
- A WeCon című projektet lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.
- Contracts 2.0 projektünkben partnertalálkozón vettünk részt Németországban, folytattuk a munkát az Innovációs Műhely az Őrségért keretében.
- D2C pályázatunk kutatási tevékenységei lezárultak pénzügyi teljesítés már nem történt.
- A GRASSLAND-HU LIFE IP projekt keretében gyepvédelmi tanácsadó kezdte meg munkáját beszerzés, tuskómarási feladatok ellátása és hulladékgyűjtés történt, továbbá a gyepkezeléshez szükséges kisgépeket szereztük be.
- Veszélyeztetett növény- és állatfajok, társulások természetvédelmi helyzetének javítása (projekt-előkészítés) című KEHOP projektünkben elkészítettük a Kerca holtmeder revitalizáció engedélyezési és kiviteli tervdokumentációját, a Kőszegdoroszló Hosszú-rét engedélyezési tervdokumentációját, előzetes vizsgálati dokumentációját, a Chernel-kerti madárröpdék bővítésének engedélyezési és kiviteli tervdokumentációját.
- Az Őrség és a Vendvidék Természetvédelmi Tájegység természeti értékeinek bemutatása (projekt-előkészítés) című projektünkben elkészítettük az Őriszentpéter László-major Természetvédelmi Gépüzem kiviteli terveit, továbbá kiállítás tervezések

történtek a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont, az Apátistvánfalvai Ökocentrum és az Óriszentpéteren található Harmatfű Természetiskola vonatkozásában.

- Az Órségi Nemzeti Park szeres településszerkezetéhez kapcsolódó természeti értékek bemutatása (projekt előkészítés) című projektben előzetes vizsgálati dokumentáció, a Pityerszeri fogadóépület engedélyezési tervdokumentációja, a Guminár ház felújításához szükséges kiviteli tervdokumentáció és beltéri bemutatási infrastruktúra tervei, telakalakítás, geodéziai felmérés és rendezési terv módosítás készült a tárgyévben, ill. év végére az építési engedélyt is megszereztük a fogadóépületre.
- Az Agrárminisztérium támogatásával valósítottuk meg a Muraközi ló génmegőrzési programjának 2022. évi tevékenységeit, melyben adatbáziskezelés és karbantartás, tenyészcikló jelöltek vásárlása, szabályzatok elkészítése, Muraközi Szakmai Nap lebonyolítása szerepelt.
- Szintén az Agrárminisztérium támogatása tette lehetővé, hogy a Szalafő Pityerszeri Népi Műemlékegyüttesünk Visontai-féle házát felújíthassuk, ami teljes lebontást és újjáépítést jelentett. Az újjáépült házat, melyben kosrzerű bemutatási technika is helyet kapott, Igazgatóságunk 20 éves jubileumi ünnepségének keretében adtuk át március hónapban.
- „Órségi Nemzeti Park Igazgatóság Pityerszeren található bemutató épületegyüttes felújításának megkezdése (Zsoldos-ház)” címen kaptunk támogatást az Agrárminisztériumtól, melyet a Zsoldos-féle kerített ház tűzelőberendezésének, kéményének és konyhájának felújítására fordítottunk.
- Az ERASMUS+ - Európai Zöld Öv Természetismereti Ifjúsági Csere Program keretében egy hetes nemzetközi tábor tartottunk 16 fő, 18-25 éves korosztályú természetvédelmi érdeklődésű fiatalnak, akik Németországból, Romániából és Magyarországról érkeztek. A tábor során a résztvevőkkel megismertettük a határmenti térség növény- és állatvilágát, természetvédelmi törekvéseinket, ellátogattunk bemutatóhelyeinkre, és a program „termékeként” létrehoztunk egy gyógy- és fűszernövénykertet a Harmatfű Természetiskola udvarán.

8.1. táblázat: Projektek

Projekt címe	Támogatási szerződés hatálybalépése (dátum)	Fizikai befejezés (dátum)	Forrás megnevezése	Célok, tevékenységek	Megcélzott védett természeti terület/Natura 2000 terület megnevezése	Célterület kiterjedése ¹ (ha)	Kapcsolódó bemutatási elem	Pályázat költsége (MFt)	Támogatás összege (MFt)	Pályázat 2022. évi teljesítése ² (Ft)
Muraközi Ló Génmegőrzési Program 2022.	2022.03.02.	2022.12.31.	Agrármisztérium	A program célja az értékes géntartalék megmentése, mely által a muraközi típusú ló fenntartása, újratenyésztése lehetővé válik.	ŐNPI teljes működési területe	334 933	-	12	12	12 390 000 (adatbáziskezelése, karbantartása, tenyészcikó jelöltek vásárlása, szabályzatok elkészítése, Muraközi Szakmai nap lebonyolítása)
„Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság Pityerszer	2022.04.05.	2022.12.31.	Agrármisztérium	Az épület tűzelőberendezésének bontása, dokumentálása, újraépítése, bemutatási	Őrségi Nemzeti Park, Őrség KMT/KTT	45 694	A teljes projekt bemutatást szolgál.	10	10	10 000 000 (tervezés, műszaki ellenőri feladatok,

<p>A Rába és ártere közösségi jelentőségű természeti értékeinek interaktív bemutatásához szükséges infrastruktúra kialakítása</p> <p>KEHOP-4.1.0-15-2017-00087</p>	<p>2018.02.05.</p>	<p>2022.12.31.</p>	<p>KEHOP</p>	<p>A Rába- és Csömöc-völgy természetvédelmi fogadóközpontjának kivitelezése, kiállítás, játszótér, kenukikötő, kenu- és kerékpártároló létesítése.</p>	<p>Rába- és Csömöc-völgy KTT, Őrségi Nemzeti Park, Őrség KMT/KTT</p>	<p>56 311</p>	<p>A teljes projekt bemutatási célú.</p>	<p>880</p>	<p>290 770 609</p> <p>(Látogatóközpont 100%-os készültség, kerékpárok, kenuk, trailer, leporelló, kerékpáros kiegészítők, táblák, audio guide, bútorzat, kistraktor, kültéri, beltéri bemutatói infrastruktúra fejlesztés beszerzése. Átadó ünnepség szervezése.)</p>
<p>Lezárások, továbbá a Kovácsi-rétege védett állapotosságának visszafordítása tervezési szinten.</p>									

Pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszútávú megőrzése a Priorizált Intézkedés i Terv intézkedés einek megvalósít ásával LIFE17 IPE/HU/0 00018	2018.12.1 9.	2026.12.3 1	LIFE	A projekt elsősorban a féltermészetes gyepterületekre fókuszál, amelyek aktív beavatkozást és élőhely-kezelést igényelnek a kedvező környezetvédelmi állapot elérésének és biztosításának érdekében.	Órségi Nemzeti Park, Órség KMT/KTT	45 694	-	345	345	53 000 000 (gyeppvédelmi tanácsadó beszerzés, közbeszerzési tanácsadás, tuskómarási feladatok ellátása, hulladékgyűjté s, kismégek beszerzése, bérköltség)
Az Órség és a Vendvidék Természet védelmi Tájégség természeti értékeinek bemutató a (projekt- előkészítés	2021.09.0 3.	2022.11.3 0.	KEHOP	A projekt célja, Az Órség és a Vendvidék Természetvédelmi Tájegység bemutatóhelyeinek és kiállításainak korszerűsítéséhez szükséges tervek beszerzése.	Órségi Nemzeti Park, Órség KMT/KTT, Köszegi TK, Köszegi- hegység KTT, Sághegyi TK,	50 319	A teljes projekt bemutató si célú.	30	30	16 314 000 (Gépüzem kiviteli terveinek beszerzése, kiállítás tervezések, szakhatósági díjak)

H2020 - Contract2 .0	2019.06.0 1.	2023.05.3 1.	European Commission	Az ŐNPI megvizsgálja az agrár- környezetvédelmi beavatkozások különböző megközelítéseit, és elemzi azok hatékonyságát befolyásoló tényezőket. A meglévő támogatási rendszereken kívül (pl. Agrár- környezetvédelmi támogatások) az ŐNPI megvizsgálja az ökoszisztéma- szolgáltatások támogatásán alapuló megközelítés bevezetésének lehetőségét.	Sághegy KMT	45 694	-	26	26	2 824 053 (Utazás partnertalálkozó óra, részvétel, workshop, személyi költségek)
----------------------------	-----------------	-----------------	------------------------	--	----------------	--------	---	----	----	--

Az Órségi Nemzeti Park szeres településsz érkezetéhez kapcsolódó természeti értékek bemutatása (projekt) előkészítés) KEHOP-4.1.0-15-2021-00094	2021.09.03.	2023.06.30.	KEHOP	Pityerszeri fogadóépület engedélyezési és kiviteli terveinek elkészítése, Tervellenőri tevékenység, Guminár-ház fejújításához kapcsolódó kiviteli terv készítése, kiállítás tervezések.	Órségi Nemzeti Park, Órség KMT/KTT	45 694	-	77	77	27 269 090 (EVD dokumentáció, Pityerszeri fogadóépület engedélyezési tervdokumentáció, Guminár ház felújításához kiviteli tervdokumentáció, Guminár ház beltéri bemutatási infrastruktúra kialakítása, Tervellenőri tevékenység, Telakalkítás, geodézia, rendezési terv módosítás)
ERASMU S+ - Európai Zöld Öv Természet ismereti Ifjúsági	2022.03.01.	2022.10.31.	Erasmus	Egy nyertes Erasmus ifjúsági mobilitás programnak köszönhetően egy hetes nemzetközi tábor tartottunk	Órségi Nemzeti Park	45 694	- Gyógyes fűszermő	4	4 366 400 (Tábor lebonyolítása, utazás és étkezés, gyógy- és	

Csere Program						16 fő, 18-25 éves korosztályú természetvédelmi érdeklődésű fiatalnak, akik Németországból, Romániából és Magyarországról érkeztek. A tábor során a résztvevőkkel megismertettük a határmenti térség növény- és állatvilágát, természetvédelmi főrekvéseinket, ellátogattunk bemutatóhelyeinkre, és a program „termékeként” létrehoztunk egy gyógy- és fűszernövénykertet a Harmatfű Természetiskola udvarán.					vénykert				fűszernövénykert létesítés.)
Összesen													1404 M Ft	1404 M Ft	430 755 452 Ft

¹ Amennyiben adott projekt esetében a célterület a teljes működési terület, elegendő ezt feltüntetni a táblázatban, az egyes védett, ill. Natura 2000 területek felsorolását kérjük mellőzni. A célterülettel kapcsolatos információk megadása különösen fontos azon projektek esetén, amelyek hatásai a természetvédelmi helyzet javulásához közvetlenül hozzájárulnak és hatásai jól lehatárolható célterületekhez köthetők (pl. élőhely-rekonstrukciós fejlesztések, kezelési infrastruktúra fejlesztése, monitorozás).

¹ Kérjük a pénzügyi teljesítés mellett a projektek szakmai előrehaladását is leírni néhány mondatban, vagy ebben az oszlopban, vagy a táblázat előtt/után külön összefoglalóban.

9. Jogi és ügyiratforgalommal kapcsolatos tevékenységek

9.1 Az Igazgatóság ügyiratforgalma

Igazgatóságunk központi iratkezelése jelenleg még az IQtató SQL nevű iktatóprogramon történik. A Központi Érkeztető Rendszerből az ügyiratok hivatali kapun keresztül, illetve papír alapon jutnak el hozzánk. Az elektronikusan érkező iratok is nyomtatásra kerülnek, illetve digitálisan is lementjük őket. A digitalizált dokumentumok tárolása – mivel azt jelenlegi iktatóprogramunk nem teszi lehetővé – a központi szerveren történik. Az iktatóprogram email-rendszerrel, illetve hivatali kapuval való összekapcsolása jelenleg nem lehetséges. Az ügyiratok ügyintézőnek való továbbítása a programon keresztül nem megoldható, így az ügyintézési folyamat nehezen nyomon követhető.

A küldemények továbbítása postai, valamint elektronikus úton (email, hivatali kapu, e-papír) egyaránt történik, nagyságrendileg a kimenő ügyiratforgalom egyharmadának küldése történik elektronikusan. A hatósági ügyek intézése nagyrészt hivatali kapun keresztül valósul meg. A 2022. évi ügyiratforgalom 8118 iratot tartalmazott. Ezek közül 2819 e-mail, 1331 postai levél, 2095 Hivatali Kapu, 39 honlap, 75 Céghely és 1759 pedig egyéb (pl. belső levelezés) útján bonyolódott.

Igazgatóságunknál a munkavállalók rendelkeznek ügyfélkapus tárhellyel, kivételt képeznek ez alól a közfoglalkoztatotti jogviszonnyal rendelkezők, mert ők erre nem kötelezettek. Az új belépők a munkába állás után legkésőbb 15 napon belül nyilatkozatot tesznek a biztonságos kézbesítési szolgáltatásra alkalmas elektronikus elérhetőségükről, valamint hozzájárulnak természetes személyazonosító adataik kezeléséhez. A megíjásból látható, hogy ki nem veszi át az elektronikus küldeményt. Továbbra is a fizikai állomány tagjai azok, akik elsősorban nem használják az ügyfélkapujukat, ott is az idősebb korosztály, akinek otthon nincs internet hozzáférése, vagy számítógépe sem, és a munkaköréből adódóan a munkavégzéséhez sincs rá szüksége. Ők továbbra is kérik a papír alapú kiadmányozást.

Jelenlegi iktatórendszerünk nem alkalmas az e-HR folyamatra.

9.1.1 Szakvélemény adás, adatközlés hatóságok részére

Működési területünk a Vas Vármegyei és a Zala Vármegyei Kormányhivatalok Agrárügyi és Környezetvédelmi Főosztályai Környezetvédelmi-, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Osztályainak illetékességi területét érinti, valamint egyes ügyekben a Pest Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi-, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztályának illetékességi területét. A szakértői munka és a terepi munkarészek zömét a Természetmegőrzési Osztály, valamint az Természetvédelmi Őrszolgálati tagjai végezték. A fenti hatóságok összesen 387 ügyben keresték meg Igazgatóságunkat. A Vas Vármegyei és Zala Vármegyei Kormányhivatal Erdészeti Osztálya további 64 ügyben küldött megkeresést. Tárgyévben összesen 316 elővásárlási ügye zajlott az Igazgatóságon. Önkormányzatok részéről összesen 244 esetben történt ügyintézés, ebből 33 alkalommal adatközlési kérelem céljából.

		Főszám	Alsószám	Összesen
Vármegyei Kormányhivatal Környezetvédelmi-, Természetvédelmi és Hulladékgazdálkodási Főosztály				
	Pest vármegye	24	68	92
	Vas vármegye	359	1075	1434
	Zala vármegye	4	16	20
Erdészeti hatóság				
	Vas vármegye	45	128	173
	Zala vármegye	19	25	44
Önkormányzat		244	433	677
NFA		16	48	64
Magyar Államkincstár Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési TFE		8	15	23
Agrárminisztérium		281	663	944
Ügyfelek, egyéb hatóságok		1679	3221	4900
Helyi ügyirat		206	448	654
Ügyiratforgalom		2885	6140	9025

9.1.2 Nem saját vagyongazdálkodásban lévő védett és Natura 2000 erdőterületek

Igazgatóságunk működési területén az Országos Erdőállomány Adattár (OEA) alapján összesen 42 863 ha erdő található. Az erdők 71%-a élvez természetvédelmi oltalmat országos jelentőségű védett természeti területként vagy Natura 2000 területként. További 8%-a fokozottan védett természeti területen található.

NPI működési területén fekvő erdőterületek (OEA)	Terület (ha)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
Fokozottan védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület)	3,80	2	1

Fokozottan védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő	3246,41	1676	4
Országos jelentőségű védett természeti területen lévő erdő (nem Natura 2000 terület és nem fokozottan védett)	461,49	150	10
Országos jelentőségű védett természeti területen és egyúttal Natura 2000 területen lévő erdő (nem fokozottan védett)	29875,33	14986	8
Országos jelentőségű védett/fokozottan védett természeti területen kívüli, de Natura 2000 területen lévő erdő	9276,02	3897	9
Összesen	42863,05	20711	10

Az Országos Erdőállomány Adattár alapján az erdőkben öt különböző közösségi jelentőségű erdei élőhelytípus fordul elő. Ezek közül leggyakoribbak az erdők 23%-át kitevő 91G0 Pannon gyertyános-tölgyesek, de 15%-os arányban előfordulnak a 9130 Szumontán és montán bükkösök is. Legkisebb mennyiségben a 91M0 Pannon cseres-tölgyesek fordulnak elő.

NPI működési területén fekvő jelölő élőhelyek (OEA)	Terület (ha)	Erdőrészletek száma	Erdőtervezési körzetek száma
9130	6404,62	2194	6
91E0	1589,64	958	9
91F0	903,66	287	5
91G0	9637,10	4072	8
91M0	278,67	36	2
Összesen	18813,69	7547	10

Körzeti erdőtervezés:

2022-ben két körzet erdőtervezése érintette Igazgatóságunkat:

- Alsó-Őrségi erdőtervezési körzet: 6202 db erdő részlet, ebből 6139 db védett és/vagy Natura 2000

- Kemenesi cser erdőtervezési körzet: 1956 db erdőrészlet, ebből 272 db védett és/vagy Natura 2000

Az erdőtervezés folyamatában végig részt vettünk. Április 30-ig megadtuk a körzetekhez az általános természetvédelmi szempontokat tartalmazó adatszolgáltatásunkat, amely kiterjed többek között a körzeteket érintő védett és Natura 2000 területek elhelyezkedésére, az érintett jelölő élőhelyekre és jelölő fajokra, az ex lege védett, helyi védett és egyedi határozattal védett területekre, a tervezési irányelvekre a védett értékek megőrzéséhez, valamint a természetvédelmi célokra és kezelési irányelvekre. Májusban, illetve augusztusban megadtuk az erdőrészletszintű javaslatainkat, majd a körzeti erdőtervezési eljárásban véleményeztük a terveket.

Az élőhelyek és fajok megőrzése érdekében korlátozásokat kezdeményeztünk a fakitermelések időbeli és térbeli korlátozására, hagyásfacsoportok, biotópfák és holtfa visszahagyására. A vizes élőhelyeken, valamint a fokozottan védett, jó természetességi állapotú területeken teljes gazdasági korlátozás bevezetését kezdeményeztük. Az adatszolgáltatást nehezíti, hogy a természetvédelmi korlátozási javaslatainkat április 30-ig kell megadnunk, a tervezett fahasználatok ismerete nélkül.

Az ügymenet során sikerült törölni majdnem minden gazdasági célú fahasználatot a fokozottan védett, jó természetességi állapotú erdőrészletekben (egyedül ET maradt), jelentős mértékű hagyásfacsoportok kijelölését és esetenként akár 30 m³/ha holtfa visszahagyását értük el. A vizes élőhelyeken sikerült olyan korlátozásokat bevezetni, amelyek üzemmód váltása nélkül is garantálják a folyamatos erdőborítás fennmaradását. Nem sikerült a természetvédelmi érdekeket érvényesíteni a célállományok kérdésében, sok esetben monokultúrát eredményező EF célállomány került betervezésre.

Természetvédelmi kezelői véleményezés, adatszolgáltatás:

A nem saját vagyongazdálkodásban lévő védett és Natura 2000 erdőrészletek esetében az illetékes kormányhivatal Erdészeti Osztálya erdőtervmódosítási kérelem esetén keresi meg Igazgatóságunkat, melynek megválaszolási határideje 8 nap. Az illetékes kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Osztálya vegyszerezési, vegetációs időben való fakitermelési, kerítés építési és bontási ügyekben, valamint erdőterület igénybe vételi ügyekben keresi meg Igazgatóságunkat, melynek válaszadási határideje 5 nap.

Erdőtervmódosítás:	11 db
Vegetációs idejű fakitermelés:	15 db
Vegyszerezés:	3 db
Kerítés építés, bontás:	3 db
Erdőterület igénybe vétele:	4 db
Egyéb tájékoztatás:	9 db

Erdőrezervátumok:

Kutatás: 2022-ben a Hosszú-völgy és Szabó-völgy erdőrezervátumokban végzett a Soproni Egyetem központi költségvetésből teljes HTV módszertan szerinti felmérést, amelynek eredményeit még nem juttatta el Igazgatóságunk számára.

Ügyintézés: 2022-ben ügyintézással a Szalafő erdőrezervátum volt érintett az Aló-Őrségi körzeti erdőtervezés során. Az erdőrezervátum védőzónája sajnos nagy részben letermelésre került a korábbi években lucpusztulás miatt. A levágott részletekben problémát jelent a tölgygel való felújítás. A védőzóna még álló részleteiben kezdeményeztük, hogy véghasználat jellegű fakitermelés ne történhessen. Egy erdőrészlet a Szombathelyi Erdészeti Zrt. kezdeményezésére örökzöld üzemlétesítésbe került a védőzónából, a többi részletben főleg ET fahasználatok, valamint NFGY és egy esetben SZV került betervezésre.

9.1.3 Jelentési feladatok az Agrárminisztérium számára

Igazgatóságunk a szakmai irányító szerv által kért jelentéseket, adatszolgáltatásokat az év folyamán teljesítette. Elkészítette a 2021. évre vonatkozó szakmai és pénzügyi beszámolóját. Jelentést készített a 2021-ben elvégzett kutatási és monitorozás feladatokról is. A Költségvetési és Gazdálkodási Főosztály és a Magyar Államkincstár felé az államháztartási jogszabályokban meghatározott követelményeknek megfelelően eleget tettünk beszámolási és adatszolgáltatási kötelezettségünknek. A Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály számára beküldtük 2022. évi vagyongazdálkodási tervezést és a 2021. évi jelentést, valamint havi rendszerességgel a Természetvédelmi Őrszolgálat működéséről, hatósági feladatairól beszámoló jelentést. Az AM Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály, Természetmegőrzési Főosztály tekintetében a szakmai kapcsolattartás folyamatos volt az év folyamán. Rendszeres tájékoztatást adtunk a közbeszerzési eljárásainkról. A Személyügyi Főosztály részére rendszeresen adatot szolgáltatunk a létszám- és bér-gazdálkodásra vonatkozóan. A Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai osztály 2022. év januárjában elkészítette a 2021. évre vonatkozó Látogatástatisztikát, illetve Környezeti nevelési statisztikát, valamint az Ökolétesítmények adatbázisának frissítését.

9.1.4 Ügyfelekkel történő levelezés, egyeztetés

Igazgatóságunk 2022-ben összesen 653 ügyben levelezett különböző ügyfelekkel különböző témákban. Ezek között a legjelentősebb számban a kaszálási bejelentések (523 db) voltak. Kisebbszámban érkeztek területbérletekkel kapcsolatos megkeresések (86 db) és terület felajánlások megvásárlásra (6 db). Emellett voltak engedélyezési eljárásokat megelőző állásfoglalás kérések (13 db), lakossági bejelentések (15 db), valamint szakdolgozó és szakmai gyakorlatos jelöltek megkeresései (10 db).

9.2 Szabálysértés

A 2012. évi II. törvény alapján Igazgatóságunk már nem szabálysértési hatóság, ezért az illetékes rendőrkapitányságokon kezdeményezhet szabálysértési eljárást. 2022-ben négy fő ellen kezdeményeztünk szabálysértési eljárást védett területen történő engedély nélküli közlekedés miatt.

9.3 Természetvédelmi bírság

A Vas Megyei Kormányhivatal Környezetvédelmi és Természetvédelmi Főosztályán 30 eljárást kezdeményeztünk.

Az ügycsoportonkénti megoszlás az alábbi volt:

- Engedély nélküli gyepfeltörés 4
- Engedély nélküli táborozás 1
- Engedély nélküli cserjeirtás, fakivágás 10
- Engedélytől eltérő fakivágás 2
- Engedély nélküli vegyszerezés 1
- Engedély nélküli hódgát elbontás 1
- Engedély nélküli tereprendezés, földmunka 1
- Engedély nélküli építés, területhasználat 3
- Hulladék elhelyezés 4
- Engedély nélkül invazív növénytelepítése 1
- Engedély nélküli kerékpár pálya építés 1
- Védett területen engedély nélküli közlekedés 1

15 esetben pénzbírság került kiszabásra, 1 esetben figyelmeztetés történt, 3 esetben nem szankcionált a hatóság (nem volt bizonyítható a cselekmény, vagy nem volt azonosítható az elkövető), 11 esetben nem ismerjük az eljárás eredményét.

2022-ben védett madárfaj károsítása kapcsán a természetvédelmi hatóságnál nem kezdeményeztünk eljárást. Fokozottan védett és védett madárfajokat érintő mérgezés kapcsán büntető ügyet indítottunk. Az ügyet a következő pontban ismertetjük.

9.4 Büntető ügyek

A rendőrség felé 7 bejelentésünk volt. Természetvédelmi őrral szemben elkövetett hivatalos személy elleni erőszak miatt 1 esetben, természetkárosítás kapcsán 1 esetben, hulladékgazdálkodás rendjének megsértése kapcsán 1 esetben, falopás és engedély nélküli fakitermelés miatt 2 esetben, tiltott helyen közlekedés kapcsán 2 esetben indítottunk eljárást.

A természetkárosítás fokozottan védett vörös kánya, védett holló és egerészölyv mérgezése volt. Az eset leírása: 2022.10.10-én érkezett a bejelentés, hogy a Szombathelyi Erdészeti Zrt. hivatásos vadásza, Tima István elhullott madarakat talált Hosszúpereszteg határában. Az előzetes információk szerint egy ragadozó madár (gyűrűs) és két holló tetemet talált. Telefonos egyeztetés után az őrszolgálat a helyszínre ment. A ragadozó madár tetemét Tima István a megtaláláskor begyűjtötte. A zsákban lévő madárról megállapítottuk, hogy egy vörös kányáról van szó, valamint azt is, hogy cseh jelölőgyűrűt visel. Egy másik helyszínen (kb. 300

m-re), két holló teteme és hús maradványok voltak. Útközben egy faszor szélén találtunk egy elpusztult egerészölyvet és mellette pár méterrel egy tojáshejat is.

Másnap visszamentünk a helyszínre és szisztematikusan átnéztük a környéket. További tetemeiket nem találtunk.

2022. 10. 13-án ismét bejártuk a helyszínt. Ekkor már Deák Gábor MME Ragadozómadár-védelmi Szakosztály méreg- és tetemkereső kutyás egysége és Horváth Ákos, a Nemzeti Nyomozó Iroda munkatársa is csatlakoztak hozzánk. Sem a tetem- és méregkereső kutyák sem az általunk, gyalogosan, illetve autóból távcsővel végzett keresés nem szolgált további érdemi nyommal.

A NÉBIH labor vizsgálata megállapította, hogy a vörös kánya, a két holló karbofurán mérgezés áldozata lett. Az egerészölyvnél ezt a laborvizsgálat nem tudta megerősíteni, bár a tünetek erre utáltak.

Feltételezésünk és a korábbi esetek tapasztalatai alapján a mérgezés célfaja róka, esetleg a tyúkudvarba bejáró egerészölyv vagy héja lehetett. A vizsgált területen feltűnően sok róka kotorékot találtunk. Nagyvadas területként a vadgazdálkodónak nem kifejezett érdeke a róka gyérítése. A felszaporodott állomány viszont a közeli baromfitartóknál károkat okozhat, amelynek megelőzésére a helyi lakosok a mérgezéshez folyamodhattak.

A rendőrségi vizsgálat még tart.

Az Ügyészség kártérítésre kötelezést tudomásunk szerint nem kezdeményezett.

9.5 Polgári perek

Polgári perünk 2022-ben nem volt.

9.6 Egyéb jogi ügyek

Tárgyévben egy közigazgatási perben alperesi beavatkozóként vettünk részt: a Szombathelyi Erdészeti Zrt megtámadta a Nemzeti Földügyi Központ Erdészeti Főosztályának Alpokalja Erdőtervezési Körzetre vonatkozó erdőterv határozatát. Az eljárásba az alperes pernyertessége érdekében egyéb érdekeltként beavatkoztunk. A kereset 41 erdőrészlet tekintetében természetvédelmi korlátozások mérséklésére, vagy eltörlésére irányul. A per még folyamatban van.

2022-ben 30 új Igazgatói Utasítással szabályoztuk tevékenységünket és 16 régebbi szabályozás került hatályon kívül helyezésre.

2022-ben a COVID járvány miatt jogi feladat nem keletkezett Igazgatóságunkon.

9.1. táblázat: Bíróságok

	Ügyek száma	Kiszabott bírság összege (eFt)
Szabálysértési eljárás	4	Nincs információ
Helyszíni bírság	0	0

9.2. táblázat: Büntető ügyek

	Feljelentések száma	Eredményes	Eredménytelen	Folyamatban
Hivatalos személy elleni erőszak	1	0	0	1
Hulladékgazd. rendjének megsértése	1	1	0	0
Lopás	2	1	0	1
Fokozottan védett madárfaj mérgezés	1	0	0	1
Tiltott helyen közlekedés	2	0	0	2

9.3. táblázat: Polgári perek

	Ügyek száma	Nyert	Vesztett	Folyamatban
Polgári perek	0	0	0	0

10. Természetvédelmi őrszolgálat

10.1 Alapadatok

10.1.1 Személyi feltételek

Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálat az év során 4 tájegységben, 13 fővel látta el feladatait, ebből 12 fő felsőfokú, 1 fő középfokú végzettségű volt. A szűk létszám már a nemzeti park területén is nehezé teszi a feladatellátást.

Felsőfokú végzettségű természetvédelmi őr (fő)	Középfokú végzettségű természetvédelmi őr (fő)	Összesen (fő)
12	1	13

A jogszabályban előírt képesítéssel és az egyéb szükséges jogosítványokkal (maroklófegyver vizsga, „B” kategóriás jogosítvány) is mindenki rendelkezik. Középfokú idegen nyelv ismerete 9 főnek van, német, ill. angol nyelvből, illetve 1 főnek francia, 1 főnek angol nyelvből felsőfokú nyelvvizsgája van. Két fő PhD fokozatot szerzett.

Az egy főre jutó működési terület tekintetében az országos átlagot 10 fős létszámbővítéssel érnénk el.

10.1.2 Technikai felszereltség, őrszolgálati irodák

A jogszabályban előírt egyenruházattal az őrszolgálat minden tagja rendelkezik, de a beszerzések csak a terepi egyenruhára korlátozódnak. A rendszeresen, minden tájegységben, tartott helyszíni őrszolgálat-vezetői ellenőrzések eredményeként azt az őrök előírászerűen viselik.

Jelenleg 9 gépjármű (3 db Suzuki Jimny, 5 db Toyota Hilux, 1 db Dacia Duster) áll az őrszolgálat használatában, műszaki állapotuk a megfelelő és a jó között van. Az Észak-Vasi Területi Osztályon lévő gépkocsikat ugyan nemcsak az őrszolgálat, hanem a többi dolgozó is használja, ez azonban nem okoz fennakadást a munkavégzésben.

Az őrszolgálat minden tagja rendelkezik szolgálati mobiltelefonnal, kézi távcsővel. 6 db spektív (állványos távcső) áll rendelkezésre.

Az adatgyűjtés okostelefonos alkalmazással történik.

Az elhasználdott gépkocsik cseréjét KEHOP plusz pályázatból szeretnénk megoldani, ahogy az egyéb technikai fejlesztéseket is. Utóbbi körben elsősorban terepi adatgyűjtő eszközökre (pl megfelelő GPS vevővel és hardver jellemzőkkel rendelkező okostelefon) és képrögzítő eszközökre (pl. kültéri kamerák, vadkamerák) van szükség. Szükséges az elavult irodai számítógépek cseréje is az ügyintézés rugalmasabbá tevő laptopokra.

A Természetvédelmi Őrszolgálat irodái a kőszegi Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban (Észak-Vasi Tájegység) és az őriszentpéteri irodaházunkban (Őrségi, Vasi-Hegyháti és Vendvidéki Tájegység) található. A kőszegi iroda ugyanakkor távol esik a tájegység keleti felén található védett és főként Natura 2000 területektől, így az itteni természetvédelmi őr munka tekintetében kifejezetten indokolt volna egy fő létszámbővítés és

egy tájegységi iroda létrehozása. A Vendvidéki Tájegység rendelkezik irodát is magában foglaló épülettel (Apátistvánfalvi Ökocentrum épületében), melyet jelenleg technikai okok miatt nem használunk. Az épülethez 2022-ben megépítettük a hiányzó szennyvíztisztítót. Az irodai használathoz a megfelelő internetkapcsolatot kell még megoldanunk.

10.1.3 Polgári természetőrök

Polgári természetőrök száma 25 fő maradt, vizsgára ebben az évben nem került sor. Általában természetvédelmi őr mellé beosztva, felmérésekben (Országos Sasszinkron, hóvirág, fehérhátú fakopáncs felmérés), a Dobogó-erdőn a tavaszi tűzikeőrzésében, és rendezvényeinken (Miénk itt a rét, önkéntes nap) segítették munkánkat. Önállóan továbbra is jelzéseik jelentik a leghasznosabb segítséget őrszolgálatunk számára, valamint az állatmentésekből is kiveszik a részüket.

10.2 Feladatellátás

10.2.1 Hatósági feladatellátás

A szolgálatteljesítés a létszám és az egyéb feladatok miatt korlátozott. Leginkább a rendszeres területbejárás marad el. A jogellenes tevékenységeket ezért gyakran későn észleljük, ami nemcsak az elkövetők felderíthetlenségét okozza, hanem a területek, értékek is nagyobb kárt szenvednek. Némi javulást a felderítésekben a vadkamerák nagyobb mértékű használatával értünk el. Több esetben a rendszeres falopással érintett területen vadkamera képei alapján tudunk eredményes eljárást kezdeményezni. A tavaszi tűzike kiemelten kezelt őrzését polgári természetőrök és a Vas Vármegyei Rendőr-főkapitányság munkatársainak segítségével oldottuk meg.

Rendszeresen találunk engedély nélküli cserjeirtásokat, néha engedély nélküli gyepfelszántás is előfordul. Erdőkben és fásított területeken is gyakori az engedély nélküli, vagy engedélytől eltérő fahasználat.

Igazgatóságunkon a hatósági jellegű feladatok a természetvédelmi őrök munkájának talán kisebb részét teszik ki, ha a ráfordított munkaidőt nézzük, bár objektíven ezt nehéz elkülöníteni, hiszen az őrök a terepi munka során egyszerre többféle munkát végeznek. Egy fészekellenőrzéssel töltött munkanapon talált engedély nélküli tevékenységből hatósági feladat lesz, így az adott munkanapot tekinthetjük természetvédelmi monitoring tevékenységnek, de akár hatósági ellenőrzésnek is.

10.2.2 Együttműködés más hatóságokkal

Rendszeresen együttműködtünk - a megkötött együttműködési megállapodások alapján - a területileg illetékes rendőri, katasztrófavédelmi szervekkel, valamint a polgárőrséggel. Közös járőrszolgálatot láttunk el a rendőrhatalom tagjaival, elsősorban a védett területeken végzett engedély nélküli közlekedés visszaszorítása, illegális hulladék lerakások, illetve a saját vagyongazdálkodásban lévő erdők vagyongazdálkodása érdekében. A közös szolgálat örvendetes módon rendszeres lett: több mint 39 alkalommal csatlakoztak természetvédelmi őrök a rendőrökhöz.

A Magyar Államkincstár munkatársaival mezőgazdasági támogatások ellenőrzése kapcsán Gazdálkodók területein (Natura 2000, Kölcsönös Megfeleltetés JFGK2,3, Natura 2000 és KM JFGK2,3 jogcíme) az őrszolgálat tagjai 24 db Általános és 28 db Eseti ellenőrzést végeztek.

Az ellenőrzésekben résztvevő munkatársaink, a Vármegyei Kormányhivatalok helyszíni ellenőrzésben érintett munkatársai és a NÉBIH munkatársai között jó munkakapcsolat alakult ki az évek során. Az együttműködés hatékonysága továbbra is példás. Elmondható mindez a gazdálkodókkal való kapcsolattartásra is. Az évenkénti rendszeres ellenőrzések hatására a gazdálkodók nagy része már tudja, hogy a természetvédelmi előírások betartásának kérdésében melyik területileg illetékes természetvédelmi őrhöz fordulhatnak tanácsért, segítségért.

A hatósági, szakhatósági eljárásokban a Vas Vármegyei Kormányhivatal az Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának bevonását kérte, elsősorban a friss terepi információk szükségessége, a helyszíni bejárások és a határozatokban foglaltak ellenőrzése miatt.

10.2.3 Nem hatósági feladatok ellátása

Rendszeresen végeztük a védett, fokozottan védett, illetve Natura 2000 jelölőfajok monitoringját.

A ragadozó emlősök közül kiemelten foglalkozik Őrszolgálatunk a vadmacska állomány felméréssel, detektálásával, az esetleges tetemek begyűjtésével. A 2022-es évben két vadmacska kölyök repatriálása volt sikeres, így kerültek vissza szabadon eredeti élőhelyükre.

Az őrszolgálat tagjai végezték a saját vagyonkezelésben lévő gyepek kezelésének monitorozását is.

Az örök részt vettek az élőhelymegőrzési, terület-fenntartási munkákban. A közfoglalkoztatás 2018-as megszűnése után az őrszolgálat tagjai saját kezűleg végezték el a legfontosabb fizikai munkákat, főleg a szőcei láprét és a hasonlóan kiemelkedő értékű területek kaszálása, szénalehordása tekintetében. Többek között Kondorfán, Szentgotthárdon, Náraiban Nagytilajon, Kissomlyón is végeztünk saját kezű, kiséggel végzett kaszálást, szénalehordást.

Három ór az Észak-Vasi Tájegység munkáját segítette, így ellátták a sérült madarak gondozását, illetve a Chernel-kert és a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont működtetésében is részt vettek. Így a hétfégi madármentési és madárgondozási ügyeletben is részt vesznek az Észak-Vasi tájegység természetvédelmi őrői.

Természetvédelmi őrszolgálatunk nem Észak-Vasi Tájegységben dolgozó tagjai hétfégen és ünnepnapokon telefonos készenlétet tartanak. Minden alkalommal egy fő van beosztva, madármentési szezonban ellátják az ilyen jellegű feladatokat is.

Az invázióra hajlamos japánkeserűfű irtását Körmen község határban nem védett saját vagyonkezelésű ingatlanon végeztük. Akác irtását Szőce, Nádasd sajátvagyonkezelésű erdeiben, Kissomlyón pedig védett növény élőhelyének védelme érdekében megállapodás alapján magánterületeken végeztük. A Ság-hegyen bálványfa visszaszorításában is részt vett őrszolgálatunk.

5 db gólyafészek tartóra helyezését, illetve felújítását végeztük el, 3 helyen pedig a gólyák

fészkéből kihullott anyagokat távolítottuk el az ereszcatornából (Alsóújlak, Egervölgy, Pankasz).

Három helyszínen denevérek épületbe jutása miatt kellett szigetelést készíteni és sokszor a bajbajutott denevéreket kellett épületekből menteni. A hosszúperezsteji régi iskolaépület padlásáról távolítottuk el a denevér guanót.

A békák tavaszi biztonságos átkelését, Szentgotthárd-Zsidahegy közútján épített ideiglenes békaterelővel segítették őrünk.

Védett fajok megtelepedését segítő 4 nagy (Szalafő, Szőce, Rábagyarmat, Csörötneki Pro sylva erdő) és egy kisebb (Szentgotthárd-Farkasfa) odútelepet őrszolgálatunk tart karban. Az ellenőrzéseket viszont az odútelepeken kívül is, több helyszínen, szerte Vas vármegyében (iskolák, majorságok) végzik őrünk. A fokozottan védett uráli bagolyköltésének segítése érdekében kihelyezett mesterséges odúkat is rendszeresen ellenőrzik, karban tartják.

A molnárfecskek fészkeinek megőrzése érdekében több helyszínen "fecskepelenka" készítésével járultunk hozzá, hogy az emberek türelemmel viseljék e védett faj megtelepedését.

Iskoláknak, óvodáknak tartottunk rendezvényeket a jeles napokhoz kötődően: 8 környezeti nevelési programot és 2 (Jáki kardvirágos, Lápréti Szőce) túrát meg tudott tartani őrszolgálatunk. Egy szombathelyi iskolából önkénteseket fogadtunk 2 hetes gyakorlat keretében (természetvédelmi kezelési munkák: gyepterület, erdőkezelés, állattartás, bemutató helyek karbantartása)

Őrsgazdálkodásunk az európai bölény állományunk gondozásában is részt vesz: Szalafő bölénybemutatóba havonta fásszárú törzsdarabokat, gallyat, lombot szállít.

Az illetékes őrök időszakonként ellenőrzik a Magyarlaki- és Alsószőlősi Rába gátak vízátfolyását, a hallépcső-és hallift működését, az esetleges habzást. A Szentgotthárd Rába gát vízátfolyását, a hallépcső- és csónakcsúszda vízszintjét, alsó- és felső vízmérce vízállását, valamint a halszámláló egység meglétét heti rendszerességgel ellenőrzik, dokumentálják.

Az őrök kézbesítették a kistelepüléseken a Harmónia magazint, Igazgatóságunk évente megjelenő újságát.

Őrsgazdálkodásunk részt vesz a vadvédelmi kerítések állapotának folyamatos ellenőrzésében.

Alsó-Őrség erdőtervezési körzet üzemtervezésében is közreműködött a természetvédelmi őrsgazdálkodás: adatgyűjtés, adatok validálása, üzemtervi tervezet átnézése, véleményezése.

TeSzedd hulladékgyűjtő akció keretében az őrsgazdálkodás által koordinált szemétszedés történt Óriszentpéteren és Szalafőn (kb. 10 köbméter hulladék lett összegyűjtve).

A GRASSLAND-HU LIFE IP projekt keretében szintén gyűjtöttek hulladékot, az őrök mellett a projektből alkalmazott brigád is végzett szemétszedést.

10.1. táblázat: Őrszolgálat

	Felsőfokú végzettségű	Középfokú végzettségű	Összesen
Létszám	12	1	13

	Átlagosan	Minimum	Maximum
Az egy főre eső illetékességi terület (ha)	28106	4946	88522
Az egy főre eső védett természeti terület (ha)*	4602	75	6812

Helyszíni bírságok száma	0
Szabálysértési eljárások száma	4
Természetvédelmi bírság kiszabására irányuló elj.	42
Az igazgatóság által tett feljelentések száma**	0

*nem védett Natura 2000 területek nélkül

** nem természetvédelemmel kapcsolatos feljelentés

11. Költségvetés és vagyon

Igazgatóságunk 2022. évben 894 146 798 Ft költségvetési bevételt realizált. A finanszírozási bevételek összege: 814 815 393 Ft, melyből az előző évről áthúzódó felhasználható előirányzat-maradványa 258 305 860 Ft volt, a költségvetési támogatás, 556 509 533 Ft. A tervezett saját bevételi összegek túlteljesültek: eredeti előirányzat 169 998 000 Ft volt, ezzel szemben a teljesítés 288 934 011 Ft. Ez egyrészt a vásárolt erdőknek köszönhető, melyből a tervezettnél több bevételünk származott. Másik oka pedig az, hogy a mezőgazdaságban is a tervezettnél több értékesítésre kerülhetett sor (állat, bála stb.)

A mezőgazdasági támogatások a vagyongazdálkodás terén felmerült működési kiadások finanszírozásában nyújtottak segítséget, azonban a tervezetthez képest alulteljesültek a kifizetések következő évre történő áthúzódása miatt.

Nemzeti parki termék védjegyes termékek értékesítéséből Igazgatóságunknak 350 600 Ft bevétele keletkezett (tökmagolaj 275 000 Ft, tökmagkrém 75 600 Ft).

11.1 Vagyon

Az Igazgatóság vagyonának alakulását a 11.3. táblázat mutatja.

Az Igazgatóság 2022. évi mérlegfőösszege 7 355 252 378 Ft volt, az előző évi értékhez (7 290 457 661 Ft) képest kis mértékben növekedést mutat, melyet túlnyomórészt a tárgyi eszközök állományváltozása okoz, 155 436 433 Ft összegben mutatható ki a növekedés, melynek oka az új létesítmények kialakítása. Legnagyobb összegben az ingatlanok állománya növekedett, összesen mintegy 863 millió Ft-tal.

A nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök értéke összességében az előző évihez képest 155 351 332 Ft-tal növekedett.

2022-ben a legjelentősebb fejlesztések:

- Közel 2 millió Ft összegben az ÖNPI 20 éves évfordulójára filmet készítettünk
- KEHOP előkészítő pályázati forrásból rendeltük meg a Pityerszeri Fogadóépület (14 295 e Ft), valamint a László major többfunkciós csarnoképület tervezését (10 592 e Ft).
- Csákánydoroszlón befejeződött a Vízi Vándor Látogatóközpont építése, az év során mintegy 325 millió Ft-ot költöttünk rá KEHOP forrásból. Az átadás 2022. áprilisban megtörtént, a turisztikai szezonban már üzemeltettük is. A létesítményhez további 22 millió Ft összegben raftokat és kerékpárokat szereztünk be, valamint 1,6 millió Ft értékben kerékpárszállító utánfutót.
- Intézményi költségvetésből vadvédelmi kerítések építettünk több ingatlanra is közel 9 millió Ft-ból.
- Kőszegre beszerzésre került egy darab Ford Fiesta gépkocsi a madármentéshez. A beszerzés túlnyomórészt vállalkozói adományokból valósult meg.
- 3,8 millió Ft értékben vásároltuk meg saját erőből az irodaházban megvalósított fazekaskiállításához a vitrinrendszert.
- Közel 2 millió Ft összegben LIFE pályázatból kisebb gépeket szereztünk be: magassági ágvágót, láncfűrész, motoros kaszát stb.

Folyamatban lévő főbb beruházásaink:

László major gépüzem átépítése, kőszegi Látogatóközpont energiahatékonysági fejlesztési terve, Pityerszeri Fogadóépület tervezés, kőszegi határőrlaktanyához kapcsolódó bontási terv

Felújítások:

Szalafőn, a Pityerszeri falumúzeumban a Zsoldos féle kerített ház felújítására került sor nettó 13 millió Ft összegben, melyre az Agrárminisztériumtól támogatást kaptunk. A felújítás keretében első lépésként a tüzelőberendezés újjáépítése valósulhatott meg.

Az Őrségi Népi Műemlékegyüttes részét képező, Szalafő, Pityerszer 524. hrsz-en található Zsoldos-féle kerített ház felújítási munkálataira az épület életveszélyesen megromlott állapota miatt volt szükség.

Forgóeszközök

A forgóeszközök állománya az előző évihez képest összességében növekedett (30 986 e Ft), a vásárolt készletek összege növekedett minimálisan, mintegy 5 814 e Ft-tal, a növedék-, hízó- és egyéb állatok értéke mintegy 42 408 e Ft-tal nőtt. Ennek oka, hogy a hízóbikákat meghagytuk, nyilvántartásuk ezen a soron történik, azonban a Tenyészállatok soron (befektetett eszközök) kisebb az összeg az előző évihez képest, hiszen a hízóbikák tenyésszé minősítésére még várni kell.

A befejezetlen termelés, félkész termékek, késztermékek összege 17 millió Ft-tal csökkent az előző időszakhoz képest. Ezen a soron a mezei leltárunk értéke szerepel.

11.1. táblázat: Kiadások

		Eredeti előirányzat (Ft)	Teljesítés (Ft)
Működési kiadások	Személyi juttatás	462 665 000	486 822 121
	Munkaadót terhelő járulék	73 852 000	78 466 628
	Dologi kiadások	231 049 000	533 726 542
	Egyéb működési célú támogatások ÁH-on belülre	0	31 786 983
Felhalmozási kiadások	Egyéb felhalmozási célú kiadások	0	
	Intézményi beruházási kiadás	26 839 000	412 600 824
	Felújítás	0	17 334 715
Költségvetési kiadások összesen		794 405 000	1 560 737 813

11.2. táblázat: Bevételek

		Eredeti előirányzat (Ft)	Teljesítés (Ft)
Támogatások államháztartáson belülről	Működési	123 365 000	116 859 881
	Felhalmozási	0	462 119 217
Működési bevételek		169 998 000	288 934 011
Felhalmozási bevételek		0	5 500 000
Átvett pénzeszközök	Működési	0	16 044 803
	Felhalmozási	300 000	4 688 886
Központi, irányítószervi támogatás		500 742 000	556 509 533
Maradvány igénybevétele		0	258 305 860
Összes bevétel		794 405 000	1 708 962 191

11.3. táblázat: *Vagyon*

	Bruttó érték (Ft)	Értécsökkenés (Ft)	Nettó érték (Ft)
Immateriális javak	24 183 621	20 848 145	3 335 476
Ingtatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	6 774 888 190	464 430 914	6 310 457 276
Befejezetlen beruházás	31 817 000	0	31 817 000
Gépek, berendezés, felszerelés, Járművek	1 469 389 037	918 954 596	550 434 441
Tenyészállatok	135 164 645	79 308 551	55 856 094

11.4. táblázat: *Befektetett eszközök*

	Előző évben (eFt)	Tárgyévben (eFt)
Szellemi termékek	3 421	3 335
Immateriális javak összesen	3 421	3 335
Ingtatlanok és kapcsolódó vagyoni értékű jogok	5 446 975	6 310 457
Gépek, berendezések és felszerelések, Járművek	607 626	550 435
Tenyészállatok	70 641	55 856
Beruházások, felújítások	667 886	31 817
Tárgyi eszközök összesen	6 793 128	6 948 565
Nemzeti vagyonba tartozó befektetett eszközök mindösszesen	6 796 549	6 951 900

11.5. táblázat: *Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök*

	Előző évben (eFt)	Tárgyévben (eFt)
Vásárolt készletek	21 158	26 972
Befejezetlen termelés, félkész termékek, késztermékek	53 318	36 082
Növendék-, hízó és egyéb állatok	74 081	116 489
Nemzeti vagyonba tartozó forgóeszközök:	148 557	179 543

11.6. táblázat: Épületek

Az épület típusa	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Iroda (Siskaszer, Városszer)	2	0
Információs Centrum (Apátistvánfalva)	1	0
Kóstolóház (Keserűszer)	1	0
Vendégház (Keserűszer)	1	0
Látogatóközpont (BILK, Szőce, Csákánydoroszló)	3	1
Múzeum (Ság-hegy)	1	0
Műemlék-együttes (Pityerszer)	1	0
Fedett kerékpártároló	2	0
Szociális épület (László-Major)	1	0
Tanya (volt TSZ major 6 épülettel)	6	0
Állattartó épület	5	2
Szarvasmarha istálló	3	0
Natura 2000 fogadóépület	1	0
Játszóház (Pityerszer)	1	0
Madárröpdé	2	0
Erdei Iskola (Nat. 2000 Harmatfű Oktatóközpont)	1	0
Kilátó Szalafő 049/6 hrsz	1	0
Kilátó Kondorfa 049/4 hrsz	1	0
Kilátó Kószeg	2	0

11.7. táblázat: Eszközök

Az eszköz megnevezése	Száma (db)	Növekedés a tárgyévben (db)
Mezőgazdasági munkagép	82	0
Terepjáró, tehergépkocsi	16	0
Kisbusz	2	0
Személygépjármű	14	1
Erdészeti gép	11	0
Motorkerékpár	2	0

Kerékpár (e-bike)	20	0
Kerékpár	0	40
Vízi jármű (Kenu, Raft)	19	16
Videokamera	1	0
Digitális fényképezőgép	31	0
Spektív	9	0
Kézitávcső	48	0
Számítógép (notebook)	72	2
Mobiltelefon	77	10

12. Bemutató, oktatás, társadalmi kapcsolatok

12.1 Ökoturisztikai és környezeti nevelési infrastruktúra

12.1.1 Látogató- és oktatóközpontok

Őriszentpéter: Harmatfű Természetiskola

A Harmatfű Természetiskola szállásépülete természetiskolai bázishelyként működik. 10 szobában összesen 33 fő elszállásolását tudjuk biztosítani.

Az oktatóközpont főépülete jelenleg nem tölti be funkcióját, felújítása, természetiskolai kiszolgáló épületté alakítása „A Natura 2000 területeket bemutató hálózat elemeinek infrastrukturális fejlesztése Vas megyében” elnevezésű KEHOP Plusz projekt-tervek közt szerepel.

Natura 2000 Látogató- és Fogadóközpont

Az Őriszentpéter központjában lévő épületegyüttes fogadóközpontjának első emeletén kialakított „Az Őrség természeti értékei” elnevezésű kiállítás négy termen keresztül mutatja be interaktív módon az őrségi élőhelyeket. A ház körüli élővilág, az őrségi őshonos gyümölcsfajták, az erdei és gyepes életközösségek, valamint a vizes élőhelyek őrségi jellegzetességeit minden teremben egy-egy kapcsolati hálóval szemléltető installáció prezentálja. A kiállítás 2018 júliusa óta látogatható, az érdeklődők visszajelzései alapján nagy népszerűségnek örvend.

Az épület földszintjén kapott helyet a Tourinform Őrség iroda, mely az országos tourinform hálózathoz kapcsolódva segíti a térségbe érkezők turisztikai információkkal való ellátását. Az irodának köszönhetően szélesebb körben tudjuk népszerűsíteni saját kiadványainkat és szolgáltatásainkat is, hiszen nemcsak azok térnek be hozzánk, akik a nemzeti park iránt érdeklődnek. Ezen kívül a térségi szolgáltatókkal való kapcsolattartás is gördülékenyebb a tourinform égisze alatt.

Az épületben található a nemzeti park ajándékboltja és kávézója is. Az ajándékbolti kínálat nemcsak „saját-márkás” termékekből áll, igyekszünk a természetvédelmi témájú kiadványok, könyvek széles palettáját is kínálni a hozzánk érkezőknek a legkisebbektől a felnőttekig. Emellett a helyi, illetve védjegyves termelőktől megvásárolható és piacképes áron értékesíthető termékeket is kínáljuk.

A fogadóközpont udvarán kerékpártároló és pihenő padok biztosítják a látogatók kényelmét.

A látogatóközpontban kapott helyet a működési területünk Natura 2000 területeit bemutató kiállítás és az Igazgatóság adminisztratív központja, valamint az őrségi fazekasságot bemutató kiállítás is.

Kőszeg: Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont

Az Európai Unió támogatásával 2006-ban felépült, a 2010-ben az év látogatóközpontja címet elnyert Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban olyan kiállítások látogathatók, melyek híven szemléltetik a környék jellegzetes élővilágát. Interaktív kiállítótermünkben a gyerekek játékos formában ismerkedhetnek a természettel. A hét kiállító-egységben a madarak életét kísérhetik figyelemmel. A 2021. év során felújításra került az épület kupolaszerkezete.

A központ mellett található arborétumban madárvédelmi mentőközpont működik: sérült vagy elárvult madarakat ápolunk. A látogatóközpontban multimédiás konferenciaterem, a parkban óriás puzzle, sövénylabirintus várja a vendégeket.

12.1.2 *Tanösvények*

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság kezelésében lévő tanösvények:

- Rezgönyár tanösvény
- Sárgaliliom tanösvény
- Fürge Cselle tanösvény
- Szomoróczi tanösvény
- Szala-menti tanösvény
- Élet a kaszálógyümölcsösben tanösvény
- Felsőszéri tanösvény
- Körtike tanösvény
- Hármashatár tanösvény
- Rába-menti tanösvény
- Nyugati pont tanösvény
- Áfonyás tanösvény
- Malomgát tanösvény
- Tőzegmohás láprét tanösvény
- Dobogó-erdő tanösvény
- Felelős hulladékgazdálkodás tanösvény
- Gyantászok útja tanösvény
- Védett növényeket bemutató tanösvény (Chernel-kert, Kőszegi TK)
- Madárvédelmi tanösvény (Chernel-kert, Kőszegi TK)
- Ság-hegy élővilágotanösvény (Sághegyi TK)
- Ságvulkánösvény (Sághegyi TK)

12.1.3 *Egyéb bemutatóhelyek*

Őrségi Népi Műemlékegyüttes

A Szalafő-Pityerszeren található Őrségi Népi Műemlékegyüttes épületei a 2022-es évben is hatékonyan szolgálták az Őrségbe látogatók ismereteinek bővítését a népi építészettel kapcsolatban.

Az Agrárminisztérium támogatásának köszönhetően megtörtént a Zsoldos-féle kerített ház konyhájában található multifunkciós tüzelőberendezés és a hozzá tartozó kémény felújítása a balesetveszélyessé vált állapota miatt. Az épület azonban továbbra is teljes felújításra szorul (a 2021-ben felújított Visontai-féle lakóház mintájára), hiszen az épületet fedő zsúptető elvékonyodott, számos helyen beázik, ezáltal folyamatosan romlik az épület faszerkezete, mely az épület stabilitását is veszélyezteti.

A Pityerszeren tartott rendezvényeink, foglalkozásaink (hagyományos, kézi tökmagolaj-sajtolás, őrségi kerekperccs sütés, fjaszkodás, mézeskalács díszítés, kincskereső játék, táncház, fazekas korongozás és fazekas bemutató, kötélverés, népi játékok) jelentősen hozzájárultak a látogatószám növekedéséhez.

A Természetismereti és népi hagyományok öko-aktív élményközpontja, rövidebb nevén a Játszópajta a 2022-es évben is kedvelt helyszín volt az óvodás, kisiskolás korosztály számára.

A műemlékegyütteshez tartozó büfé és szatócsbolt helyiségeket továbbra is bérleményként üzemeltettük.

A műemlékegyüttes területén igénybe vehető családbarát szolgáltatások egyikeként a Pityerke játszótér továbbra is biztosította az önfeledt mozgás lehetőségét a legkisebbek számára.

Az élő múzeum elvét követve továbbra is fenntartottuk a baromfiudvart és a kecskesimogatót, valamint létrehoztunk egy nyuszisimogatót is.

A műemlékegyüttes területén lévő „Élet a kaszálógyümölcsösben” interaktív tanösvény és az éjszakai életet bemutató kiállítás a természetismereti szemléletformálásban töltött be fontos szerepet.

A műemlékegyüttestől ebben az évben is folytatódtak a rendszeresített túrák az eurázsiai vadlovak és az európai bölények bemutatására is. Ezek a túrák az egyéb Pityerszeren igénybe vehető kiegészítő szolgáltatásokkal kombinálva sok csoport komplex megismerési igényét szolgálták.

A 2020. évben vásárolt ún. Guminár-ház felújítása és a műemlékegyütteshez szervesen illeszkedő kiállítás létrehozása az „Egy hagyományos őrségi lakóház, az ún. "Guminár ház" Natura 2000 bemutató hálózati ponttá alakítása az Őrségi Népi Műemlékegyütteshez csatlakozó attrakcióként” elnevezésű KEHOP Plusz projekt tervben szerepel.

Sághegyi Múzeum

A Sághegyi Múzeum néhány éve történt teljes felújítása, interaktív kiállítási egységekkel való kiegészítése, a teljes kiállítási anyag megújítása minőségi javulást jelentett a kínálati oldalon. A bemutatóhelyet 2022-ben is Celldömölk Város Önkormányzat üzemeltette.

Ökoturisztikai Információs Centrum

Az Apátistvánfalvánlétesült bemutatóhely a szlovén ajkú Rába-menti turisztikai vállalkozások segítségét, a szomszédos natúrparkokkal (Goričko, Raab) való kapcsolatok kiterjesztését, a helyi közösség szemléletformálását tűzte ki célul. A 2022-es évben a vendvidéki szakvezetési túrák elsődleges kiindulópontjaként funkcionált.

Természetturisztikai Kutatóközpont és Kutatóház (Lápok Háza)

A Lápok Házában kapott helyet „A lápok titokzatos világa” elnevezésű interaktív kiállítás, mely az őrségi lápok jellegzetességeit hivatott bemutatni. A házban található kiállítás mellett 2022-ben nemcsak ajándékbolttal és turisztikai információ-nyújtással segítettük az ide látogatókat, hanem büfé szolgáltatást is biztosítottunk. A ház udvarán található kültéri tanterem fedett helyen biztosította a különböző foglalkozásokat. Itt kapott még helyet egy kis játszótér és egy kialakított szalonnasütő hely is. Az itt nyújtott szolgáltatásokat bővítette a tőzegmohás láprétegen található tanösvényen vezetett túra, illetve a Szőce-patakon végzett biológiai vízminőség vizsgálat, a patak makrogerinctelen faunájának bemutatása is.

2022-ben az üzemeltetést végző személyzet továbbra is 1 főre korlátozódott, így a nyitvatartási időt csökkentenünk kellett, szezonon kívül hétfőn és kedden zárva tartottunk, a hét többi napjain pedig 10.00-16.00-ig volt a nyitvatartás.

12.1.4 Természetiskolai minősítésre felterjesztett helyszínek

Harmatfű Természetiskola

A 2019-ben felújított épület 10 szobájában összesen 33 főt tudunk elszállásolni, két-, három-,

és négyágyas szobákban. Emellett melegítőkonyha és egy közösségi helyiség található még az épületben. Az épület környezetében egy fedett kerékpártároló és egy tűzrakóhely került kialakításra, valamint itt kapott helyet a felelős hulladékgazdálkodás megismertetését szolgáló tanösvényünk. További két objektum található a természetiskolai szálláshely udvarán, a lovak életét és a muraközi ló jellegzetességeit bemutató interaktív Muraközi tanterem és vizes élőhelyek hangulatát megidéző a Fekete gólya játszótér.

12.1.5 Szálláshelyek

Keserúszeri Vendégház és sátorozóhely

A Keserúszeri Vendégház a Téry Ödön Turistaház Fejlesztési Programnak köszönhetően 2020-ban megújult. A komfortnövelő fejlesztésnek köszönhetően a 4 db négyágyas szobát 3 ágyassá alakítottuk (pótágyazási lehetőség biztosított), minden szobához külön fürdőszobát építettünk ki, a fűtést elektromos fűtésre cseréltük, az energiaellátást napelem biztosítja és szűrkevíz-hasznosítási rendszert alakítottunk ki.

A vendégház udvaratovábbra is 30 fő sátorozását teszi lehetővé, vizesblokkokkal és konyhával.

Harmatfű Természetiskola Szállás

A 2019-ben felújított épület 10 szobájában összesen 33 főt tudunk elszállásolni, két-, három-, és négyágyas szobákban. Emellett melegítőkonyha és egy közösségi helyiség található még az épületben.

12.1.6 Új ökoturisztikai és környezeti nevelési létesítmények

Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont és Kenukikötő

2022. április 1-jén került átadásra Csákánydoroszlón a Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont és Kenukikötő. A Rába-folyó partján létesült épületegyüttes célja, hogy a térségben élők és az ide látogató turisták egyaránt felfedezhessék, megismerhessék a Rába sajátos és gazdag élővilágát. A főépületben található interaktív kiállítás átfogó képet próbál nyújtani az érdeklődőknek a Rába történetéről, jellegzetességeiről. Mindezt különféle játékos megoldásokkal szemléltetve, mely kicsik és nagyok számára egyaránt élményszerű felfedezést eredményez.

A főépületben került kialakításra a majdani sátrazóhelyhez szükséges vizesblokk, mosókonyha és melegítőkonyha is.

Az épületegyütteshez tartozik még egy kerékpártároló és egy kenutároló épület is. A pályázatból 25 db gyermek és 15 db felnőtt kerékpár, valamint a vízi túrázáshoz szükséges kenuk, raftok és a szükséges kiegészítők beszerzése is megtörtént.

A víziturisztikai szolgáltatásokat a helyi Kormorán Kenu Közhasznú Egyesülettel kötött megbízási szerződés alapján nyújtjuk. Előzetes egyeztetést követően, illetve előre meghirdetett időpontokban (júniustól augusztusig kedden, csütörtökön, szombaton és vasárnap, délelőtt és délután) szerveztünk raft hajókkal vízitúrákat.

12.2 Ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

12.2.1 Szakvezetési túrák, speciális túrák

A 2022-es esztendőben 8895 fő vett részt összesen szakvezetéseinken, nyílt túráinkon. Ebbe a munkába a Természetvédelmi Őrszolgálat és a Természetmegőrzési Osztály munkatársai is aktívan bekapcsolódtak. Az Európai Nemzeti Parkok Napján speciális Bölényszafarit tartottunk a kondorfai Hegy-Völgy Vadon Területen. Szerveztünk természetismereti túrát a virágzó tőzegmohás láprétre, a kockásliliomos erdőbe, és a nemrégiben védett területté nyilvánított jáki kardvirágos erdőbe. A téli és tavaszi túrák a családok, baráti társaságok körében voltak népszerűek. Ezekben a túrákon igyekeztünk a kevésbé ismert és látogatott túraútvonalakat, helyszíneket bemutatni, úgymint a bajánsenyei Kis-hegy, a kercaszomori tanösvények, Ispánk körüli útvonalak, illetve a Gyantászok útja tanösvény Apátistvánfalván. Az Észak-vasi Tájegységben harkályszinkront szerveztünk, Kilátótól kilátóig túrát tartottunk a kőszegi legelőn, illetve Lombbúcsúztató erdei sétát szerveztünk. Bemutattuk téli madárvendégeinket, valamint Őriszentpéteren szertúrát szerveztünk többek közt a Táj Nemzetközi Napján is. Megszerveztük az Őrségi túranapot Szalafőn, melyen 3 különböző hosszúságú túrán vehettek részt az érdeklődők. Összesen 558 fő vett részt ezeken a túrákon. Az Őrségi Népi Műemlékegyüttesnél tárlatvezetést tartottunk az év során előzetes bejelentkezés alapján, melyeken összesen 7167 fő vett részt. A szócei tőzegmohás lápréten 771 főnek tartottunk szervezett túrát. Előzetes bejelentkezés alapján 399 főt kísértünk szakvezetéseinken szerte az Őrségben.

12.2.2 Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvények

A **nyílt napokon** 2022-ben is változatos programokkal vártuk az érdeklődőket. Az újonnan megnyílt Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpontnál családi nyílt napot szerveztünk júniusban, melyen 25 fő vett részt.

A kőszegi Chernel-kertben gólyagyűrűzési bemutatót szerveztünk, melyen 50 fő érdeklődő figyelte meg a gyűrűzés folyamatát. A kőszegi legelőn kora esti sétát szerveztünk, melyen 39 fő vett részt. Kőszeg környéki helyszíneken gólya road show-t tartottunk, összesen 276 fő érdeklődő részvételével. Terepi rovarnapon ismertettük meg az Alsó réten élő rovarokat 25 fő résztvevővel.

A **jeles napok** alkalmait a 2022-es évben az óvodás és az általános iskolás korosztály számára a Madarak és Fák Napjával kezdtük, melyen Nadasd, Körmend, Szentgotthárd, Zalalövő és Bajánsenye iskoláiban összesen 705 gyermek vett részt. A Halak világnapján szervezett előadáson 4 fő vett részt.

Az Állatok Világnapján a Chernel-kertben 40 fő, Bajánsenyén pedig 25 fő vett részt.

A **saját szervezésű rendezvények** közül a megszokott módon, az Őrségi Népi Műemlékegyüttesnél rendezett Húsvétváron 1698 fő, a Pünkösdőlőn 1698 fő, a Tökfesztyálon pedig 1298 fő vett részt.

A márciusban tartott Csörgőalma Oltónapon 45 fő ismerkedett a hagyományos gyümölcsfajtákkal.

A Miénk itt a rét! elnevezésű rendezvényt a kőszegi Alsó-réten 570 fő látogatta meg

12.2.3 Természetiskolai minősítésre felterjesztett programszolgáltatás

Természetiskola programot 127 gyermeknek és 12 pedagógusnak tartottunk. Ezen kívül két alkalommal saját szervezésű napközis nyári tábor hirdettünk a közelben lakó gyermekeknek, melyen összesen 49 gyermek vett részt, illetve természetiskolai foglalkozást tartottunk egyéb táborokban összesen 160 gyermeknek.

12.2.4 Egyéb ökoturisztikai és környezeti nevelési programok, szolgáltatások

Az Igazgatóság egész évben tartotta a kapcsolatot a helyi óvodákkal, térségi általános és középiskolákkal, valamint felsőfokú oktatási intézményekkel. Összesen 941 fő gyermeknek tartottunk tanóra jellegű előadást vagy valamilyen témaphoz illeszkedő természetismereti programot az iskolákban, óvodákban.

Az Órségi Népi Műemlékegyüttesnél szervezett kézműves foglalkozásaink továbbra is nagy népszerűségnek örvendenek. Ezeken a foglalkozásokon az órségi hagyományokkal igyekszünk megismertetni a résztvevőket, így „hókkön” sült kerek perccet készítünk, mézeskalácsot díszítünk, reflexíjjal íjászcodunk, a hagyományos tökmagolajsajtolás menetét mutatjuk be kóstolási lehetőséggel, fazekas bemutatót tartunk, korongozási lehetőséget nyújtunk, illetve táncházat tartunk. Összesen 2842 fő vett részt foglalkozásainkon a 2022. évben.

Egy nyertes Erasmus ifjúsági mobilitás programnak köszönhetően egy hetes nemzetközi tábor tartottunk 16 fő, 18-25 éves korosztályú természetvédelmi érdeklődésű fiatalnak, akik Németországból, Romániából és Magyarországról érkeztek. A tábor során a résztvevőkkel megismertettük a határmenti térség növény- és állatvilágát, természetvédelmi törekvéseinket, ellátogattunk bemutatóhelyeinkre, és a program „termékeként” létrehoztunk egy gyógy-és fűszernövénykertet a Harmatfű Természetiskola udvarán.

A nemzeti park alapításának 20. évfordulója alkalmából rajzpályázatot hirdettünk „Mit jelent számodra az Órségi Nemzeti Park?” címmel, melyre összesen 309 gyermek nyújtotta be alkotását.

Emellett kreatív alkotói pályázatot hirdettünk az Erasmus pályázatból kialakított gyógy-és fűszernövény kert növényeinek névtábláihoz. Erre a pályázatra összesen 80 pályamű érkezett.

A Natura 2000 Látogatóközpontban két kiállítás szerveztünk 2022-ben. Az Év Természetfotósa kiállítást 35 fő tekintette meg, a Gyepék világa kiállítás pedig 79 fő.

A kőszegi Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontban az Év Természetfotósa kiállítást 989 fő tekintette meg.

Előadást tartottunk Szombathelyen a MozgáSOS nap alkalmából, illetve a Hermann Ottó Középiskola országos környezetvédelmi versenyén, Kőszegen a Chernel 50 emlékévé keretében a Chernel családról, illetve tárogató és cimbalom koncertet szerveztünk a Chernel kertben. Ezeken a programokon összesen 240 fő vett részt.

Egyéb helyszíneken szakmai eladásokat 70 főnek tartottunk.

Együttműködési megállapodásunk az alábbi iskolákkal és óvodákkal van:

- Kossics József Kétnyelvű Általános Iskola és Óvoda Felsőszőlők
- Körzeti Általános Iskola Őriszentpéter

- Apátistvánfalvi Kéttannyelvű Általános Iskola és Óvoda
- Kölcsey utcai Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola, Körmend
- Pankasz, Kistrákos, Viszák Általános Iskolája és Óvodája
- Csaba József ÁMK, Csákánydoroszló
- Széchenyi István ÁMK Általános Iskola, Nadasd
- Somogyi Béla Általános Iskola, Körmend
- Magyarlak – Csörötnek Általános Iskola és Óvoda
- Zalalövői Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola
- Pöttömsziget Óvoda és Bölcsőde Bajánsenye
- Katica Óvoda Óriszentpéter
- Zalalövői Napközi otthonos Óvoda
- Kétnyelvű Általános Iskola Pártosfalva (Szlovénia)
- Izsák Imre Általános Iskola Zalaegerszeg
- Rábagyarmati Általános Iskola

12.2.5 *Kiadványok*

Igazgatóságunk a 2022-es évben az Őrségi fazekasok címmel adtuk ki könyvet, melyet az Agrárminisztérium támogatott.

A Pananet+ pályázatnak köszönhetően immár hatodik alkalommal adtuk ki népszerű, nemzeti parki újságunkat, mely a Harmónia – Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság lapja nevet viseli. A 20 éves évfordulónkról megemlékező szám 11 300 példányban került terjesztésre, a nemzeti park valamennyi háztartásába eljuttattuk.

12.2.6 *Látogatóstatisztika*

Őrségi Népi Műemlékegyüttes

Az Őrségi Népi Műemlékegyüttes látogatói 2022-ben 7.678 fő teljes árú és 26.986 fő kedvezményes (diák/nyugdíjas, csoportos vagy családi) jegyet váltottak, így összesen 34.664 fő belépőjegyet vásárló látogatta a szabadtéri múzeumot. Az ingyenes kategóriába tartozó látogatók (6 éven aluliak, fogyatékkal élők és kísérőik, csoportot kísérő pedagógusok) száma 5.129 fő volt. 2022-ben így mindösszesen 39.793 főt regisztráltunk, ami 8 százalékos növekedés az előző évhez képest. A műemlékegyüttes 2022-ben március 10-től október 31-ig fogadta a látogatókat.

Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont

A Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont látogatószáma az alábbiak szerint alakult: teljes árú jegyből 701 db-ot, kedvezményes (csoportos/családi/diák/nyugdíjas) jegyből pedig 3.214 db-ot váltottak. Ingyenesen 815 fő látogatta az intézményt, így összesen, a 2021-es évhez képest közel 20 százalékos növekedés mellett, 4.730 fő látogatót regisztráltunk 2022-ben. A látogatóközpont februártól október végéig volt nyitva.

Sághegyi Múzeum

A bemutatóhelyet 2022-ben is Celldömölk Város Önkormányzata üzemeltette, az éves látogatószáma 1.781 fő volt, melyből 572 fő váltott teljes árú belépőjegyet, 1.209 fő pedig

kedvezményeset (diák, nyugdíjas vagy családi). A múzeum 2022-ben márciustól október végéig tartott nyitva.

Lápok Háza

A Lápok Háza látogatóinak száma 2022-ben a következőképpen alakult: 1.735 fő váltott teljes árú belépőjegyet, 2.280 fő pedig kedvezményeset (diák vagy nyugdíjas). Ingyenes látogatónk 200 fő volt, így összesen 4215 fő látogatónk volt 2022-ben. Ez 24 százalékos csökkenést jelent az előző évi látogatószámhoz képest, melynek fő oka a munkaerőhiány volt, ami miatt szezonon kívül hétfőn és kedden, szezonban pedig hétfőnként zárva voltunk.

Kiegészítő szolgáltatásként 32 alkalommal, összesen 771 főt vezettünk a tőzegmohás lápéren, illetve 59 diáknak tartottunk biológiai vízminőség vizsgálatot a Szőce pataknál. A Lápok Háza 2022-ben április közepétől október elejéig volt nyitva.

Natura 2000 Látogató- és Fogadóközpont

2022-ben a fogadóközpontban működő Tourinform Őrség irodát 13.391 fő látogatta meg – közel 67 százalékkal többen, mint tavaly. Az épület első emeletén kialakított kiállítás megtekintéséhez 1.983 db teljes árú és 1.668 db kedvezményes (diák/nyugdíjas) jegyet váltottak. 305 fő 6 éven aluli vagy fogyatékkal élő ingyenes látogató volt, így összesen 3.956 főt látogatót regisztráltunk, közel 13 százalékkal kevesebbet, mint 2021-ben. A látogatóközpont 2021-ben január 3-tól november végéig tartott nyitva.

Vizi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont

Az újonnan nyílt látogatóközpont április 30-tól várta vendégeit. Az interaktív kiállításra jegyet váltók közül 698 fő vásárolt teljes árú jegyet, 814 fő kedvezményeset, illetve 1.046 fő látogathatta meg ingyenesen, köszönhetően a bevezető, népszerűsítő időszaknak. Így 2022-ben összesen 2.558 fő látogatta meg a Rába-parti bemutatóhelyet.

Szakvezetés, garantált túrák

Csoportok esetében előzetes egyeztetéssel szakvezetést 517 főnek biztosítottunk, garantált és nyílt túráinkon összesen 8.378 fő vett részt, így szakvezetéseinknek 8.895 fő látogatója volt, ami közel 10 százalékkal több, mint a 2021-es évben.

Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény

2022-ben 4.056 fő fizető látogatót fogadtunk rendezvényeinken, és 1.407 fő vett részt valamely ingyenes programunkon.

Természetiskolai program

Természetiskolai programot 139 főnek biztosítottunk. Természetvédelmi napközis tábort 49 fő résztvevővel szerveztünk. Nem saját szervezésű táborban 160 főnek biztosítottunk természetismereti programot.

Csónak- és kenutúra

2022-től vízitúrákat is szerveztünk a Kormorán Kenu Közhasznú Egyesülettel közösen. A június közepétől augusztus végéig heti 8 alkalommal meghirdetett túrák 29 alkalommal indultak, összesen 181 fő vett részt rajtuk.

Kiállítás, előadás, rendezvények

Az Őrségi Nemzeti Parkot bemutató, illetve természetvédelemi témájú előadást 2022-ben 7 alkalommal, 310 főnek tartottunk.

Látogatóközpontjainkban 3 kiállítást tekinthettek meg a látogatók.

A kőszegi Madárvédelmi Mentőközpont munkatársai 2022-ben 2 alkalommal, összesen 326 főnek tartottak madárbemutatót megyeszerte.

Kézműves foglalkozások

Az Őrségi Népi Műemlékegyüttesnél szervezett kézműves és hagyományörző foglalkozások, gyermekprogramok továbbra is népszerűek voltak. A hagyományos tökmagolajsajtolás bemutatásán 448 fő, az Őrségi kerek perec készítésén 334 fő, íjászon 413 fő, kincskeresőn 660 fő, mézeskalács készítésén 99 fő, fazekas korongozáson 443 fő, fazekas bemutatón 65 fő, kötélverésen 205 fő, népi játékok foglalkozáson 179 fő vett részt. Összesen, a tavalyi évhez képest 20 százalékkal több, 2.842 fő kért valamilyen foglalkozást kiegészítő programként.

Keserűszeri Vendégház

A Keserűszeri Vendégházban 2022-ben 546 fő vendégünk volt, akik összesen 1.033 vendégéjszakát tölthettek el. Az 1 főre jutó átlagos vendégéjszaka 1,89 volt. A sátorozó helyen 72 fő szállt meg, 135 vendégéjszakát eltöltve. Az 1 főre jutó átlagos vendégéjszaka 1,88 volt. Összesen az előző évhez képest 116%-os növekedés tapasztalható, aminek az oka a szallas.hu weboldalon történő népszerűsítés.

Harmatfű Természetiskola

A Természetiskola szálláshelyén 740 fő szállt meg, összesen 1.531 vendégéjszakát tölthettek el itt. Az 1 főre jutó átlagos vendégéjszakák száma 2,07 volt.

Szállásszolgáltatásunkat 2022-ben így összesen 1.358 fő vette igénybe, az eltöltött vendégéjszakák száma összesen 2.699 volt, az 1 főre jutó vendégéjszakák száma 1,99.

12.2.6. táblázat: Látogatóstatisztika

12.1.2. táblázat: Látogatóstatisztika

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai bemutatóhelyek regisztrált látogatói							
Bemutatóhely neve	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Belépőjegy ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés		
1 Órségi Népi Műemlékegyüttes	34 664	5 129	39 793	750-1200			
2 Harmatfű Természetvédelmi Oktatóközpont					2022-ben bemutatóhelyként nem üzemelt		
3 Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont	3 915	815	4 730	350-1000			
4 Sághegyi Múzeum	1 781		1 781	700-2300	2022-ben Cellőmölki Önkormányzat működtette		
5 Lápok Háza	4 015	200	4 215	300-500			
6 Natura 2000 Látogatóközpont – Tourinform Órség	3 651	13 696	17 347	500-700			
7 Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont	1 512	1 046	2 558	850-1500	2022. április 30-tól		
Regisztrált látogatók összesen:	49 538	20 886	70 424				

A nemzeti park igazgatóság ökoturisztikai szolgáltatásainak regisztrált igénybevevői

Szolgáltatástípus	Fizetős látogatók (fő)	Nem fizetős látogatók (fő)	Összesen (fő)	Szolgáltatás ára (től-ig; Ft)	Megjegyzés
Szakvezetési túra, nyílt túra	8 720	175	8 895	650-1200	
Nyílt nap, jeles nap, saját szervezésű rendezvény	4 056	1 407	5 463	700-1000	
Erdei iskolai program	127	12	139	6150-13750	3/5 napos program teljes díja
Természetvédelmi táborok	49		49	21000-30000	a heti tábor díja
Barlangi kalandtúra			0		
Csónak- és kenutúra	181		181	6500-8000	
Fotótúrák			0		
Kulturális jellegű rendezvények (pl. koncertek)		145	145		
Egyéb: Kiállítás, előadás	70	552	622	10000	
Egyéb: Környezeti nevelés	1 079	2 240	3 319		
Egyéb: Környezeti nevelési foglalkozás kitelepüléseken	160	301	461	300	
Egyéb: Kézműves foglalkozások	2 842		2 842	300-750	
Regisztrált igénybevevők összesen:			22 116		

Szálláshelyek nemzeti park igazgatósági működtetésben

	Ár (tól-ig; Ft)	Megjegyzés
Szállóvendégek száma (fő)	2500-5400	
Vendégéjszakák száma (fő)		

Bemutatóhelyek és szolgáltatások összesen:	92 540
Szállóvendégek	1 358
Mindösszesen	93 898

12.2.7 Környezeti nevelési statisztika

A környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenységen résztvevők létszáma 2022-ben összesen 7.687 fő volt.

Szakvezetéses túrán 3.005 fő vett részt, mely 68 alkalommal gyalogos, 7 alkalommal kerékpáros, 29 alkalommal csónak-, illetve kenu túra, és 2 alkalommal rendhagyó, exkluzív természetismereti túra volt.

Természetiskola programon 95 fő vett részt, 4 alkalommal 3 napos bentlakásos program keretében.

Saját szervezésű szakmai napon 2.269 fő vett részt. Ezek a programok egy része valamilyen jeles naphoz köthető, melyeket saját helyszínen, illetve iskolákba, óvodákba kitelepülve is biztosítottunk, más része, mint pl. a Miénk itt réti!, vagy a családi élménynap egy-egy téma köré épülve foglalkoztatta a résztvevőket, illetve térségi rendezvények kísérőprogramjaként valósult meg.

Természetvédelmi tábor 2 alkalommal szerveztünk, összesen 49 gyermek vett részt az 5 napos programon.

Természetvédelmi szakmai előadást, tanórai jellegű előadást vagy ismeretterjesztő előadást 17 alkalommal tartottunk, összesen 835 főnek.

Egynapos osztálykiránduláson 33 alkalommal összesen 704 fő vett részt, mely során igénybe vették természetsimereti foglalkozásainkat, szakvezetésünket.

Egyéb tematikus programjaink közé soroljuk a madárgyűrzési alkalmakat és madarász-bemutatókat, a biológiai vízminőség vizsgálatot, az iskolai természetismereti vetélkedőket, a terepgyakorlatokat és szakmai gyakorlatokat, illetve a közösségi szolgálatot nálunk teljesítő diákok programját. Ezeken összesen 730 fő vett részt 2022-ben.

12.2.7. táblázat: Környezeti nevelési statisztika

ŐRSÉGI NPI 2022. ÉVI KÖRNYEZETI NEVELÉSI STATISZTIKAI ADATAI

Környezeti neveléshez kapcsolódó tevékenység	korosztály/helyszín	létszám (összes/év)				összesen fő	modul-foglalkozás/év db	belépőjegy /modul ára	megjegyzés
		fizetős (fő)	nem fizetős (fő)	regisztrált együtt (fő)	turnus//osztály				
Szakvezetési túra					3005				
gyalogos túra		2378	372	2750		68	650-1200		
kerékpáros túra		53	0	53		7	8000		
csónak-, kenu túra		181	0	181		29	6500-8000		
fotós/exkluzív túra		21	0	21		2	2000-3000		
Barlangi program, túravezetés		0	0	0		0	0		
Erdei iskola/óvoda					95				
3-5 napos ottalvós saját helyszínén	- iskolai korosztály	95	0	95		4	6150-13750		
	- óvodás csoport	0		0		0	0		
3-5 napos bejárós saját helyszínén	- iskolai korosztály	0	0	0		0	0		
	- óvodás csoport	0	0	0		0	0		

erdei iskolai program	- saját helyszín	0				0	0	0		0
	- külsős helyszín		0			0	0	0		0
saját szervezésű szakmai napok								2269		
nyílt nap, jeles nap	- saját helyszín	45	749	794	7		14		500-1500	
	- külsős helyszín /kitelepülés		1010	1010	7		14			
téma nap	- saját helyszín	73	0	73	3		3		500-1500	
	- külsős helyszín /kitelepülés	0	352	352	8		8			
családi nap	- saját helyszín	40	0	40	1		1		500-1500	
	- külsős helyszín /kitelepülés		0	0	0					
természetvédelmi táborok								49		
ottalvós		0	0	0	0					
napközis		49	0	49	2		30		21000-30000	
természetvédelmi szakmai előadások							0	835		0

tanóra jellegű	iskolai koroszt.	128	619	747	13	13	10000
ismeretterjesztő	felőtt koroszt.	70	18	88	4	4	10000
osztálykirándulás						704	
• egynapos		704	704	704	33		650
• kétnapos		0	0	0	0		0
Egyéb tematikus program						730	
madárgyűűzés		6	110	116	7		650-950
mobli program (terepi vízvizsgálat)		85	0	85	4		300
vetélkedő, rajzverseny			524	524	3		
Felnőttképzés		0		0	0		
Terepgyakorlat/szakmai gyak/közösségi szolgálat			5	5	5		
Regisztrált igénybevevők összesen:						7687	146

12.3 Társadalmi kapcsolatok

12.3.1 Nemzeti Parki Termék Védjegyrendszer működtetése, pályázati eredmények, programok bemutatás

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság a 2022-es évben újabb Nemzeti Parki Termék Védjegy pályázatot nem írt ki.

Meglévő védjegyeink:

Termelők, és termékeik:

ifj. Albert Attila, Magyarszombatfa – fazekas termékek

ifj. Cseke János, Magyarszombatfa – fazekas termékek

Kovács Erika, Felsőjánosfa – fazekas termékek

Vörös Gábor, Magyarszombatfa – fazekas termékek

Zsohár Gyula, Óriszentpéter – fazekas termékek

Zaicz Tibor, Szalafő – fűszeres kecskesajt és tehénsajt, házi vaj

Köcöle Kft., Órimagyarósd – őrségi dődölle

Gyenes Csilla, Vadvirág méhes- és gyógyítókert, Orfalu – mézes cseresznyedzsem, szilvalekvár, mézes gesztenyekrém csokoládéval

Galambos Gyula, Vadvirág méhes- és gyógyítókert, Orfalu – fenyőrügyes erdei harmatméz, erdei harmatméz,

Vendvidék íze vegyes virágméz, virágpóros, propoliszos mézkrém, gesztenyeméz

Virág Nikoletta, Kétvölgy – mentás csalánszörp, málnaszörp, eperszörp

Manufaktúra Kulináris Zrt., Magyarszombatfa – őrségi Szent György lágy és félkemény kecskesajt család, őrségi félkemény tehénsajt

Németh Anita Eszter, Nagyrákos – gomolya sajt, trappista sajt, parenyica sajt, túró

Markó Sándor, Szatta – batul alma pálinka, citromfűves fenyőrügy szörp

Szabó Gábor, Órimagyarósd – melegen sajtolt tökmagolaj, tökmagkrém

Tamaskó Sándor, Szalafő – szárított vargánya, kópic, véka

Orbán Lajos, Óriszentpéter – szakajtó, véka, méhkas, kenyértartó

Kétvölgy Vendégház, Kétvölgy – szálláshely

Ferencz Porta, Szalafő – szálláshely

Kosbor Panzió, Magyarszombatfa – szálláshely

A védjegyes termelőink és termékeik népszerűsítése az Igazgatóság mindkét honlapján (www.orseginemzetipark.hu, www.orseg.info), és a közösségi oldalainkon is folyamatos volt. Saját szervezésű rendezvényeink alkalmával díjmentes árusítási lehetőséget biztosítottunk számukra. A nyári időszakban folyamatos árusítási lehetőséget biztosítottunk az Őrségi Népi Műemlékegyüttesnél. Ajándékboltunk kínálatában igyekeztünk minél több védjegyes terméket felvonultatni. Tourinform irodánkban lehetőséget biztosítottunk termelőinknek a nyomtatott prospektusaik elhelyezésére. Az igazgatóság által szervezett konferenciák, előadások,

értekezletek, rendezvények alkalmával az étkeztetés biztosításához a védjegyes termékeket részesítettük előnyben.

12.3.2 Natúrparkokkal való kapcsolat

Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság az Írott-kő Natúrparkért Egyesület egyik alapító szervezete. A natúrparkkal szoros kapcsolatot ápol Igazgatóságunk Észak-Vasi Tájegysége. Hagyományosan közösen rendezzük meg Vas vármegye legnagyobb természetvédelmi rendezvényét, a kőszegi Alsó-réten zajló Miénk itt a rét! programot.

2021-ben működési területünkön megalakult és natúrparki címet kapott a Vasi-Hegyhát Natúrpark. Igazgatóságunk aktív kapcsolatot ápol a natúrpark munkaszervezetével, az előkészítés során éppúgy támogatta a kezdeményezést, mint az alapítást követően megkezdődött gyakorlati tevékenységek tekintetében, elsősorban túrák lebonyolításában.

12.3.3 Kommunikáció – hírlevelek, honlapok, rendszeres kiadványok

Igazgatóságunk célja, hogy széles körben ismertté tegyük a nemzeti park és Vas vármegye természeti értékeinek megőrzése terén folytatott erőfeszítéseinket, hírt adjunk eredményeinkről, betekintést engedjünk munkánk érdekes pillanataiba, minél több látogatót vonzzunk rendezvényeinkre, bemutatóhelyeinkre és végső soron minél többeket magunk mellé állítsunk.

Honlapok és facebook oldalak

Átlagosan heti gyakorisággal jelentetünk meg a honlapjainkon új híreket, és azok készítésébe az Igazgatóság minden szervezeti egységét bevonjuk.

Igazgatóságunk a 2022-es esztendőben is több honlapot gondozott. Két saját fenntartású honlapunk a www.orseginemzetipark.hu és a www.orseg.info, melyekre egész évben folyamatosan felkerülnek az aktuális információk (szakmai hírek, rendezvények, aktuális túrák, kiállítások, akcióprogramok), továbbá az érdeklődők betekintheznek a védett természeti területek, a gyakorlati természetvédelem, a kutatás, a monitoring, az agrár-környezetgazdálkodás, a projektek és az ökoturizmus témakörökben felhelyezett anyagokba. Az orseg.info betöltve célját előrevivő módon teremti meg az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság szakmai koordinációjával a nemzeti parki kistájak turisztikai összefogását, ezáltal hatékonyan járulva hozzá a helyi turizmusgazdaság élénkítéséhez.

A www.buboscinege.hu honlapunk a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontot, illetve a Kőszeg környéki tevékenységeinket népszerűsíti.

Az igazgatósági honlapokon szereplő információk frissítését az egyes osztályok jelzése alapján a Környezeti nevelési és ökoturisztikai osztály kijelölt dolgozója, illetve a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont honlapjának frissítését az ott szolgálatot teljesítő kolléga végezte.

Ugyanezeket a híreket a közösségi médiában is megjelentettük, illetve igyekeztünk folyamatosan fenntartani az érdeklődést különböző bejegyzésekkel. A következő követőszámokat és oldalkedveléseket értük el Facebook oldalainkon 2022-ben:

- Őrségi Nemzeti Park
 - o követő: 11.943
 - o oldalkedvelés: 11.800
 - o oldal elérése: 198.109
- Őrségi Népi Műemlékegyüttes
 - o követő: 5.034
 - o oldalkedvelés: 4.850
 - o oldal elérése: 425.824
- Őrség.info
 - o követő: 5.191
 - o oldalkedvelés: 5.100
 - o oldal elérése: 25.311
- Őrségi vadon
 - o követő: 3.307
 - o oldal elérése: 22.026
- Tourinform Őrség
 - o követő: 1.694
 - o oldalkedvelés: 1.600
 - o oldal elérése: 25.311
- Lápok Háza
 - o követő: 1.053
 - o oldalkedvelés: 1.000
 - o oldal elérése: 32.855
- Harmatfű Természetiskola
 - o követő: 499
 - o oldalkedvelés: 480
 - o oldal elérése: 78.209
- Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont
 - o követő: 4.947
 - o oldalkedvelés: 397
 - o oldal elérése: 110.589
- Keserűszeri Vendégház
 - o követő: 603
 - o oldalkedvelés: 590
 - o oldal elérése: 6.333
- Őrségi Tökfesztivál
 - o követő: 7.368
 - o oldalkedvelés: 6.900
 - o oldal elérése: 128.142

Az Instagramon szereplő Őrségi Nemzeti Park profilunkat meg kellett újítanunk, az új oldal követőinek száma 431 fő.

Egyéb kommunikációs csatornák

2022-ben hatodik alkalommal jelentettünk meg saját újságot. A Harmónia címen, 11.300 pld-ban megjelent lapot a nemzeti park minden háztartásába eljuttattuk. Az újság kedvelt a lakosság, a látogatók és a döntéshozók részéről is.

Ebben az esztendőben is nagy hangsúlyt fektettünk a hozzánk érkező vendégek korrekt,

naprakész tájékoztatására, illetve a turistákkal folytatott helyi kommunikációink, szakvezetéseink színvonalára. Annál is inkább, hiszen valljuk, hogy a legjobb reklám a személyes pozitív élmény.

Turisztikai programjainkat, rendezvényeinket, nemzeti parkunkat érintő fontosabb eseményeket, természetiskolai programunkat koncentráltan időzített, a fokozott érdeklődésre számot tartó helyeken történő plakátolás és az érdeklődési körönként célzottan eljuttatott direkt mailek mellett az alábbi médiákban népszerűsítettük:

- Vas Népe
- Turista Magazin
- TermészetBúvár Magazin
- Állatvilág Magazin
- Nyugat.hu
- Credo Rádió
- Mária Rádió
- KarcFM
- MTVA
- TV2
- Kossuth Rádió
- szeretlekmagyarország.hu
- kiranduljnalunk.hu
- kornyeye.hu
- programturizmus.hu
- osztalykirandulas.hu
- Varázslatos Magyarország magazin

12.4 Tervezett fejlesztések (2023)

A 2023-as év ökoturisztikai és környezeti nevelési munkájának fókuszában a turisztikai létesítmények professzionális üzemeltetése, a környezeti nevelési programok minél szélesebb körű megismertetése és alkalmazása, valamint a tervezés alatt álló ökoturisztikai, környezeti nevelési pályázatok írása, elindítása áll.

- A Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont működtetése, a vízi turisztikai szolgáltatások továbbfejlesztése (több hosszúságú vízitúra lehetősége, kenu- és rafttúrák bevezetése), kerékpárbérlés lehetőségének kifejlesztése, családi programok megvalósítása a hosszabb tartózkodási idő érdekében, sátorhelyhez szükséges működési engedély megszerzése.
- Az Őrségi Népi Műemlékegyüttes új fogadóépületének, illetve környezetének komplex fejlesztésére irányuló tervek részleteinek kidolgozása.
- A Lápok Háza kiállításának bővítése.
- Természetismereti nyári táborok szervezése több korcsoport számára is.
- A GRASSLAND-HU LIFE IP projekt keretében 2020-ban megvalósult környezeti nevelési terepi oktatócsomag további alkalmazása, eljuttatása a térségi iskolákba (Tantermedbe költözik az Őrségi Nemzeti Park)
- Természetismereti vetélkedő-sorozat lebonyolítása levelezős fordulókkal és személyes jelenlétet igénylő döntővel a térségi iskolák számára.
- Az Őrségi Népi Műemlékegyüttesnél hagyományosan megrendezésre kerülő

Pünkösddőlő rendezvény „zöldítése”, a természetvédelem fókuszba helyezése a programok esetében.

- Tanösvényeink további felújítása.

E mellett nagy hangsúlyt fektetünk a nemzeti park természetvédelmi céljait szolgáló térségi, és a határon átnyúló turisztikai kapcsolatok fejlesztésére, az orseg.info honlap további népszerűsítésére, a költséghatékony marketingelemek fokozott használatára.

A nemzeti parki védjegy termékek további népszerűsítése, a védjegy rendszer felülvizsgálata, megújítása, ősszel újabb kiírás megvalósítása.

12.5 Együttműködési megállapodások

- Aktív- és Ökoturisztikai Fejlesztési Központ
- Katica Óvoda Óriszentpéter
- Körmendi Rendészeti Szakközépiskola
- Körzeti Általános Iskola Óriszentpéter
- Magyar Kerékpáros és Turista Szövetség
- Magyar Turisztikai Ügynökség
- Órállók Alapítvány
- Órségi Kerékpáros és Természetbarát Egyesület
- Pöttömsziget Óvoda és Bölcsöde, Bajánsenye
- Roth Gyula Erdészeti, Faipari Szakközépiskola és Kollégium Sopron
- Soproni Egyetem
- Szent István Egyetem Környezettudományi Intézet
- Vas Vármegyei Szakképzési Centrum Hefele Menyhért Szakképző Iskola
- Vas Vármegyei Turizmus Szövetség
- Vasi Hegyhát-Rábamente Közhasznú Egyesület
- Zalalövői Általános Iskola és AMI

12.6 Fontosabb események

- Az Órségi Nemzeti Park Igazgatóság 20 éves alapításának alkalmából jubileumi ünnepséget szerveztünk március 9-én, melyen bemutattuk igazgatóságunk 20 évét dokumentáló filmünket is.
- A jubileum kapcsán rajzpályázatot hirdettünk az általános iskolás korosztály számára „Mit jelent számomra az Órségi Nemzeti Park?” címmel. A pályázatra 315 rajz érkezett.
- Átadásra került az Órségi Népi Műemlékegyüttesnél felújított Visontai lakóház is március 9-én.
- Átadásra került a csákánydoroszlói Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont április 1-jén.
- Együttműködési megállapodást kötöttünk a Kormorán Kenu Közhasznú Egyesülettel a vízi turisztikai szolgáltatások kapcsán, és elindítottuk nyári programjainkat.
- 2022-ben is megjelentettük Harmónia újságunkat, mely igazgatóságunk tevékenységét mutatja be a térségben élőknek.
- Immár hagyományosnak nevezhető közös művészeti pályázatot írtunk ki a Raab Natúrparkkal és a Goričko Tájvédelmi Parkkal „Húsvéti tojások” címmel az általános iskola alsós korosztályának. A beérkezett pályaművek bíralata után a nyertes műveket egy e-bookban jelentettük meg.

- Őrségi túranapot hirdettünk március 15-én, melyen 3 különböző hosszúságú távon túrázhattak Szalafő körül a résztvevők.
- Oltónapot szerveztünk a Csörgőalma gyümölcsöskertben található hagyományos gyümölcsfajták népszerűsítése érdekében március 26-án.
- Házi konferenciát tartottunk, melyen az ŐNPI-nél zajló természetvédelmi kutatások eredményeit ismerhették meg kollégáink.
- Természetiskolánk 3 és 5 napos programjai minősítést szereztek.
- Meghirdettük a Chernel Emlékévet, melynek keretében ünnepi előadótűlést szerveztünk a Chernel családról és tárogató és cimbalom koncertet szerveztünk a Chernel kertben.
- Az Európai Nemzeti Parkok Napja alkalmából Bölényszafarit szerveztünk.
- Megszerveztük a hagyományos Miénk itt a rét! elnevezésű rendezvényünket a kőszegi Alsó-réten májusban.
- Részt vettünk a Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvényén Balatonfüreden.
- Erasmus ifjúsági mobilitás tábort szerveztünk 3 ország részvételével.
- Helyszínt biztosítottunk a Gyepék titkai vándorkiállításnak.
- Két alkalommal egyhetes napközis nyári tábort (Tarkalepke tábor) szerveztünk a helyi gyermekeknek.
- Programot biztosítottunk két helyszínen (Őrségi Népi Műemlékegyüttes, Lápok Háza) a Kerékpáros Vándortábor résztvevőinek.
- Három bemutatóhelyünk Kajla pecsételőpontként működik, a Körtike tanösvénnyel pedig csatlakoztunk az országos Kajla-körök kampányhoz.
- Helyszínt biztosítottunk a Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpontnál az Őrségi Bringás Gravel Kalandok elnevezésű kerékpáros versenynek.
- Helyszínt biztosítottunk a Natura 2000 Látogatóközpontnál az Őrségi Félmaraton elnevezésű futóversenynek.
- Megrendeztük hagyományos pityerszeri rendezvényeinket, a Húsvétvárót, a Pünksödölőt és a Tökfesztiált is.
- Felújításra került az Őrségi Népi Műemlékegyüttes Zsoldos-féle kerített házában lévő tüzelőberendezés és kémény.
- Részt vettünk a Törpeegér Gála és Forgatag rendezvényen, Budapesten,
- Tanösvényeink egy részét felújítottuk.

12.3. táblázat: Turisztikai infrastruktúra

	Száma	Férőhely/befogadó-képesség (fő)	Állapotuk rövid értékelése
Látogató/oktatóközpont Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont/ Natura 2000 Látogatóközpont/Vizi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont	3	150 / 80 / 100	Közepes / Kiváló / Kiváló.
Múzeum (szabadtéri)	1	150	A folyamatos állagmegóvó karbantartás ellenére romló.
Tanösvény	21	-	Állagromlás miatt a felújítás folyamatos.

12.4. táblázat: Állandó kiállítás

Cím	Befogadóképesség (fő)	Kiállítás témája	Látogathatóság
A Kőszegi-hegység természeti értékei	100	A Kőszegi-hegység természeti értékei	egész évben, nyitva tartás szerint
Chernel István Emlékszoba	100	Chernel István munkássága	egész évben, nyitva tartás szerint
A madarak élete	100	A madarak élete	egész évben, nyitva tartás szerint
Őrségi Népi Műemlékegyüttes	150	A helyszínen megőrzött és berendezett műemlék-együttes épületei szemléletesen példázzák lakói építészeti kultúráját, hagyományos életmódját.	szezonális 04.01-11.04.: hétfő-vasárnap: 10.00-17.00 06.01.-08.31.: hétfő-vasárnap: 10.00-18.00
A Sághegy, az idők tanúja	80	Interaktív kiállítás a Sághegy múltjáról és értékeiről	Szezonális 04.01-10.31.: kedd-vasárnap: 10.00-17.00
Natura 2000 kiállítás	80	Élőhelyek és életközösségek az Őrségben.	egész évben, nyitva tartás szerint
Lápok Háza – A Lápok titokzatos világa	30	A Lápok titokzatos világát mutatja be.	04.12-06.14.: szerda-vasárnap: 10.00-16.00, 06.15-08.31.: kedd-vasárnap: 10.00-17.00, 09.01-11.05.: szerda-vasárnap: 10.00-16.00

<p>Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont - A Rába csodálatos világa</p>	<p>100</p>	<p>A Rába természeti értékeit mutatja be.</p>	<p>04.01-04.30.: szombat-vasárnap 9.00 – 15.00, 05.01-06.14.: kedd-vasárnap 9.00-16.00, 06.15-08.31.: hétfő-vasárnap 9.00 – 18.00, 09.01-09.30.: kedd-vasárnap 9.00-16.00, 10.01-10.31.: szombat-vasárnap 9.00 – 15.00</p>
--	------------	---	--

Az első három kiállítás helyszíne a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont.

12.5. táblázat: Tanösvények

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Chernel-kerti Tanösvény	Kószeg	300 m	természetismereti	ÓNPI	nincs
Bübos cinege Élményösvény	Kószeg	300 m	természetismereti	ÓNPI	nincs
Sághegyi Tanösvény	Sághegyi TK	200 m	természetismereti	ÓNPI	nincs
Geológiai Tanösvény	Sághegyi TK	600 m	természetismereti	ÓNPI	nincs
Rezgőnyár tanösvény	Óriszentpéter	300 m	botanikai	ÓNPI	nincs
Sárgaliliom tanösvény	Velemér-Magyarszombatfa	6,2 km	természeti-kulturális	ÓNPI	nincs
Szala – menti tanösvény	Szala-fő-Óriszentpéter	3,8 km	természetismereti	ÓNPI	nincs
Körtike tanösvény	Szala-fő	6,2 km	természetismereti	ÓNPI	nincs
Felsőszéri tanösvény	Szala-fő	1,7 m	néprajzi	ÓNPI	nincs
Fürge cselle tanösvény	Kercaszomor	3,2 m	természetismereti	ÓNPI	nincs
Szomorócezi tanösvény	Kercaszomoron	3 km	kultúrtörténeti	ÓNPI	nincs
Hármashatár tanösvény	Felsőszőlők	4,7 km	természetismereti	ÓNPI	nincs
Rába-menti tanösvény	Alsószőlők	5,2 km	természetismereti	ÓNPI	nincs
Nyugati Pont tanösvény	Szakonyfalu	2,2 km	természetismereti	ÓNPI	nincs
Áfonyás tanösvény	Orfalu	5,1 km	természeti-kulturális	ÓNPI	nincs

Név	Helye	Hossza	Tanösvény jellege	Fenntartó, kezelő	Kiadvány
Malomgát tanösvény	Őrimagyarósd	4 km	természetismereti	ÖNPI	nincs
Tőzegmohás láprét tanösvény	Szóce	900 m	természetismereti	ÖNPI	nincs
Élet a kaszálógyümölcsösben tanösvény	Szalafő-Pityerszer	300 m	természetismereti	ÖNPI	nincs
Dobogó-erdő tanösvény	Horvát nádajla-Dobogó-erdő	2 km	természetismereti	ÖNPI	nincs
Felelős hulladékgyűjtéskódás tanösvény	Óriszentpéter	100 m	környezetvédelmi	ÖNPI	nincs
Gyantászok útja tanösvény	Apátistvánfalva	4,1 km	természetismereti	ÖNPI	nincs

12.6. táblázat: Oktató- és Látogatóközpontok – szállás

Név	Cím	Férőhely/ befogadóképesség (fő)	Állapot rövid leírása	Kihasználtság (%)
Harmatfű Természetiskola	9941 Óriszentpéter, Siskaszer 26/A	33	Kiváló, 2019. októbere óta működik	12,71
Natura 2000 Látogatóközpont	9941 Óriszentpéter, Városszer 57.		Kiváló, új	
Keserűszeri Kutatóház szállásépület	9941 Óriszentpéter, Keserűszer 17.	16	Felújított	17,69
Keserűszeri Kutatóház udvarán sátorozó hely	9941 Óriszentpéter, Keserűszer 17.	30	Közepes, korszerűsítésre szorul.	2,47
Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont	9730 Kőszeg Aradi vértanúk parkja		Közepes, korszerűsítésre szorul.	
Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont	9919 Csákánydoroszló, 0238 hrsz.		Kiváló, új	

12.7. táblázat: Kiadványok

No.	A saját kiadvány címe	Kiadás éve	Készlet (pld.)
1.	5 kihagyhatatlan látnivaló az Órségi Nemzeti Parkban	2020	8
2.	Aktívan a zöldben	2021	13150
3.	Aktívan a zöldben	2020	1000
4.	6 kihagyhatatlan ritkaság az Órségi Nemzeti Parkban	2020	50
5.	6 kihagyhatatlan ritkaság az Órségi Nemzeti Parkban	2020	500
6.	Natura 2000 területeket bemutató hálózat	2018	100
7.	Natura 2000 területeket bemutató hálózat	2018	125
8.	Tanösvények az Órségi Nemzeti Parkban	2020	0
9.	Erdei Iskola az Órségi Nemzeti Parkban	2020	500
10.	Kerékpártúra-ajánlatok az Órségi Nemzeti Parkban	2020	0
11.	Látnivalók az Órségi Nemzeti Parkban	2020	0
12.	Muraközi lovak az Órségi Nemzeti Parkban	2021	350
13.	Magyartarka szarvasmarhák az Órségi Nemzeti Parkban	2021	560
14.	Védjegyes termékek az Órségi Nemzeti Parkban	2021	300
15.	Erdőt, természetesen!	2021	350
16.	Órség és környéke turistakalauz	2021	12600
17.	Muraközi foglalkoztató füzet	2021	1400
18.	Miénk itt a rét! Módszertani kézikönyv	2021	90
19.	Miénk itt a rét! Módszertani kézikönyv	2021	120
20.	Harmónia, az Órségi Nemzeti Park Igazgatóság lapja	2022	50
21.	Vizes élőhelyek ökológiai hálzatának fejlesztése az osztrák-magyar határ régióban	2021	840
22.	Az Órségi Nemzeti Park	2015	25

12.8. táblázat: Társadalmi kapcsolatok

	Megjelenés/részvétel száma	
	Írott	Elektronikus
Kiaállítás, vásár: Részt vettünk a Vadászati Világkiállításban és a Magyar Nemzeti Parkok Hete nyitórendezvényén Balatonfüreden.		
Média		
helyi	102	143
regionális	36	51
országos	24	62
nemzetközi	0	0
Egyéb		

13. Kapcsolattartás hazai partnerszervezetekkel

13.1. táblázat: Együttműködés hivatalokkal, intézményekkel

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Celldömölk Város Önkormányzata	Celldömölk	A Sághegyi Múzeum és a Kemenes Vulkanpark nyitva tartásában működünk együtt.
Kőszeg Város Önkormányzata	Kőszeg	Együttműködés a Kőszegi-hegységet és a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont környezetét érintő ügyekben. Rendezvényeken való kölcsönös megjelenés.
Magyar Turisztikai Ügynökség	Budapest	Tourinform koordináció, szakmai képzések
Hermann Ottó Intézet	Budapest	GRASSLAN-HU projekt lebonyolítása.
Vármegyei és körzeti földhivatalok	Körmend, Szombathely	Védett területek bejegyzéseinek javítása
Nyugat-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság	Szombathely	Vízjogi engedélyezések egyeztetése, természetvédelmi szakmai szempontok érvényesítése a vízügyi létesítmények kezelésében
Vas Vármegyei Kormányhivatal Környezet- és Természetvédelmi Osztály	Szombathely	Szakvélemények adása
Nemzeti Adó- és Vámhivatal Nyugat-dunántúli Regionális Parancsnokság	Budapest	Közös ellenőrzések, továbbképzések
Vas Vármegyei Kormányhivatal Erdészeti Osztály	Szombathely	Erdészeti hatósági ügyek
NFK Erdészeti Főosztály, Északnyugat Dunántúli Erdőtervezési Osztály	Szombathely	Körzeti erdőtervek készítése
Vas Vármegyei Kormányhivatal Közlekedési, Műszaki Engedélyezési, Mérésügyi és Fogyasztóvédelmi Főosztály	Szombathely	Szakmai tanácsadás tervezési és engedélyezési eljárásokban
Vas Vármegyei Rendőr Főkapitányság	Szombathely	Közös járőrszolgálat, kölcsönös képzések, löfegyver-tartási ügyekben szabálysértési priorálás
Szlovén Köztársaság Főkonzulátusa	Szentgotthárd	Térségfejlesztés
Kisalföldi ASzC Herman Ottó Környezetvédelmi és Mezőgazdasági Technikum, Szakképző Iskola és Kollégium	Szombathely	Gyakorlati hely biztosítása
Soproni Egyetem	Sopron	Gyakorlati hely biztosítása, tanulmányutak vezetése, természetvédelmi mérnöki szakon és Doktori Iskolában oktatási tevékenység végzése.
Szent István Egyetem,	Gödöllő	Közös kutatás.

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Környezettudományi Intézet		
STKH Hulladékgazdálkodás Kft.	Sopron	Védett területeken lerakott hulladék kezelése.
Széchenyi Programiroda	Szombathely, Zalaegerszeg	Pályázatok kezelése.
Szentgotthárd Város Önkormányzata	Szentgotthárd	Partnerszervezet KEOP pályázatunkban
Őriszentpéter Város Önkormányzata	Őriszentpéter	Nemzeti Parki Védjegyes termékek - helyi termelői piac
Szombathelyi Erdészeti Zrt	Szombathely	Korábbi közös KEOP pályázat
Fertő-Hanság Nemzeti Park Igazgatóság	Sarród	madármentés

13.2. táblázat: Együttműködés civil szervezetekkel

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Kerekerdő Alapítvány	Szombathely	Szöcei szénagyűjtő tábor szervezése
Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület Vas megyei Helyi Csoport	Szombathely	Közös programok szervezése, közös terepi felmérések
Hegyek Vándorai Turista Egyesület	Budapest	Túraútvonalak kezelése, programszervezés
Őrség és Vidéke Vendégvárók Egyesülete	Őriszentpéter	Kapcsolattartás a helyi szállásadókkal, programszervezés
Vas Vármegye és Szombathely Város Regionális Vállalkozásfejlesztési Alapítványa	Szombathely	Előadás tartása
Pannon Kapu Kulturális Egyesület	Szentgotthárd	Előadás tartása
55. Batthyány L. cserkészcsapat	Körmend	Békamentésben részvétel
Őriszentpéterért Egyesület	Őriszentpéter	Közös programszervezés
Őrségi Kerékpáros és Természetbarát Egyesület	Őriszentpéter	Közös programszervezés, együttműködés elektromos kerékpártúrák terén
Magyar Kerékpáros Turisztikai Szövetség	Budapest	Kerékpáros vándortábor résztvevőinek szállás-szolgáltatás és programszervezés
Írottó Natúrparkért Egyesület	Kőszeg	Közös programszervezés
Magyartarka Tenyésztők Egyesülete	Budapest	Tenyésztési program
Szombathelyi Állatkórház	Szombathely	Madárvédelmi Mentőközpont állatorvosi felügyelete, állatmentés
Noé Állatambulancia	Szombathely	Állatmentés

Szervezet	Székhely	Tevékenység
Pro Silva Hungária Egyesület	Budapest	Erdőgazdálkodás, tájékoztatók
Somogy Természetvédelmi Szervezet	Somogyfajszt	Közös pályázatírás.
RÁBA-Műgát és Térségéért Egyesület	Répcelak	Együttműködés a környezeti nevelés terén
Vasi Hegyhát-Rábamente Közhasznú Turisztikai Egyesület	Vasvár	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése, közös programcsomagok kidolgozása
Tourinform Lenti	Lenti	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése.
Tourinform Zalaegerszeg	Zalaegerszeg	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése.
Tourinform Szombathely	Szombathely	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése.
Tourinform Szentgotthárd	Szentgotthárd	Turisztikai kiadványok kölcsönös terjesztése.
Őrállók Alapítvány	Őriszentpéter	Helyszín biztosítása környezeti nevelési tevékenységekhez
E.ON Hungária Zrt.	Győr	Áramütéses madárpusztulások csökkentése, mesterséges költőládák kihelyezése ragadozómadarak számára
MAVIR Zrt.	Budapest	Mesterséges költőládák kihelyezése ragadozómadarak számára
Vas Vármegyei Turizmus Szövetség	Szombathely	Turizmusszervezés, Marketing
Körmendi Bereki Bártás Egylet	Körmend	Szemétszedés (Rábatakarítás), vízi túrázás
Kormorán Kenu Közhasznú Egyesület	Csákánydoroszló	Vízi turisztikai szolgáltatások biztosítása.
Szalkay József Magyar Lepkészetű Egyesület	Érd	Országos Lepkészt Találkozó szervezése
Gyöngybagolyvédelmi Alapítvány	Orosztony	Szakmai programok, Erasmus tábor programjának segítése, közös pályázatok
Nagycsaládosok Országos Egyesülete	Budapest	Kedvezmények nyújtása

A fentebb említett szervezetekkel az együttműködés folyamatos. A fenti lista nem tartalmazza azokat az iskolákat, amelyekkel az Igazgatóság folyamatos együttműködést alakított ki és ápol immár évek óta, a környezeti tudatformálás céljából.

14. Közfoglalkoztatás

Az Országos Közfoglalkoztatási Program keretében 2022. évben összesen egy fő dolgozott Igazgatóságunknál. A Programban 2022-ben csak a január–február hónapok voltak érintettek, (2021. évi Országos Közfoglalkoztatási Program 2021. március 1 -2022. február 28.)

A Hatósági szerződés alapján 3 fő közfoglalkoztatott alkalmazására volt lehetőségünk, de a program elejétől foglalkoztatott 3 fő 2021. november 30. hatállyal felmondott, és nem sikerült feltölteni maradéktalanul az üresen maradt álláshelyeket, ezért a program végéig egy fő segítette az osztály munkáját, erdészeti segédmunkás munkakörben.

15. Belföldi és külföldi együttműködések

A Goričko Tájvédelmi Park, Raab Naturpark és az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság közös szervezésében művészeti pályázatot hirdettünk a húsvéti tojások témakörében, elsősorban landart művészeti alkotásokról készült fotókat gyűjtöttünk össze.

Az ausztriai Regionalmanagement Burgenland, a Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel, a Burgenland Tourismus, és a Naturschutzbund Burgenland szervezetekkel folyamatos együttműködésben voltunk közös térségfejlesztési, rendezvényszervezési és marketing feladatok kapcsán a PaNaNet+ projektnek köszönhetően, mely 2021-ben lezárult. A folytatás lehetőségeiről a 2022-es évben is több találkozó keretében folytattunk egyeztetéseket.

A Contracts2.0 H2020-as projektben szorosan együttműködünk 10 másik ország természetvédelmi szervezeteivel és a kutatócsoportjaival a természetkmélő gazdálkodás támogatási lehetőségeinek kifejlesztése terén.

Az Interreg V-A Ausztria-Magyarország Együttműködési Programra két ausztriai Natúrparkkal, a Weinidylle-vel és a Raab-al kezdtünk el közös projektet kidolgozni. Interreg VI-A Szlovénia-Magyarország Együttműködési Programra pedig két projektet tervezünk közösen a Goričko Tájvédelmi Parkkal.

2017 óta kapcsolatban állunk a lengyelországi Bialowieza Nemzeti Parkkal. A nemzeti park felügyeli és koordinálja az európai bölény állományának tenyésztését és nyilvántartását. Az European Bison Conservation Center (EBCC) szervezettel való együttműködés keretében szerzőként részt vettünk az IUCN által az európai bölény aktuális helyzetéről szóló jelentés (European Bison (*Bison bonasus*) Strategic Species Status Review 2020) összeállításában.

14.1. táblázat: Külföldi együttműködés

Partnerszervezet	Ország (nemzetközi szervezet esetén székhelye)	Az együttműködés rövid ismertetése
Raab Naturpark	Ausztria (Mogersdorf)	Természetvédelmi és turisztikai együttműködés
Regionalmanagement Burgenland Nationalpark Neusiedler See-Seewinkel Burgenland Tourismus Naturschutzbund Burgenland	Ausztria	A Burgenlandi és nyugat-dunántúli természetvédelmi területek hálózata – PaNaNet + projekt a Nyugat-Pannon régióban négy nemzeti park és négy natúrpark hálózatszerű összekapcsolásán keresztül azok infrastrukturális fejlesztését, továbbá közös arculat, marketing és promóció kialakítását célozza.
Javni Zavod Krajinski Park Goričko, Center za zdravje in razvoj Murska Sobota, Občina Moravske Toplice, Občina Šalovci	Szlovénia	Szlovénia -Magyarország Interreg Program 2014-2020 keretén belül közös pályázatot valósítunk meg, melynek tartalma Aktív turisztikai termékek fejlesztése a szlovén-magyarhatártérség kulturális és természeti öröksége ismertségének növelése érdekében
Biologische Station Ilmitz, Naturschutzbund Steiermark	Ausztria	Az Interreg V-A Ausztria-Magyarország Együttműködési Program WeCon - Vizes élőhelyek ökológiai hálózatainak fejlesztése az osztrák-magyar határ régióban című projektben partnerek
Wildtierland Hainich GmbH, Tagfalter-Monitoring Deutschland Helmholtz-Zentrum für Umweltforschung GmbH – UFZ	Németország	A Deutsche Bundesstiftung Umwelt, által támogatott Tagfaltererfassung mit Bürgerbeteiligung – Citizen Science im Örség Nationalpark (Ungarn) című projektben partnereink.

Naturpark Eichsfeld-Hainich-Werral Nationalpark Hainich			
EUROPARC FEDERATION	Németország	Tagsági viszony, éves rendezvényen való részvétel	
Bialowieza Nemzeti Park	Lengyelország	Európai bölény állományunkkal kapcsolatos nyilvántartás és koordináció	
European Bison Conservation Center (EBCC)	Lengyelország	Európai bölény helyzetéről szóló jelentés	

16. Ellenőrzés

Belső ellenőrzési tevékenység

A belső ellenőrzési tevékenység feladatait 2022-ben a SALDO Pénzügyi Tanácsadó és Informatikai Zrt. (1135 Budapest, Mór u. 2-4., adószáma: 10815018-2-41, cégjegyzékszám: 01-10-042131 képviseli: dr. Balogh Ákos vezérigazgató) látta el. A szerződés keretében Királyné Mércse Anikó belső ellenőr látta el a feladatot, akinek a szakmai képzettsége és szakmai gyakorlati elvárása megfelel a költségvetési szervnél belső ellenőrzési tevékenységet végzők nyilvántartásáról és kötelező szakmai továbbképzéséről, valamint a költségvetési szervek vezetőinek és gazdasági vezetőinek belső kontrollrendszer témájú továbbképzéséről szóló 28/2011. (VIII. 3.) NGM rendeletben foglaltaknak.

A 2022 évi ellenőrzési terv szerint az év során 8 db ellenőrzést irányoztunk elő.

Az elvégzett ellenőrzések során intézkedési tervek készültek, az intézkedési tervek megvalósítása megtörtént.

ÉVES TERVBEN FOGLALT, VÉGREHAJTOTT ELLENŐRZÉSEK			
Ellenőrzési feladat sorszáma	Tárgy	Munkatervben előírt ellenőrzési feladat célja	Ellenőrzés módszere
1	A kötelezően közzéteendő adatok szabályozásának és gyakorlatának vizsgálata	Annak megállapítása, hogy a kötelezően közzéteendő adatok a honlapon megtalálhatóak-, és a belső szabályozás megfelelően kialakított-e.	Dokumentumok utólagos ellenőrzése
2	Követelések kezelésének és nyilvántartásának ellenőrzése	Annak megállapítása, hogy a mérlegében kimutatott követelések rendelkeznek -e analitikus nyilvántartással, a főkönyvvel való egyeztetést elvégzik-e, illetve, hogy a követelések jogszerűek-e helyes gyakorlat bevezetését elősegítse.	Dokumentumok és nyilvántartások utólagos ellenőrzése.
3	Tárgyi eszközök bekerülési értékének szabályszerű megállapítása	Annak megállapítása, hogy az ÖNPI a tárgyi eszközök bekerülési értékét az Áhsz.15-16.§-ban foglaltak alapján állapította-e meg	Dokumentumok és nyilvántartások utólagos ellenőrzése.

4	Reprezentációs kiadások kezelésének szabályszerűségi vizsgálata	<p>Annak megállapítása, hogy a reprezentáció juttatása alapján meghatározott költségek tervezése, felhasználására, dokumentálására és adózására vonatkozó jogszabályokat, rendelkezéseket, illetve a belső szabályzatban foglaltakat betartották-e.</p> <p>A vizsgálat további célja, hogy az esetlegesen feltárt hibák, hiányosságok megszüntethetőek legyenek és a javasolt helyes gyakorlat bevezetését elősegítse</p>	Dokumentumok és nyilvántartások utólagos ellenőrzése.
5	2021. évi mérleget alátámasztó leltár vizsgálata	Annak megállapítása, hogy az ÖNPI leltározási dokumentumai tételesen és ellenőrizhető módon biztosítják-e a mérleg fordulónapján meglévő eszközeit és forrásait, illetve mérlegtételek valódiságának	Dokumentumok és nyilvántartások utólagos ellenőrzése.
6	Negyedéves mérlegjelentés és a hozzá kapcsolódó nyilvántartások elkészítésének egyeztetésnek ellenőrzése és	Annak megállapítása, hogy negyedéves mérlegjelentés és a hozzá kapcsolódó nyilvántartások elkészítése az Áhsz. és a kitöltési útmutatóban foglaltak alapján történt-e, valamint az, hogy az egyeztetés dokumentáltan megtörtént-e	Dokumentumok és nyilvántartások utólagos ellenőrzése.

7	2021.évi költségvetési beszámoló ellenőrzése, kiemelten a maradvány felhasználása	Annak megállapítása, hogy az ÖNPI éves költségvetési beszámolóját a jogszabályoknak megfelelően készítették-e el, valamint a maradvány felhasználása szabályszerűen történt-e.	Dokumentumok és nyilvántartások utólagos ellenőrzése.
8	Örkerületek működésének szabályozottsága	Annak megállapítása, hogy a szerződések rendelkezésre állnak -e, használati jogosultság meghatározása megtörtént-e, a munkaköri leírások összhangban vannak -e munkaszerződésben meghatározottakkal, történt-e elbirtoklás	Helyszíni ellenőrzés, dokumentumokon, nyilvántartásokon alapuló ellenőrzés.

Külső ellenőrzési tevékenység

2022. évben Igazgatóságunkat az alábbiakban felsorolt külső szervezetek ellenőrizték:

1./Kormányzati Ellenőrzési Hivatal:

Ellenőrzés iktatószáma: 06-2793-1/2022.

Ellenőrzés tárgya: „a kormányzati igazgatási szerveknél történő béren kívüli juttatások kifizetéséről szóló 4038/2022. Korm. határozatban foglaltak végrehajtásának vizsgálata”.

Intézkedést igénylő megállapítás: Az ellenőrzés 2022-ben még nem zárult le.

Ellenőrzési javaslat: nem volt

Intézkedési terv készül: nem

2./ Agrárminisztérium Ellenőrzési Főosztály:

Ellenőrzés iktatószáma: 06-437-1/2022.

Ellenőrzés tárgya: " a büntetés-végrehajtási szervezet részéről a központi államigazgatási szervek és a rendvédelmi szervek irányában fennálló egyes ellátási kötelezettségekről, a termékek és szolgáltatások átadás-átvételének és azok ellentételezésének rendjéről szóló 44/2011. (III.23.) Korm. rendelet szerinti beszerzések ellenőrzése"

Ellenőrzési javaslat: A 44/2011. (III.23.) Korm. rendeletnek megfelelő eljárásrendet kell kidolgozni és a kiemelt termékek vonatkozásában a Központi Ellátó Szervhez kell fordulni az igénybejelentéssel.

Intézkedési terv készül: igen (06-437-14/2022.számú intézkedési terv, amelyet az Agrárminisztérium Ellenőrzési Főosztálya EF/21-7/2022. iktatószámon 2022.július 11. dátummal jóváhagyott.)

3./ Ellenőrzés iktatószáma: 86-289-4/2022.

Ellenőrzés tárgya: Záró helyszíni ellenőrzés. Erdőt természetesen! - Leromlott állapotú erdők helyreállítása az Őrségben

Intézkedést igénylő megállapítás: nincs észrevétel

Ellenőrzési javaslat: nem volt

Intézkedési terv készül: nem

4./ Ellenőrzés iktatószáma: 91-714-4/2022.

Ellenőrzés tárgya: Záró helyszíni ellenőrzés. Magyartarka szarvasmarhával történő természetvédelmi célú területkezelés infrastrukturális feltételeinek kialakítás

Intézkedést igénylő megállapítás: nincs észrevétel

Ellenőrzési javaslat: nem volt

Intézkedési terv készül: nem

5./Ellenőrzés iktatószáma: 85-1556-3-4/2022.

Ellenőrzés tárgya: Záró helyszíni ellenőrzés. Természetvédelmi rendeltetésű területek muraközi lóval történő kezeléshez szükséges istálló és kiszolgáló létesítmények fejlesztése

Intézkedést igénylő megállapítás: nincs észrevétel

Ellenőrzési javaslat: nem volt

Intézkedési terv készül: nem

6./Ellenőrzés iktatószáma: 79-3551-3/2022.

Ellenőrzés tárgya: Közbenső helyszíni ellenőrzés. A Rába és ártere közösségi jelentőségű természeti értékeinek interaktív bemutatásához szükséges infrastruktúra kialakítása

Intézkedést igénylő megállapítás: nincs észrevétel

Ellenőrzési javaslat: nem volt

Intézkedési terv készül: nem

17. Legfontosabb eredmények összefoglalása

Igazgatóságunk a 2022-es évben tevékenységeit a természetmegőrzés, a természetvédelmi őrzés, az élőhelyfenntartás és génmegőrzés, a bemutatás és környezeti nevelés, valamint a pályázati projektek lebonyolításának területére összpontosította.

Természetmegőrzés

A természetvédelmi kezelést megalapozó kutatási tevékenység keretében elvégeztük a védett lágyszárú- és madárfajok felmérését a Szentgyörgyvölgyi erdőtervezési körzetben. Felmértük három nappali és 11 éjjeli lepkefaj állományát. Az élőhelyek kezelésének monitorozása terén folytattuk az Igazgatóság gyepkezelésének botanikai és zoológiai monitorozását. A rendszeres monitorozási feladatok közül elvégeztük 7 védett növényfaj, két növénytársulás és 12 közösségi jelentőségű élőhelytípus felmérését. Elvégeztük egy db 25 km²-es NBmR kvadrát élőhelytérképezését. Felmértük az egyenesszárnjú fajokat és közösségeket, az üde gyep nappali lepke közösségeit, kételtűfajokat, kisméltós közösségeket, a kenyeri ürgeállományt, a pele fajokat és az épületlakó denevéreket. Folytattuk a ritka és telepesen fészkelő madárfajok felmérését és a Rába-folyó vízimadár közösségének nyomonkövetését.

Számos veszélyeztetett növény- és állatfaj esetében folytattunk megőrzési programokat. Folytattuk és továbbfejlesztettük a kereklevelű harmatfű megőrzési programunkat, melynek keretében korábban létrehoztuk a Lápi Növények Szaporító és Bemutató Kertjét a szőcei Lápok Háza udvarán. A szaporító kertben a kereklevelű harmatfű, keskenylevelű gyapjúsás, sárga sásliliom, fehér májvirág védett lápi növényfajok szaporítását végezzük. Kis területű, de kiemelkedően értékes gyepterületek helyreállítását, kezelését végeztük el mintegy 20 hektáron. A haris érdekében egy helyszínen kezdeményeztük a gyepgazdálkodás korlátozását és biztosítottuk a sikeres költést. A kipusztulás szélére sodródott lápi tarkalepke megőrzése érdekében precíziós élőhelykezelést végeztünk két területen, egy harmadik területen pedig sikerült elérnünk a faj megtelepedését. A Chernel-kerti Madárvédelmi Mentőközpontunkban 55 madárfaj 514 sérült vagy elárvult egyede került be 2022 folyamán, melyből 258 madár repatriálására került sor. 9 emlősfaj 78 egyedét fogadtuk, melyek közül 52 egyedét sikerült repatriálni.

Elkészítettük 4 Natura 2000 terület céldokumentumát és koordináltuk 100 további céldokumentum egységesítését, amelyek más igazgatóságok megbízásából készültek.

Természetvédelmi őrzés

Igazgatóságunk Természetvédelmi Őrszolgálat az év során 4 tájegységben, 13 fővel látta el feladatait, ebből 12 fő felsőfokú, 1 fő középfokú végzettségű volt.

Rendszeresen együttműködtünk - a megkötött együttműködési megállapodások alapján - a területileg illetékes rendőri, katasztrófavédelmi szervekkel, valamint a polgárőrséggel.

Közös járőrszolgálatot láttunk el a rendőrség tagjaival, elsősorban a védett területeken végzett engedély nélküli közlekedés visszaszorítása, illegális hulladék lerakások, illetve a saját vagyongazdálkodásban lévő erdők vagyongazdálkodás érdekében. A közös szolgálat örvendetes módon rendszeres lett: 39 alkalommal csatlakoztak természetvédelmi őrök a rendőrökhöz.

A Magyar Államkincstár munkatársaival mezőgazdasági támogatások ellenőrzése kapcsán Gazdálkodók területein (Natura 2000, Kölcsönös Megfeleltetés JFGK2,3, Natura 2000 és KM JFGK2,3 jogcíme) az őrszolgálat tagjai 24 db általános és 28 db eseti ellenőrzést végeztek.

Állandó feladatunk az erdészeti munkák ellenőrzése, melynek célja, hogy a természetvédelmi előírásokat betartassuk, illetve hatásukat megtapasztaljuk. A saját vagyongazdálkodási területek vagyongazdálkodási ellenőrzése is fontos: 2022-ben az őrszolgálat 1474 alkalommal végzett ilyen céllal ellenőrzést. 1074 esetben végeztek az örök olyan ellenőrzést, mely a jogsértés megelőzését, vagy a terület állapotának ellenőrzését szolgálta.

A hatósági, szakhatósági eljárásokban a Vas Vármegyei Kormányhivatal az Igazgatóság természetvédelmi őrszolgálatának bevonását kérte, elsősorban a friss terepi információk szükségessége, a helyszíni bejárások és a határozatokban foglalt ellenőrzése miatt. Rendszeresen végeztük a védett, fokozottan védett, illetve Natura 2000 jelölőfajok monitoringját. Emellett az őrszolgálat tagjai végezték a saját vagyongazdálkodásban lévő gyepek kezelésének monitorozását is.

A ragadozó emlősök közül kiemelten foglalkozik Őrszolgálatunk a vadmacska állomány felméréssel, detektálásával, az esetleges tetemek begyűjtésével. A 2022-es évben két vadmacska kölyök repatriálása volt sikeres, így visszakerültek eredeti élőhelyükre.

Az örök részt vettek az élőhelymegőrzési, terület-fenntartási munkákban. A közfoglalkoztatás 2018-as megszűnése után az őrszolgálat tagjai saját kezűleg végezték el a legfontosabb fizikai munkákat, főleg a szőcei láprét és a hasonlóan kiemelkedő értékű területek kaszálása, szénalehordása tekintetében. Többek között Kondorfán, Szentgotthárdon, Náraiban Nagytilajon, Kissomlyón is végeztünk saját kezű, kiséggel végzett kaszálást, szénalehordást.

Három ór az Észak-Vasi Tájegység munkáját segítette, így ellátták a sérült madarak gondozását, illetve a Chernel-kert és a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont működtetésében is részt vettek. Így a hétfégi madármentési és madárgondozási ügyeletben is részt vesznek az Észak-Vasi tájegység természetvédelmi őrői.

Természetvédelmi őrszolgálatunk nem Észak-Vasi Tájegységben dolgozó tagjai hétfőjén és ünnepnapokon telefonos készenléteket tartanak. Minden alkalommal egy fő van beosztva. Madármentési szezonban ellátják az ilyen feladatokat is.

Az invázióra hajlamos japánkeserűfű irtását Körmen község határában nem védett saját vagyongazdálkodási ingatlanon végeztük. Akác irtását Szőce, Nádasd sajátvagyongazdálkodási erdeiben, Kissomlyón pedig védett növény élőhelyének védelme érdekében megállapodás alapján magánterületeken végeztük. A Ság-hegyen bálványfa visszaszorításában is részt vett őrszolgálatunk.

5 db gólyafészkek tartóra helyezését, illetve felújítását végeztük el, 3 helyen pedig a gólyák fészkeiből kihullott anyagokat távolítottuk el az ereszcsonnából. (Alsóújlak, Egervölgy, Pankasz).

Három helyszínén denevérek épületbe jutása miatt kellett szigetelést készíteni és sokszor a bajbajutott denevéreket kellett épületekből menteni. A hosszúperesztegi régi iskolaépület padlásáról távolítottuk el a denevér guanót.

A békák tavaszi biztonságos átkelését, Szentgotthárd-Zsidahegy közútján épített ideiglenes békaterelővel segítették őrjeink.

Védett fajok megtelepedését segítő 4 nagy (Szalafő, Szőce, Rábagyarmat, Csörötneki Pro sylvia erdő) és egy kisebb (Szentgotthárd-Farkasfa) odútelepet őrszolgálatunk tart karban. Az ellenőrzéseket viszont az odútelepeken kívül is, több helyszínen, szerte Vas megyében (iskolák, majorságok) végzik őrjeink. A fokozottan védett uráli bagolyköltésének segítése érdekében kihelyezett mesterséges odúkat is rendszeresen ellenőrizzük, karban tartjuk.

A molnárfecskek fészkeinek megőrzése érdekében több helyszínen "fecskepelenka" készítésével járultunk hozzá, hogy az emberek türelemmel viseljék e védett faj megtelepedését.

Iskoláknak, óvodáknak tartottunk rendezvényeket a jeles napokhoz kötődően: 8 környezeti nevelési programot és 2 (Jáki kardvirágos, Lápréti Szőce) túrát meg tudott tartani őrszolgálatunk. Egy szombathelyi iskolából önkénteseket fogadtunk 2 hetes gyakorlat keretében (természetvédelmi kezelési munkák: gyepterület, erdőkezelés, állattartás, bemutató helyek karbantartása).

TeSzedd hulladékgyűjtő akció keretében szemétszedés Óriszentpéteren és Szalafőn (kb. 10 köbméter hulladék lett összegyűjtve).

A GRASSLAND-HU LIFE IP projekt keretében szintén gyűjtöttünk hulladékot. Az örök mellett a projektből alkalmazott brigád is végzett szemétszedést.

Élőhelyfenntartás és génmegőrzés

Az Igazgatóság a kezelésében lévő gyepterületeket elsősorban saját állatállománnyal hasznosítja, legeltetéssel, illetve az állatok részére történő szénakészítéssel. Az aszály miatt kevesebb réti széna bálát sikerült betakarítani, de a tavalyi évi bőséges természettel fedezte a takarmányigényünket a 2022-2023-as szezonra. Szántóföldi növénytermesztéssel a saját téli abrakanyagunk nagy részét előállítottuk, de néhány tételből várhatóan beszerzésre fogunk szorulni 2023 év közepén. Jelentős aszálykárunk volt több szántóterületünkön, ami termés kieséshez vezetett. (kukorica). Az Igazgatóság a magyartarka szarvasmarhákat és a muraközi lovakat elsősorban génmegőrzési és területkezelési céllal, míg kecske szamar egyedeket bemutatási céllal tartja. Az Őrségi Nemzeti Park Igazgatóságé hazánk egyetlen állami tulajdonú muraközi ménese.

Magyartarka szarvasmarha állományunkban 2022. évben 264 db borjú született 4,67 %-os borjú elhullással. 30 db választási üszőt hagyunk meg továbbtartás céljából állományunk növelésére és a kiesett selejtezett egyedek pótlására. Ezen felül 114 választott üszőt értékesítettünk az év folyamán továbbtartásra. A választási bika borjakat az újonnan megépült bikahizlaldánkba helyeztük ahol végsúlyig hizlaltuk őket. 88 egyed adtunk el átlagosan 680 kg-os testtömeggel. Jelenleg 95 egyed van beállítva hizlálásra, ekkora a maximális férőhely kapacitása az istállónak. Ezen túli szaporulatot választási korban továbbtartásra értékesítettünk (30 darabot). 3 választási bikát tenyészbika jelöltként üzemi teljesítmény vizsgálaton indítottunk, amiből 2 tenyészbika minősítést kapott. A következő évre a 80%-os vemhesülési arányt produkáltunk.

A következő évre a 80%-os vemhesülési arányt produkáltunk. A vemhesítésnél mesterséges illetve háremszerű párosítást alkalmaztunk. Tehén állományunk meghaladja a 300-as létszámot.

2022. esztendőben a választási súlyok a következőképpen alakultak: bikánál 245,83 kg, 205 napra korrigált választási tömeg: 270,76 kg, üszőnél 226,88 kg, 205 napra korrigált választási tömeg: 251,6 kg állományszinten: 236,12 kg volt a választási súlya borjaknak. 205 napra korrigált választási súly az egész állomány esetében 260,95 kg volt.

A Hódmezővásárhelyi Gazdanapokon borjas tehén kategóriában a 3. helyezést értük el.

A muraközi ménesünk létszámát 2022-ben sem növeltük, közel 55 lovat tart Igazgatóságunk. Az újonnan beállított tenyészkanccák javító hatással vannak állományunk minőségére. A teljes

szaporulat 2022-ben 13 csikó volt (6 kanca-, 7 méncsikó). 18 kancát fedeztettünk, 4 tenyészménnel. Az állományból az értékesítésre kínált egyedeket sikerült jó áron eladni, ezek között továbbtenyésztésben nem kívánatos egyedek, valamint választási csikók és selejt mének is szerepeltek. Nagy az érdeklődés muraközi lovaink iránt, jelenleg nem tudjuk kiszolgálni a nagy keresletet. Öröndetes, hogy értékesített lovaink mind továbbtartásra kerültek, egyik sem vágóhídra. Nagymizdón szerepeletünk a Muraközi Szakmai Napon, valamint kétszer adtunk helyet muraközi továbbképzésnek, ahol a lovak bírálatra való felkészítéséről és bírálatáról kaptak az érdeklődők elméleti és gyakorlati oktatást.

Az Alsó-Őrség erdőtervezési körzetben az erdőtervezéssel párhuzamosan a természetszerű és származék erdőkben, ahol arra lehetőség volt, megtörtént az üzemmódváltás vágásos üzemmódról a folyamatos erdőborítást biztosító egyéb üzemmódokra. 50 erdőrészlet esetében faanyagtermelést nem szolgáló, 38 erdőrészlet esetében átmeneti, és 8 erdőrészlet esetében örökerdő üzemmódot kértünk. Az ehhez szükséges Örökerdő és Átalakítási kezelési terveket elkészítettük. Így a faanyagtermelést nem szolgáló erdőterület 45,07 ha-ral, az átmeneti üzemmódban lévő 153,4 ha-ral, az örökerdő pedig 31,2 ha-ral nőtt.

Bemutató, környezeti nevelés

A Natura 2000 Látogatóközpontban lévő interaktív kiállítást - mely az őrségi élőhelyeket mutatja be – 3956 fő tekintette meg.

A Szalafő-Pityerszeren található Őrségi Népi Műemlékegyüttest a 2022-es évben 39.793 fő látogatta. A helyszínen kézműves foglalkozásokon 2.842 fő vett részt.

A Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontot 4730-an látogatták meg, a Sághegyi Múzeum látogatószáma 1781 fő volt.

Szőcén a Természetújszítikai Kutatóközpont és Kutatóház (Lápok Háza) látogatói létszáma 2022-ben 4215 fő volt.

Az újonnan nyílt Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpontot 2558 fő kereste fel.

Bemutatóhelyeinken így a regisztrált látogatószám **57.033 fő** volt 2022-ben.

A Tourinform Őrség összesen 13.391 főt szolgált ki 2022-ben.

A 2022-es esztendőben 8895 fő vett részt szakvezetéseinken és garantált túráinkon.

Rendezvényeinken, nyílt napjainkon összesen 5463 fő vett részt.

A természetiskola programunkat 139 fő vette igénybe.

Természetvédelmi napközis táborunkon 49 fő vett részt.

Vízi túrát 181 főnek szerveztünk.

Általunk szervezett koncerten 145 fő vett részt.

Kiállításainkat, előadásainkat 622 fő látogatta meg.

Egyéb környezeti nevelési programunkon 3780 fő vett részt.

Ökoturisztikai és környezeti nevelési szolgáltatásainkat így összesen **22.116 fő** vette igénybe.

A Keserűszeri Vendégházban 2022-ben 546 fő vendégünk volt, akik összesen 1.033 vendégéjszakát töltöttek el. A sátorozó helyen 72 fő szállt meg, 135 vendégéjszakát eltöltve.

A Harmatfű Természetiskola szálláshelyén 740 fő szállt meg, összesen 1.531 vendégéjszakát töltöttek el itt.

Szállásszolgáltatásunkat 2022-ben így összesen **1.358 fő** vette igénybe, az eltöltött vendégéjszakák száma összesen 2.699 volt.

Mindösszesen 2022-ben 93 898 fő vette igénybe valamely szolgáltatásunkat.

Projektek lebonyolítása

A Természetvédelmi rendeltetésű területek muraközi lóval történő kezeléséhez szükséges istálló és kiszolgáló létesítmények fejlesztése című KEHOP pályázatunkat lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.

Az Erdőt természetesen – leromlott állapotú erdei élőhelyek rekonstrukciója az Őrségben című KEHOP projektünket lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.

A Magyartarka szarvasmarhával történő természetvédelmi célú területkezelés infrastrukturális feltételeinek kialakítása című KEHOP projektünket lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.

A Rába és ártere közösségi jelentőségű természeti értékeinek interaktív bemutatásához szükséges infrastruktúra kialakítása című projektben az építési munkák befejeződtek. Megtörtént a kiállítás kivitelezése, kerékpárok, kenuk és egyéb eszközök beszerzése. A beruházást a tavasz folyamán, ünnepélyes keretek között adtuk át.

Az Ausztria-Magyarország Határon Átnyúló Program pályázati kiírása által támogatott PaNaNet+ című pályázatunkat lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.

A WeCon című projektet lezártuk, pénzügyi teljesítés már nem történt.

Contracts 2.0 projektünkben partnertalálkozón vettünk részt Németországban, folytattuk a munkát az Innovációs Műhely az Őrségért keretében.

D2C pályázatunk kutatási tevékenységei lezárultak pénzügyi teljesítés már nem történt.

A GRASSLAND-HU LIFE IP projekt keretében gyepvédelmi tanácsadó kezdte meg munkáját beszerzés, tuskómarási feladatok ellátása és hulladékgyűjtés történt, továbbá a gyepkezeléshez szükséges kisgépeket szereztük be.

Veszélyeztetett növény- és állatfajok, társulások természetvédelmi helyzetének javítása (projekt-előkészítés) című KEHOP projektünkben elkészítettük a Kerca holtmeder revitalizáció engedélyezési és kiviteli tervdokumentációját, a Kőszegdoroszló Hosszú-rét engedélyezési tervdokumentációját, előzetes vizsgálati dokumentációját, a Chernel-kerti madáröpdék bővítésének engedélyezési és kiviteli tervdokumentációját.

Az Őrség és a Vendvidék Természetvédelmi Tájéegység természeti értékeinek bemutatása (projekt-előkészítés) című projektünkben elkészítettük az Őriszentpéter László-major Természetvédelmi Gépüzem kiviteli terveit, továbbá kiállítás tervezések történtek a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont, az Apátistvánfalvai Ökocentrum és az Őriszentpéteren található Harmatfű Természetiskola vonatkozásában.

Az Őrségi Nemzeti Park szerves településszerkezetéhez kapcsolódó természeti értékek bemutatása (projekt előkészítés) című projektben előzetes vizsgálati dokumentáció, a Pityerszeri fogadóépület engedélyezési tervdokumentációja, a Guminár ház felújításához szükséges kiviteli tervdokumentáció és beltéri bemutatási infrastruktúra tervei, telakalakítás,

geodéziai felmérés és rendezési terv módosítás készült a tárgyévben, ill. év végére az építési engedélyt is megszereztük a fogadóépületre.

Az Agrárminisztérium támogatásával valósítottuk meg a Muraközi ló génmegőrzési programjának 2022. évi tevékenységeit, melyben adatbáziskezelés és karbantartás, tenyészcikó jelöltek vásárlása, szabályzatok elkészítése, Muraközi Szakmai Nap lebonyolítása szerepelt.

Szintén az Agrárminisztérium támogatása tette lehetővé, hogy a Szalafő Pityerszeri Népi Műemlékegyüttesünk Visontai-féle házát felújíthassuk, ami teljes lebontást és újjáépítést jelentett. Az újjáépült házat, melyben kosrzerű bemutatási technika is helyet kapott, Igazgatóságunk 20 éves jubileumi ünnepségének keretében adtuk át március hónapban.

„Őrségi Nemzeti Park Igazgatóság Pityerszeren található bemutató épületegyüttes felújításának megkezdése (Zsoldos-ház)” címen kaptunk támogatást az Agrárminisztériumtól, melyet a Zsoldos-féle kerített ház tüzelőberendezésének, kéményének és konyhájának felújítására fordítottunk.

Az ERASMUS+ - Európai Zöld Öv Természetismereti Ifjúsági Csere Program keretében egy hetes nemzetközi tábor tartottunk 16 fő, 18-25 éves korosztályú természetvédelmi érdeklődésű fiatalnak, akik Németországból, Romániából és Magyarországról érkeztek. A tábor során a résztvevőkkel megismertettük a határmenti térség növény- és állatvilágát, természetvédelmi törekvéseinket, ellátogattunk bemutatóhelyeinkre, és a program „termékeként” létrehoztunk egy gyógy- és fűszernövénykertet a Harmatfű Természetiskola udvarán.

18. Fontosabb célkitűzések a következő évre

18.1 Természetmegőrzési osztály

Monitorozás, kutatás

- NBmR és Natura 2000 botanikai monitorozás elvégzése
- NBmR, RTM és Natura 2000 zoológiai monitorozás
- Nappali lepke közösségek hosszú távú monitorozásának folytatása
- Védett éjszakai lepkefajok felmérésének folytatása
- Inváziós növény- és állatfajok elterjedési adatainak rendszeres gyűjtése
- Biotikai adatbázisok aktualizálása

Élőhelyek és fajok védelme

- Mészkerülő erdőfenyves élőhelyek és védett légszárú növényfajok helyreállítása saját vagyongazdálkodású területeken
- Inváziós rák- és halfajok gyérítésének megkezdése egyes kiemelt élőhelyeken
- Kavicsbányatavak védett madárfajainak megőrzése érdekében megállapodások megkötése a bányatársaságokkal
- Precíziós élőhelykezelések megvalósítása nappali lepkefajok védelmének érdekében

Védett és Natura 2000 területek

- A Gyunác védetté nyilvánítási javaslatának véglegesítése, területi egyeztetések megkezdése
- Hét Natura 2000 terület céldokumentumának elkészítése, 212 db terv egységesítésének koordinálása

18.2 Pályázatkezelési osztály

KEHOP, Interreg és egyéb pályázatok végrehajtásának folytatása, így különösen:

- Csákánydoroszló Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont és Kenukikötő - projekt lezárása
- A három előkészítést célzó KEHOP pályázat lezárása.
- A GRASSLAND-HU LIFE IP projekt keretében hulladék eltávolítása, cserjeirtás, szárazítás, kaszálás, valamint gyepvédelmi tanácsadó szolgálat munkájának megkezdése, valamint környezeti nevelési foglalkozások megtartása iskolások számára.
- KEHOP+ projektek elindítása a pályázati kiírás megjelenésének függvényében.
- AT-HU és SI-HU Interreg projektek benyújtása a pályázati kiírás megjelenésének függvényében.
- Contracts 2.0 kutatási projekt lezárása, az eredmény-alapú támogatási rendszer tervdokumentációjának elkészítése
- LIFE Metamorphosis projekt keretében élőhelyfejlesztések megkezdése a sápadt szemeslepke, a lápi tarkalepke és a hangyaboglárka fajok élőhelyén

18.3 Természetvédelmi Őrszolgálat

- Az Igazgatóság területvásárlásaival kapcsolatosan az őrszolgálat feladata sokrétű. Egyrészt a vásárlások előtt a terület felmérésében, tulajdonosok felkeresésével segíti a

birtokügyi ügyintéző munkáját. Másrészt az új területek vagyonkezelésünkbe kerülésekor a terület esetleges helyreállításáért, természetvédelmi szempontú kezeléséért is ők felelősek örkerületeikben.

- A saját kezelésű gyepterületek monitoringját fontos feladatnak tekintjük, hiszen az ebből származó ismeretek mutatják meg Igazgatóságunk munkájának eredményességét. Az ilyen gyakorlati tapasztalatok nélkül a védett értékek megőrzése csak nagyon esetleges lehet.
- Őrszolgálati nyílt túsók megtartásával továbbra is az őrszolgálat munkáját szeretnénk népszerűsíteni a lakosság és a nemzeti parkba látogatók körében.
- Odútelepeink karbantartása, felújítása, ellenőrzése ebben az évben is ad feladatot őrjeinknek.
- Védett és fokozottan védett növény- és állatfajok monitoringját mindenki saját örkerületében végzi a Természetmegőrzési Osztály munkáját segítendő.
- Gólyavédelmi munkákban az E.ON munkatársainak segítségével 3 gólyafészkek tartóra helyezését kell legalább az év során megoldani őrszolgálatunknak.

Fejlesztési elképzelések:

- A megfelelő feladatellátáshoz elkerülhetetlen a Vasi-Hegyhát Természetvédelmi Tájegység és a Vendvidéki Természetvédelmi Tájegység 1-1 fő természetvédelmi őrrel történő megerősítése. A Természetvédelmi Őrszolgálat országos átlagának eléréséhez még 10 fős létszámbővítés lenne szükséges.
- KEHOP plusz pályázat keretében az elhasználandó autók cseréjét és új a hatósági feladatellátást és monitorozást segítő eszközök beszerzését tervezzük a pályázati kiírás megjelenésének függvényében.

18.4 Észak Vasi Tájegység

- A zergeboglár élőhelyének helyreállítása a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben
- A bozsoki homokbánya helyreállítása a gyurgyalagok fészkelésének elősegítése érdekében
- A tájegységben található hatósági táblák elhelyezésének felülvizsgálata, hiányzó táblák pótlása
- Helyi természetvédelmi javaslatok kidolgozása az Írott-kő Natúrpark települései számára
- A Madárvédelmi Mentőközpont állategészségügyi hátterének fejlesztése
- A technikai sportokkal kapcsolatos tájékoztató táblák elhelyezése a Kőszegi-hegységben
- A Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpontot körül futó élményösvény megújítása
- A kőszegi természetvédelemhez kötődő termékek fejlesztése és áruba bocsátása a Bechtold István Természetvédelmi Látogatóközpont boltjában
- Lepkésztalálkozó lebonyolítása a Kőszegi Tájvédelmi Körzetben
- Az együttműködés erősítése az MME helyi csoportjával a terepi felmérések terén

18.5 Vasi Hegyhát Tájegység

- Saját vagyonkezelésben lévő erdők természetességének növelése, folyamatos erdőborítást eredményező erdőkezelési eljárások kiterjesztése, érintetlen erdők/erdőtömbök kialakítása
- Az „Átmeneti” és a „Örökerdő” üzemmódú erdők kezelési tervének készítése
- Az átvett területek esetében az erdőgazdálkodói feladatok ellátása, felújítások megkezdése és folytatása, ápolások, tisztítások elvégzése
- Vagyonkezelt erdőterületeken az erdőgazdálkodók tevékenységének ellenőrzése, elszámoltatása
- 2023. évi erdészeti munkák tervezése, bonyolítása (folyamatban lévő erdősítések, pótlások, ápolások, fahasználatok)
- Osztatlan közös tulajdonban és vagyonkezelésünkben lévő állami területek erdőgazdálkodásának átvétele, használati megosztás készítése
- Tűzifa igény biztosítása (Apátistvánfalva, Szőce, Keserűszer, Őriszentpéteri Látogatóközpont)
- Erdőkezelési beavatkozással természetességi kategóriák javítása invazív fásszárúak visszaszorításával - főként azokban az erdőrészletekben, ahol a jelen lévő akác elegy miatt kevésbé kedvező a természetességi kategória
- A Vasi Hegyhát Tájegység gyepterületeinek általános állapotjavítása, GRASSLAND-HU LIFE projekt megvalósítása
- Tölgy csipkésposloska őrsegi terjedésének figyelemmel kísérése
- A következő erdőtervezéssel érintett körzet a Szentgyörgyvölgyi körzet. Az erdőtervezés előkészítése.

18.6 Őrségi Tájegység

- Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő gyepterületek természetvédelmi célú vagyonkezelése
- Az Igazgatóság vagyonkezelésében lévő szántókon természetvédelmi célú, szántóföldi művelés megvalósítása
- Magángazdálkodók segítése az agrártámogatásokban való sikeres részvétel érdekében (adminisztratív segítségnyújtás, információnyújtás, tájékoztatók, továbbképzések tartása).
- Saját állatállományunkkal és földterületünkkel az aktuális agrártámogatások (egységes földalapú támogatás, anyatehén támogatás, AKG támogatás, őshonos támogatás, AÖP támogatás) és kompenzációs kifizetések igénylése (őshonos és veszélyeztetett állatfajták megőrzésének támogatása), feltételeinek teljesítése.
- Magyartarka szarvasmarha állományunk sikeres leelletése (kiemelt figyelemmel az újonnan tenyésztésbe vett üszök elletésére), újratermékenyítése, borjak felnevelése.
- Választási bika borjak végsúlyra hizlalása
- Muraközi lóállományunk – már korábban kidolgozott – tenyésztési programjának folytatása, lovak tanítása (ménvizsgára való felkészítés, rendezvényekre való felkészítés, általános használhatóság a kancák tekintetében)
- A KEHOP és LIFE IP-ből szerzett gépek megfelelő üzemeltetése, hatékonyabb természetkímélő munkavégzéssel a bér munka költségek redukálása
- A muraközi kutatási program céljának eléréséhez szükséges feladatok elvégzése
- Muraközi tenyészmén jelölt ménjeink sikeres vizsgáztatása, további lovak betanítása
- Kőszegi területek legeltetése előző évhez hasonló létszámú szarvasmarhával

- A LIFE-IP projekt kapcsán újabb területek cserjeirtása, rekonstrukciója, s újbóli művelésbe vonása
- Kondorfa Hegy-völgy Vadon Terület fenntartási tevékenységeinek elvégzése, az európai bölény állománnyal kapcsolatos teendők ellátása

18.7 Vendvidéki Tájegység

- Tanösvények kijavítása
- Apátistvánfalvai tájegységi központunkban turisztikai és környezeti nevelési programok szervezése
- Tájegység iskoláival való együttműködés fenntartása
- Vendvidéki, belső-őrségi rétek kezelésének elvégzése

18.8 Környezeti Nevelési és Ökoturisztikai Osztály

- A bemutatóhelyek kínálati struktúrájának lehetőség szerinti bővítése, fókuszálva a Vízi Vándor Természetvédelmi Látogatóközpont látogatószámának növelésére, a természetvédelmi szemléletformálásra, illetve szolgáltatásaink népszerűsítése.
- A minősített természetiskola program minél szélesebb körű alkalmazása és népszerűsítése.
- A környezeti nevelési programokat (természetismereti szakkör, természetismereti óvodai foglalkozások, jeles napok, természetismereti vetélkedő) magas színvonalon próbáljuk megvalósítani a 2023-as esztendőben is.
- Az igazgatóság fejlesztési tervében megfogalmazott célok, pályázati anyagok előkészítésében való szakmai részvétel.
- Nagy hangsúlyt fektetünk továbbra is a speciális természetismereti terepi bemutatóprogramok, az évközi és szezonális, egyre népszerűbb, garantált programok (gyalog, kerékpáron), víziturisztikai szolgáltatások, valamint az elsősorban belföldi látogatóknak szóló, Magyar Nemzeti Parkok Hete rendezvények színvonalas lebonyolítására is.
- Az ünnepekhez kötött hosszú hétvégéken Szalafő-Pityerszeren az Őrségi Népi Műemlék-együttesnél a helyi hagyományokhoz és kulturális kínálatához illeszkedő népi-gasztronómiai programok, játszóházak fogják színesíteni a kínálatot: Húsvétváró, Pünkösdőlő, Tökfesztivál.
- Folytatjuk az Európai Nemzeti Parkok Napján megszervezendő Bölényszafari programot.
- Előzetes bejelentkezés alapján egész évben szakvezetést és színvonalas programokat nyújtunk a hozzánk látogató csoportoknak.
- Hangsúlyt helyezünk az Őrségi Nemzeti Park legelő állatainak bemutatására, a területkezelési tevékenység szerethető elemeinek promotálására, ezzel kapcsolatos népszerűsítő rendezvények megszervezésében való aktív közreműködésre.
- Aktív közreműködést szeretnénk megvalósítani az igazgatóság kommunikációs tevékenységében, kiemelten a mobilapplikációs turisztikai rendszerek fejlesztésében, a bemutatást, az Igazgatóság tevékenységét népszerűsítő honlap struktúra fejlesztésében, a professzionális népszerűsítő kiadványok szerkesztésében, terjesztésében.
- A Tourinform Őrség és az ajándékbolt kínálati elemeinek bővítése, népszerűsítése.

18.9 Pénzügyi és Számviteli Osztály

- A 2014. évtől hatályos államháztartási számvitel magas színvonalú alkalmazása.

- 2022. évi pénzügyi zárás, mérlegbeszámoló, valamint a határidős jelentési feladatok elvégzése, az ez évi feladatok meghatározása;
- A Központi Költségvetés Végrehajtását Támogató Rendszer Költségvetési Modul használatának elsajátítása.
- Az EU-s projektek, valamint az Agrárminisztérium által átadott szakmai keretek pontos elszámolása.
- Az Igazgatóság fizetőképességének megőrzése.
- A munkabérek precíz számfejtése és határidőben történő átutalása.
- A bevezetett vonalkódos leltározás folytatása.
- Az osztály munkatársainak folyamatos továbbképzésének biztosítása.